Вівторок, 25 лютого 2003 року. № 36 (3036)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

Учасники сьомої української антарктичної експедиції повернулися на батьківщину з полярної станції «Академік Вернадський».

У нових умовах — новий діалог

Учора у Верховній Раді розпочалася конференція «Пошук моделі взаємовідносин України і Російської Федерації в євроінтеграційному вимірі». «Організаторів можуть запідозрити, що проведення конференції підгадали на наступний день після заяви чотирьох президентів у Москві, — розпочав свою доповідь заступник Голови ВР Олександр Зінченко. — Це не так, але тим актуальніші питання, які розглядатимуть на конференції». Олександр Зінченко вважає, що московський документ обговорюватимуть ще багато днів і що ця подія приведе до радикальних змін в регіоні. «Довгий час Україна та державні інституції лише стежили за розвитком подій у світі, намагалися оперативно реагувати. Але останнім часом ми почали ставати активним учасником міжнародної політики. Це засвідчила амбіційна заява президентів, яка спричинить радикальне зрушення в економічній політиці».

(Закінчення на 3-й стор.).

Десята спроба

Сьогодні в Женеві розпочнеться десяте засідання робочої групи з розгляду заявки України про вступ до Світової організації торгівлі. Як повідомили в прес-службі Мінекономіки, українську делегацію очолює Міністр економіки та з питань європейської інтеграції Валерій Хорошковський. Офіційна програма для наших урядовців розпочалася вчора з ланчу на запрошення голови робочої групи зі вступу України до СОТ Серджіо Маркі, під час якого було обговорено євроінтеграційні плани Кабміну та порядок денний нинішнього засідання робочої групи. Як очікується, сьогодні відбудеться зустріч з керівником делегації ЄС. Сторони обговорять можливість підписання двостороннього протоколу про взаємний доступ до ринків товарів та послуг.

УВАГА!

26 лютого 2003 року за телефоном 221-23-29 з 10.00 до 13.00 ви можете отримати відповіді на будь-які запитання з проблем столиці. На прямому зв'язку буде заступник голови Київської міської державної адміністрації Юрій Іванович Россада.

«ГУ» — МОЯ ГАЗЕТА

Дайте одну спортивну полосу

Постійно передплачую «Голос України» і ще жодного разу не пошкодував про свій вибір. Але одне побажання все-таки є: чи не можна одну газетну сторінку цілком присвячувати спорту? Мені здається, що обсяг газети це дозволяє. Цікаво було б дізнаватися детально не лише про футбольні здобутки спортсменів, а й про шахи, теніс, плавання...

Микола ЗАДНІПРЯНИЙ.

Черкаси.

ЗАГАЛЬНЕ БАЖАННЯ СТВОРИТИ ЄДИНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

У неділю в Москві президенти України, Білорусі, Казахстану та Росії Леонід Кучма, Олександр Лукашенко, Нурсултан Назарбаєв і Володимир Путін підписали спільну заяву за підсумками чотиристоронньої зустрічі, текст якої зачитав Президент України Леонід Кучма.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (Укрінформ).

Заява президентів Республіки Білорусь, Республіки Казахстан, Російської Федерації та України

Ми, глави держав Республіки Білорусь, Республіки Казахстан, Російської Федерації та України, прагнучи сприяти економічному і соціальному прогресові наших народів, підвищенню рівня їхнього життя, виходячи з принципів сталого розвитку, беручи до уваги, що послідовне проведення економічних реформ в наших країнах створило передумови для подальшого поглиблення багатостороннього економічного співробітництва та посилення інтеграційних процесів, розвиваючи положення Угоди про зону вільної торгівлі від 15 квітня 1994 року, підтверджуючи домовленості, розроблені на самітах СНД в Кишиневі та Києві, а також свою рішучість створити єдиний економічний простір, заявляємо про новий етап економічної інтеграції і розпочинаємо переговори щодо заходів, необхідних для формування Єдиного економічного простору.

Результатом переговорів буде підготовка до вересня 2003 року угоди про формування Єдиного економічного простору, узгодженої економічної політики з низки напрямів, гармонізацію відповідного законодавства та створення єдиної регулюючої міждержавної незалежної Комісії з торгівлі та тарифів.

Кінцевою метою роботи є створення Організації регіональної інтеграції. З цією метою Сторони запроваджують спільну Групу високого рівня і затверджують її мандат.

Президент Республіки Білорусь О. ЛУКАШЕНКО,
Президент Республіки Казахстан Н. НАЗАРБАЄВ,
Президент Російської Федерації В. ПУТІН,
Президент України Л. КУЧМА.

Відлига загрожує повінню

Зима ще не закінчилася, а в Луганську готуються до майбутньої повені. Луганка — невелика річечка, проте свій норов показувала вже не один раз. У зону затоплення можуть потрапити школи, ПТУ, профілакторії, промислові об'єкти. Відселення потребують майже 4,5 тисячі осіб. Міськрада вишукує кошти для ремонту й зміцнення дамб, мостів. Завчасно готують плавальні засоби, створюють пункти допомоги населенню, **повідомляє наш власний кореспондент Алла АНТИПОВА**.

У НОМЕР

Канікули без дискотеки

Ситуація з грипом у Кіровограді досягла критичної межі. Хвороба наблизилася до епідемічного порога: 102 хворих на десять тисяч населення. Із них майже 58 відсотків — діти. Нині всі кіровоградські школи перебувають на карантині. Епідемпоріг перевищено й у всіх містах і одинадцяти районах області, **інформує наш власний кореспондент Олег БОНДАР**.

Епідемія грипу не минула й Запоріжжя. Обласний центр упритул наблизився до епідемпорога — десять тисяч випадків захворювань. Відучора припинилися заняття у школах обласного центу. А в Бердянську на карантин закрито і дошкільні заклади, центри дитячої творчості та дискотеки, **повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ**.

У Криму триває другий тур всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії

ПОЛІТИКА

Загальне бажання створити єдиний економічний простір

(Початок на 1-й стор.).

Під час спілкування з пресою глави чотирьох держав висловили свою позицію щодо цієї заяви. Президент Білорусі Олександр Лукашенко сказав, що створення міждержавної незалежної Комісії з торгівлі і тарифів викликане потребою захисту ринків наших держав. «Необхідно надавати цілковиту свободу переміщенню товарів наших країн», — наголосив він. У свою чергу, Президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв відзначив, що створена комісія «не є експромт». «Ми вчора проаналізували, чого ми досягли у рамках ГУУАМ і ЄврАзЕС і дійшли висновку, що необхідно створити незалежну комісію, яка регулюватиме тарифи», — сказав Нурсултан Назарбаєв.

Він також зазначив, що комісія «не є альтернативою СНД». «Хочу сподіватися, це новий прорив у наших відносинах. Ми починаємо не з політики, а з фундаменту», — зауважив Президент Казахстану.

Президент Росії Володимир Путін сказав, що спільна група високого рівня працюватиме в Києві, очолюватиме її представник Казахстану. Він також наголосив, що комісія відкрита для приєднання до неї інших країн.

«У нас є загальне бажання створити єдиний економічний простір з головними цілями», — сказав Президент України Леонід Кучма. Він також підкреслив, що кінцевою метою створеної комісії є організація регіональної інтеграції з побудови єдиного економічного простору. І додав: необхідно, аби у світі зрозуміли, «що ми не просто декларуємо, а маємо головні і зрозумілі цілі».

Того ж дня Президент України Леонід Кучма завершив свій дводенний робочий візит до Москви.

Що записано в залі рукописів

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Минулої п'ятниці, з нагоди Міжнародного дня рідної мови, у Національному музеї літератури побував Голова Верховної Ради України Володимир Литвин.

Після короткої екскурсії (гідом гостя **(на фото)** була директор музею **пані Галина Сорока)** глава парламенту звернувся до співробітників музею. Він, зокрема, сказав: «Скоро у нас парламентські слухання, присвячені становленню розвитку української мови. Шкода, що ці слухання не можна провести саме тут, у вас. У всякому разі, тут варто бувати народним депутатам. Бо навіть отака коротка екскурсія залами цього музею здатна прилучити до історії нашої культури».

Далі високий гість зауважив, що екскурсія дала б політикам і іншу інформацію: з кількох десятків тисяч експонатів та документів колекції музей має змогу показати лише 5 тисяч — тісно!

Володимир Литвин наголосив, що нині в Україні проблеми короткотермінового характеру ніби відсторонили, зробили неактуальною тему української мови. І дехто з політиків на тому заспокоївся. В тім є небезпека, бо мова — це народ, це держава. Втрачаючи мову, ми втрачаємо коріння, і зрештою, втрачаємо все.

На завершення зустрічі глава парламенту від імені Верховної Ради передав музеєві естампи відомих українських художників Володимира Новиковського, Анатолія Базилевича, Анатолія Навроцького, Івана Філонова, Віталія Губенка. Всі ці твори присвячені Григорієві Сковороді.

Усе це відбувалося в музейному залі, де представлено ще рукописний період буття нашої літератури. Втім, нинішня Україна майже готова повернутися до рукописної стадії, а книжки показуватимуть лиш у музеї. Тому цілком зрозумілим було запитання журналістів стосовно того, яка подальша доля закону про підтримку вітчизняного книговидання.

Володимир Литвин відповів: «Найближчим часом нам треба буде прийняти низку законодавчих актів, узгодивши їх з урядом. Адже Кабмін посилається на те, що бюджет недораховується 700 мільйонів гривень. Інші кажуть, що це завищена цифра, надумана. Тому ми разом з Кабміном мусимо відпрацювати нову редакцію закону, з уточненнями й змінами. Президент пропонує ввести закон у дію з 1 січня 2004 року. Можливо, ми знайдемо разом з урядом компроміс, щоб це було вже з другої половини нинішнього року, щоб швидше розв'язати цю невідкладну проблему. Бо про мову говорять багато, а конкретних кроків на її захист, на розширення сфери її функціонування мало».

Віталій ЖЕЖЕРА.

ПАРЛАМЕНТСЬКІ СЛУХАННЯ

Очевидна необхідність змін

Професійно-технічне навчання на сьогодні є чи не найслабшою ланкою в загальнодержавній системі освіти. Воно тісно пов'язано з виробництвом, тому економічні проблеми впливають на неї найбільше. За останнє десятиріччя кількість професійно-технічних навчальних закладів у державі скоротилася приблизно на чверть, а кількість учнів — з 647 до 478 тисяч. Фінансування наполовину від потреби, хронічна заборгованість призводять до призупинення діяльності закладів та негативно впливають на навчальний процес і якість підготовки фахівців. Гостро стоїть проблема оновлення матеріально-технічної бази. Кожне третє училище потребує капітального ремонту. Лише десять відсотків обладнання відповідає сучасним вимогам. Не менші проблеми пов'язані з оновленням педагогічного персоналу, оподаткуванням навчальних закладів та працевлаштуванням випускників.

З огляду на це актуальність парламентських слухань «Про стан і проблеми розвитку професійно-технічної освіти та удосконалення законодавства», проведених Комітетом Верховної Ради з питань науки та освіти, сумніву не викликає. Освітяни з усіх регіонів країни, представники потужних виробничих підприємств, народні депутати зібралися, за словами голови комітету Станіслава Ніколаєнко, «не проливати сльози, не ремствувати на життя, а чітко й тверезо вирішити, що нам робити і як діяти далі».

Високий рівень дискусії та конкретність вироблених рекомендацій обумовила присутність на слуханнях заступника Голови ВР Олександра Зінченка, Міністра науки та освіти Василя Кременя, представників міністерств та парламентських комітетів, причетних до вирішення усього комплексу проблем, пов'язаних з темою.

Під час обговорення було наголошено на необхідності змін у підходах до професійно-технічної освіти, яких вимагають зміни в структурі виробництва. Зокрема, підкреслювалася потрібність нового механізму взаємодії закладів освіти з роботодавцями. Тим паче що керівництво найпотужніших виробничих підприємств не тільки розуміє важливість системи професійно-технічної освіти, а й готове вкладати кошти у її розвиток. Але для цього потрібні зміни законодавства.

Учасники слухань розробили рекомендації щодо конкретних кроків з вирішення всього комплексу проблем у галузі професійно-технічного навчання. Продовжити розгляд питання у Верховній Раді заплановано на день уряду, який відбудеться 11 березня цього року.

Олег ДЕНИСОВ.

Програма імунітету уряду

ДУМКИ З ПРИВОДУ

У парламентських кулуарах уже активно обговорюють проект програми діяльності уряду Віктора Януковича. Прем'єр пообіцяв зустрітися з усіма фракціями і групами, заслухати їхні пропозиції і лише після узгодження офіційно внести до парламенту свою програму дій. А поки що наш кореспондент попросив поділитися враженнями від проекту урядової програми і прогнозами щодо її схвалення тих, хто був присутній під час її презентації на розширеному засіданні Кабінету міністрів.

Віктор ЮЩЕНКО, лідер фракції «Наша Україна»:

— Я оцінюю цю програму лише як політичний документ, спробу знайти політичний діалог з певними політичними силами. Але фахові питання є глибоко дискусійними. Коли в Україні глибока політична криза, коли всі в розбраті, говорити про те, що в країні може відбутися якесь економічне диво, — байки. Уряду можна сказати комплімент, що він піднімає дискусію у фактично всіх стратегічних питаннях і економіки, і фіскальної, бюджетної та торгової політики. Але залишається питання: через який діалог ми можемо виграти політику в усіх цих сферах? Якщо до запропонованої здорової концепції додати незбалансованого політичного підходу, то можна вчинити дуже багато негативного.

Георгій КРЮЧКОВ, голова Комітету ВР з питань національної безпеки та оборони, фракція КПУ:

— Презентований проект програми діяльності уряду — ще досить сира заготовка. Хоча є намагання зробити конкретний документ, який можна було б контролювати. Знову не обійшлося без загальних гасел, конкретні пропозиції дуже неоднорідні — є справді урядового масштабу, а є дріб'язкові. Потрібна систематизація. Я прискіпливо подивився на розділ про обороноздатність України — там усе ніби є. Але найголовніші, найболючіші питання сьогодення десь потонули. Скажімо, сьогодні перед нами стоїть завдання реформувати не лише Збройні Сили, а й усю силову сферу. Що робитиметься в цьому напрямі, на жаль, у програмі не сказано.

Андрій КЛЮЄВ, голова Комітету ВР з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки, фракція «Регіони України»:

— Імпонує те, що основним завданням уряду в проекті його програми визначено підвищення якості життя наших людей через збільшення їхніх доходів, чого можна досягти лише тоді, коли нормально запрацюють підприємства в усіх регіонах. Велика увага приділяється ПЕК, боротьбі з тіньовими доходами. Ми вітаємо новий програмно-цільовий метод розвитку регіонів — коли між урядом і обласними радами укладатимуть договори з питань розвитку регіонів. Однак у програмі необхідно розширити блок зовнішньоекономічних зв'язків, освоєння нових ринків збуту для вітчизняних підприємств. Недостатньо приділено уваги й підготовці ефективного менеджменту в нашій державі.

Катерина ВАЩУК, фракція «Аграрники України»:

— Як кістяк програма розроблена непогано. Урядом запропонована добра методика роботи над нею у депутатських фракціях, групах і парламентських комітетах. Якщо колективним розумом буде вдосконалено і конкретизовано цю програму, то шанси її проходження через парламент високі.

Олександр ТУРЧИНОВ, фракція БЮТ:

— На жаль, цей документ нічим не відрізняється від попередніх програм-побажань. Побажань багато, але механізмів їх реалізації, серйозних розрахунків чи схем немає. Тому ця програма, мабуть, залишиться вже вкотре невиконаною. Бо в цьому уряді її нема кому реалізовувати. Перспективи прийняття програми залежать від тих пропрезидентських фракцій, які записалися до більшості: якщо їх зможуть змусити стовідсотково голосувати, то програма пройде.

Микола ОНІЩУК, фракція партій ППУ і «Трудова Україна»:

— Програма діагностує сьогоднішні проблеми і причини незадовільного розвитку економіки та соціальної сфери, пропонує загальні механізми для вирішення цих питань. Але в ній є декілька недоліків. Завдання уряду не визначені в строках. Наприклад, сказано, що необхідно провести пенсійну чи податкову реформу, але не викладено етапи цього процесу. Тому виникає сумнів, чи може бути виконана ця програма. Другий недолік, традиційний для всіх українських урядів, — не визначено пріоритети.

Я не абсолютизував би значення схвалення чи відхилення цієї програми. Але якщо програму не буде схвалено і уряд буде поставлено під загрозу чергової ротації, це лише зашкодить суспільству.

Олександр ЗАДОРОЖНІЙ, постійний представник Президента України у Верховній Раді:

— Проект програми уряду реалістичний, він передбачає вирішення цілої низки гострих застарілих соціальних проблем, орієнтується на вирішення проблеми пенсійної та податкової реформи. Хоч би як ми називали цю програму, вона розрахована на рік. І якщо впродовж нинішнього року вирішимо принаймні ці дві проблеми, пенсійного забезпечення і податкової реформи, — цього буде більш ніж досить.

Записала Юліана ШЕВЧУК.

У нових умовах — новий діалог

(Початок на 1-й стор.).

На думку Олександра Зінченка, тепер розпочнеться тривала бюрократична робота. Потрібно також узгодити внутрішні законодавства, вивчити досвід регіональних економічних утворень. А стосовно теми конференції, то заступник Голови ВР вважає, що новоутворення не суперечить євроінтеграційним прагненням країн. Вадим Гречанінов, президент Атлантичної Ради України, закликав учасників конференції відійти від стереотипів, що базуються на ностальгійних настроях. На його думку, президенти в Москві виступили не з таких позицій, а з точки зору національних інтересів.

Безперечно, президентська ініціатива стала однією з головних тем конференції. Але основна мета заходу, що зібрав депутатів, науковців, експертів двох країн, —це «спокійно, без емоцій визначити, яке має бути співробітництво України та Росії, щоб європейський вимір був на користь нашим інтересам». Це заявив заступник секретаря РНБО України, директор Інституту проблем міжнародної безпеки Сергій Пирожков. До речі, Сергій Пирожков, який мав виступати після Олександра Зінченка, відмовився від доповіді, пояснивши, що з огляду на московські події його доповідь потребує певних змін. І обмежився лише коротким коментарем.

Серед запланованих для обговорення тем деякі набули свіжого звучання. Зокрема, «Україна та Росія після розширення ЄС — моделі відносин», «Роль регіонів у двосторонньому діалозі», «Українське та російське бачення системи європейського співробітництва та колективної безпеки. Роль НАТО, ОБСЄ та Ради Європи». Як влучно висловився директор Асоціації Євро-Атлантичного співробітництва РФ Євген Сілін, в «нових умовах — новий діалог».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Депутати у прямому телеефірі

Верховна Рада України внесла зміни до постанови про висвітлення її діяльності, зобов'язавши Перший Національний канал подавати інформацію про діяльність Верховної Ради у прямому ефірі та безпосередньо від уповноважених представників депутатських фракцій і груп. Коментує цю постанову голова Комітету ВР із питань свободи слова та інформації Микола ТОМЕНКО:

— Постанова, ухвалена парламентом 20 лютого, передбачає вихід у прямий ефір на Першому Національному телеканалі 45-хвилинної програми. Ця програма йтиме у період між 19-ю та 20-ю годинами шість разів на тиждень. Участь у програмі братимуть представники всіх депутатських фракцій і груп. Розподіл часу у програмі відбуватиметься пропорційно до чисельності депутатської фракції (групи).

Такий крок парламенту зумовлений незбалансованим висвітленням позиції парламентаріїв і парламенту загалом. Свідома дискредитація найвищого законодавчого органу країни відбувається практично на всіх телевізійних каналах. Останнім часом деякі канали в своїх передачах почали вдаватися до брутальних характеристик парламентаріїв: «хворі», «парламентські євнухи» тощо. Тому реакція парламенту була адекватна.

Податок з «дикунів»

Третя сесія Верховної Ради Криму ухвалила бюджет автономії з прибутками в 622 млн. грн. і видатками —640 млн. 18 мільйонів дефіциту покриватимуть за рахунок внутрішньої позики. Медицина та освіта одержать третину бюджетних грошей, збільшено витрати на утримання військових містечок і водопостачання сільських регіонів. Кожному депутатові на потреби його округу уряд півострова пообіцяв по 100 тисяч гривень. Скориставшися конституційним повноваженням автономії, депутати запровадили з 1 квітня чотири нові місцеві податки: на нерухоме майно, на розвиток рекреаційного комплексу і муніципального транспорту, курортний збір з туристів. Для відпочиваючих в санаторіях — 5 гривень з приїжджого, для «дикунів» і автотуристів — 10. Додаткову плату сплачуватимуть і з підприємців, які мають бізнес у зонах відпочинку, обмежено пільги на земельний податок для санаторіїв. Це поповнить бюджет щонайменше на 50 мільйонів гривень. Прийнято й програму облаштування і соціально-культурного розвитку депортованих громадян на 2003—2005 роки з фінансуванням у 56 млн. грн. Крім того, новим міністром економіки обрали першого заступника голови правління ДАК «Титан» Володимира Куліша. Він замінив Арсенія Яценюка, котрого призначено першим заступником голови НБУ. Вакантним залишилося крісло міністра палива й енергетики автономії у зв'язку з переходом Сергія Іванова на роботу в російську компанію «Газпром».

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Асоціація міст України глибоко сумує з приводу передчасної смерті Запорізького міського голови

ПОЛЯКА
Олександра Володимировича.

Несподівана смерть забрала з життя активного творця місцевого самоврядування. Втратили не тільки родина і місто, втратила вся Україна. Олександр Володимирович був щирим патріотом, мав авторитет у всіх, хто з ним працював і спілкувався.
Олександр Володимирович назавжди залишиться в нашій пам'яті.

Члени правління АМУ:
О. Омельченко, М. Пітцик, І. Куліченко, В. Слиш, В. Хмельнюк, О. Попов, В. Чайка, В. Єрмак, А. Кривицький, О. Домбровський, О. Лук'янченко, Г. Буравков, Л. Буняк, Р. Боделан, Б. Левків, В. Шумілкін, О. Соколов, В. Сальдо, А. Волошин, В. Чайка, Ю. Любоненко, М. Федорук, З. Шкутяк, В. Погорєлов, В. Удовиченко, М. Чигрин, М. Кириченко, І. Демченко, О. Мазурчак, Ю. Хотлубей, З. Виборна, М. Савка, В. Баранов, М. Палійчук.

Депутатська фракція «Регіони України» глибоко сумує з приводу передчасної смерті міського голови Запоріжжя

ПОЛЯКА
Олександра Володимировича.

Висловлюємо щирі співчуття його родині, близьким та друзям з приводу тяжкої втрати.

Не витримало серце...

22 лютого на 55-му році пішов із життя міський голова Запоріжжя Олександр Поляк. Смерть настала в результаті гострої коронарної недостатності й загострення ішемічної хвороби серця.

Медики Запоріжжя не раз пропонували Олександру Поляку пройти обстеження і лікування, але він щоразу відмовлявся, посилаючись на свою зайнятість, відкладав лікування на потім...

Він поспішав реалізувати хоча б частину того, що задумав. Олександр Поляк був міським головою неповних три роки, але за цей час зумів передати запорожцям свою любов до рідного міста, почуття гордості за нього. Він мріяв зробити Запоріжжя одним із кращих міст в Україні. І напередодні ділився своїми планами з головою облдержадміністрації Євгеном Карташовим. Уночі Олександру Володимировичу стало погано, до прибуття «швидкої» він втратив свідомість. Близько години медики боролися за його життя, але безуспішно.

Минулої неділі біля БК заводу «Дніпроспецсталь» понад 100 тисяч запорожців прощалися з міським головою.

— Смерть поставила крапку в біографії Олександра Поляка, але не в його долі, — сказав Євген Карташов. — Наше місто оновлюватиметься з кожним днем. І стадіон, будівництво якого почалося за ініціативи Олександра Володимировича,носитиме його ім'я...

Запоріжжя сумує...

Олександр АБЛІЦОВ.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Запізнілі старти,

або Пробудження від сплячки

Наприкінці лютого матінка-природа прокидається від зимової сплячки: на квіткових базарах з'явилися бабусі з «котиками», вербовими прутиками, по гривні за пучок, прикрашеними мохнатими сережками — першими передвісниками майбутньої весни. Ось і під час аналізу деяких заяв і конкретних дій наших державних керманичів за останній лютневий тиждень з'являється відчуття, що вони також починають прокидатися від глибокого багаторічного сну у сфері реформування вітчизняної економіки.

Так, Прем'єр-міністр України заявив про створення у масштабах держави системи обліку галузевих і міжгалузевих балансів матеріальних ресурсів, підкресливши водночас необхідність, цитую, «чітко уявляти, що в нас є в державі, що потрібно і скільки завезти із-за кордону».

Думка, погодьтеся, досить оригінальна. В тому розумінні, що, висловивши її вголос, Віктор Янукович визнав: **усі майже 12 років незалежності наші уряди, що постійно змінювалися, Верховна Рада і два наші президенти у сфері економіки діяли наосліп. Бо тільки наявність зведених балансів матеріальних ресурсів, — і це аксіома, — дає змогу приймати адекватні реаліям рішення і на макро-, і на мікроекономічному рівні. А коли їх, цих балансів, Україна не мала, то яка ціна всій нашій економічній політиці впродовж дванадцяти років?**

Утім, результати такого стану речей кожен з нас відчуває на власній шкурі. Відсутність тепла в будинках. Проблеми з неплатежами. Заборгованості у зарплаті та пенсіях. Податкова плутанина. Цінові дисбаланси. Непрацюючі, а точніше працюючі з негативним результатом закони, покликані регулювати ринкові відносини. Коротше, базарна анархія, замість цивілізованого, соціально спрямованого ринку, що привела до збагачення декотрих за рахунок зубожіння поголовної більшості — усе це ланки одного ланцюга. Відсутність чітких орієнтирів, які можливі тільки за наявності вищезгаданих балансів.

Безумовно, краще пізніше, ніж ніколи. Ось і наш Президент, після багаторічних дискусій, сподобився на початку минулого тижня підписати указ «Про заходи щодо створення єдиної системи державної реєстрації земельних ділянок, нерухомого майна та прав на них у складі державного земельного кадастру». Даруйте, необізнаному зрозуміло, що без створення такої системи не можна було починати ні малу, ні тим паче так звану велику приватизацію. Але **якби таку систему було створено заздалегідь, або принаймні паралельно з початком приватизаційних процесів, не відбулася б і точно названа народом «прихватизація» — скупка за безцінь колись декларативно названої суспільної, а по суті державної власності...**

Не інакше, як украй запізнілим стартом можна назвати і той факт, що тільки минулого тижня Верховна Рада розглянула законопроект «Про розмежування земель державної та комунальної власності». Зазначу лише, що найуспішніше проведеній у постсоціалістичних державах приватизації в Чехії та Словаччині передував саме закон про розмежування державної і комунальної власності. І не тільки на землю. А й на усе майно: від заводів до магазинів і перукарень.

І, нарешті, фінал тижня, неділя, ознаменувалася давно очікуваною серйозними економістами подією —президенти України, Росії, Білорусі та Казахстану заявили про домовленість зі створення Організації регіональної економічної інтеграції. Рішення, без перебільшення, доленосне для громадян чотирьох названих держав. Але хіба мало доленосних рішень приймалося за останні дванадцять років у рамках СНД? Щоправда, цього разу, крім красивих заяв, президенти зробили, здається, й конкретні кроки — домовилися про створення єдиної регулюючої міждержавної незалежної Комісії з торгівлі і тарифів. Дай, Боже, їй успіхів, а не декларацій, у роботі, щоб кожен з нас відчув найближчим часом зміни на краще у своєму житті. Щоб гасла про економічну інтеграцію не заступили керманичам життєві проблеми конкретного українця, росіянина, білоруса і далекого від нас казаха...

Утім, слід визнати, минулого тижня владні та управлінські структури України все-таки прийняли низку рішень, здатних, за ідеєю, полегшити наше життя. Так, Верховна Рада подолала одразу два президентські вето. На закони про пільги національному книговидавництву та про безплатні вхідні дзвінки в телефонії, передусім у мобільній. Дивись, і в наших дітлахів з'явиться в достатній кількості потрібних їм підручників та україномовних книжок. А телефонія стане по кишені зубожілому народові. Безумовно, якщо не потонуть добрі наміри ВР у нашому бюрократичному болоті або не захлинуться, обернувшись своєю протилежністю, в нашій ринковій анархії. Таке вже бувало, і не раз.

Ігор НАУМЕНКО.

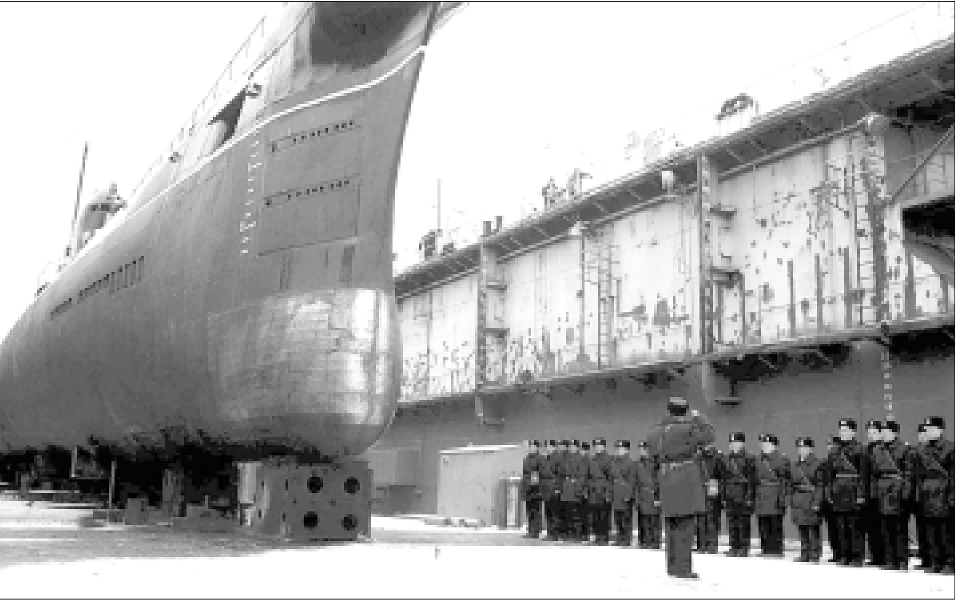

Фото Сергія СВЄТЛИЦЬКОГО.

Підводний човен «Запоріжжя» вийшов з доку

ПЕРСПЕКТИВИ

У Севастополі спущено на воду підводного човна Військово-морських сил України «Запоріжжя». Доковий ремонт підводного човна проводився на судноремонтному заводі Міноборони України «Металіст». Після спуску на воду субмарину буде відбуксовано до 13-го судноремонтного заводу Чорноморського флоту Росії для подальшого ремонту. Акумуляторні батареї для підводного човна вже доставив із Греції десантний корабель Військово-морських сил України «Костянтин Ольшанський». Проведення ходових випробувань «Запоріжжя» заплановано на весну.

Раніше човен мав назву Б-435, а 1997 року після передачі його до складу ВМС України, з ініціативи Запорізької міськради, що взяла шефство над ним, човна було перейменовано на «Запоріжжя». За час служби в ВМС він пройшов 13 тис. морських миль, здійснив 14 походів тривалістю близько року кожен — ходив в Атлантику й на Кубу. Корабель виграв приз головкому ВМФ СРСР з торпедної стрільби. 1990 року у зв'язку з переозброєнням Північного флоту підводного човна перебазували на Чорне море, де поставили на ремонт.

Журналістам пропонують самоліквідуватися

СВОБОДА СЛОВА

«Стосунки влади та ЗМІ» — журналістські слухання під такою назвою відбулися у Херсоні. Ініціатором заходу виступили громадська журналістська організація «Регіональна інформаційна агенція «Південь» та херсонський корпункт газети «Голос України». Формальним приводом для слухань стала ситуація, що склалася в одному з міст Херсонщини. Міська влада Нової Каховки запропонувала місцевим ЗМІ укладати письмові угоди на отримання інформації. За цим документом журналісти зобов'язані отримувати від прес-служби міськвиконкому інформацію подавати у «первісному» вигляді без скорочень і коментарів.

По захист права на власну точку зору обурені ЗМІ звернулися до прокуратури. У стосунках влади та ЗМІ на підставі договору обласний «наглядач» за законністю порушень та обмежень не побачив.

Водночас Голова Комітету ВР з питань свободи слова Микола Томенко та голова Національної спілки журналістів Ігор Лубченко, котрі через своїх представників звернулися до учасників слухань, мають думку, відмінну від прокурорської: влада в Новій Каховці грубо порушує законодавство!

Своїми поглядами на проблему поділилися міські голови Анатолій Негра — Гола Пристань та Володимир Сальдо — Херсон. Голова Нової Каховки Борис Силенков, відомство якого і збурило інформаційний простір, участі у слуханнях не взяв.

Утім, спроби демократизувати херсонську журналістику викликали схвалення не у всіх. Голова обласної організації НСЖУ Геннадій Луків почав цікавитися, звідки організатори взяли гроші на оренду залу, «якщо спілка собі такого дозволити не може». А запрошений начальник управління з питань преси облдержадміністрації Іван Калиниченко, який нещодавно настирливо радив новокаховським журналістам підписати угоду, пояснив дії Новокаховського міськвиконкому недосконалістю законодавства.

До всього, чиновник почав активно «опікуватися» агенцією «Південь» на кшталт: чи має вона право називатися регіональною, чи правомірна її реєстрація тощо. Вже наступного дня директора агенції «Південь», власкора студії «1+1» Сергія Михеєва запросили до установи, де зареєстрована громадська організація. Начальник Дніпровського районного управління юстиції Віктор Голотюк побідкався, що, реєструючи агенцію, він перевищив свої повноваження, і за це йому вже перепало на горіхи від обласного керівництва. Отож, запропонував чиновник, буде краще, якщо агенція... самоліквідується.

Алла БРУСИЛОВА.

Ювілей ровесників

Сьогодні виповнюється 50 років із дня народження **ПРОЦЕНКА В'ячеслава Олександровича** — голови правління ВАТ «Меридіан» ім. С. Корольова — одного з найбільших приладобудівних підприємств України. Під його керівництвом підприємство впевнено нарощує обсяги виробництва, зокрема продукції на експорт. У 2003 році підприємство вступає в своє 50-річчя із широкою програмою освоєння нових виробів. Редакція приєднується до поздоровлень і бажає ювілярові здоров'я, щастя, добра і подальших успіхів.

Можна дати вугілля у вигляді податків за місцем прописки

ТОЧКА ЗОРУ

Як тільки Прем'єр-міністр України Віктор Янукович заявив у Запоріжжі про новий формат відносин з регіонами, від парламентської фракції «Регіони України» почали надходити пропозиції. З цікавою пропозицією ознайомив представників ЗМІ народний депутат Олександр Пеклушенко — розв'язувати сировинні проблеми регіону, реєструючи платників податків за місцем їх підприємництва.

— Побудова нового формату взаємовідносин центру і регіонів — аксіома, що вже не потребує доказів, — каже народний депутат. — Є дисбаланс між тим, на що регіон розраховує, і тим, що реально одержує. Однак десятки підприємств, розташованих у Запорізькій області, платять податки сусіднім територіям. Причина банальна — власники цих підприємств, виходячи з різних міркувань, реєструють їх, так би мовити, «не за місцем прописки». Держбюджету все одно, але від цього трясе бюджет регіону, на якому тримається вся місцева соціальна та екологічна політика. По суті, це те саме вимивання грошей, з тією лише відмінністю, що вимиваються вони не з однієї країни в іншу, а з регіону в регіон.

Найближчим часом Олександр Пеклушенко і група депутатів, які підтримують його, мають намір подати відповідні пропозиції для внесення змін у законодавство України.

Сергій НІКОЛАЄВ.

ВИДАННЯ

Час запозичувати досвід у сивої давнини

Нову книгу Петра Толочка представлено широкому загалу читачів у столичному Будинку вчених. Праця «Ярослав Мудрий» побачила світ завдяки видавничому дому «Альтернатива» і поповнила серію «Особистість і доба», засновану Інститутом історії України.

Для автора презентація була справжнім святом. І не дивно, адже збіглася у часі з визначною датою — Петру Петровичу виповнилося 65. За життя ювіляр написав 31 книжку. Кожна — цілий всесвіт для читачів. Присутній на презентації Володимир Литвин зазначив, що остання робота Толочка нині особливо актуальна, адже сучасникам є чого повчитися у сивочолої давнини. «Лише мудра людина може писати так яскраво і об'єктивно», — переконаний Голова Верховної Ради. А Президент України Леонід Кучма вже підписав указ про нагородження Петра Толочка орденом Ярослава Мудрого IV ступеня.

Надія ГОРБАТЮК.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про нагородження орденом князя Ярослава Мудрого

За визначні особисті заслуги перед Українською державою у розвитку історичної науки, активну громадсько-політичну та законотворчу діяльність **постановляю**:

Нагородити орденом князя Ярослава Мудрого IV ступеня ТОЛОЧКА Петра Петровича — народного депутата України.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
21 лютого 2003 року.
№ 151/2003.

АКТУАЛЬНО

Роботи залишилося небагато. Надії — також

У вихідні та в понеділок на шахті «Ясинівська-Глибока» державної холдингової компанії «Макіїввугілля» тривали пошуки гірників, які опинилися під завалом внаслідок викиду вугілля та метану в четвер. Протягом доби у виробці зберігалася небезпека вибуху: концентрація метану сягала 18—19 відсотків. Після розгазування штреку рятувальні роботи активізувалися. У ніч на суботу одного із потерпілих знайдено без ознак життя, ще троє на момент підготовки інформації до друку залишалися під землею.

Гірничорятувальники продовжували очищати виробку завдовжки приблизно 120 метрів від вугілля та гірничої маси, пройшовши більшу частину шляху. А в сусідньому Харцизьку в неділю на шахті «Житомирська» шахтоуправління «Кіровське» державної холдингової компанії «Жовтеньвугілля» о 5 годині 37 хвилин сталося обвалення покрівлі. Внаслідок аварії загинув 40-річний гірник.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Тягне на дармову дичину

Лісові угіддя Рівненщини потерпають від нашестя браконьєрів. З початку нинішнього року лісовою охороною державного лісогосподарського об'єднання «Рівнеліс» та єгерською службою Рівненського обласного товариства мисливців та рибалок «Либідь» складено 45 протоколів за фактами браконьєрства і вилучено 32 одиниці вогнепальної зброї. А у перші два тижні лютого в лісових угіддях «Рівнелісу» виявлено дванадцять любителів дармової дичини.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Скажені лиси в заповіднику

Уже другу хвору на сказ лисицю знищено на території заповідного Старого міста в Кам'янці-Подільському. Голова ради місцевої організації Українського товариства мисливців та рибалок Володимир Коробчук припускає, що рудохвості можуть жити неподалік домівок кам'янчан у скелях каньйону річки Смотрич.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

ФОТОФАКТ

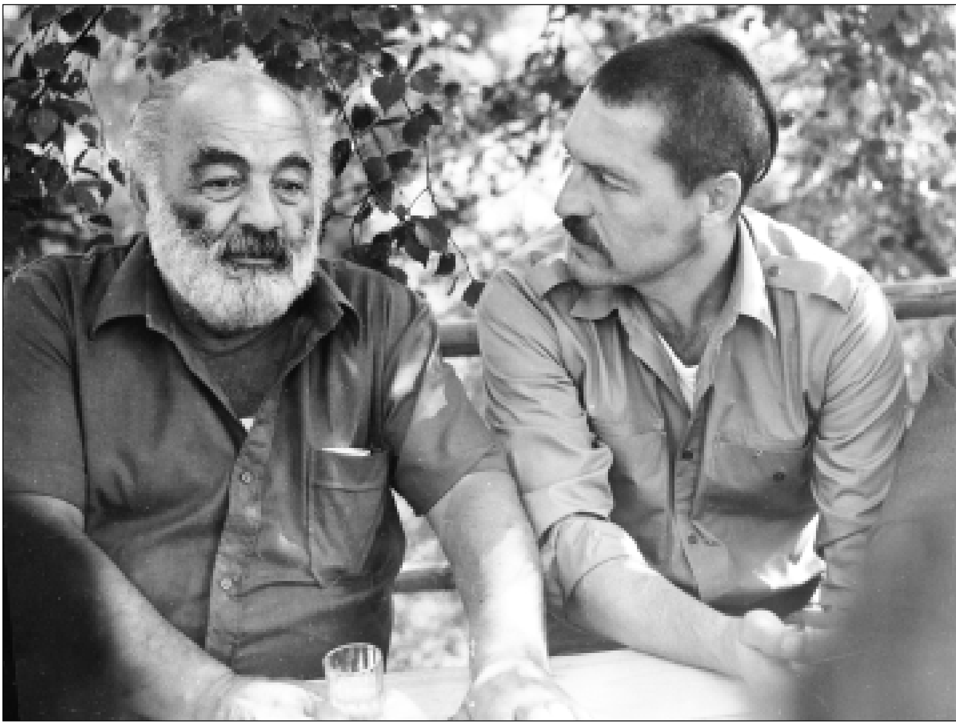

Фото Світлани КАЛИНОВСЬКОЇ.

Бронзова скульптура Тараса Шевченка заввишки 3,8 метра роботи батька і сина Одреховських (на знімку) незабаром прикрасить один із майданів Севастополя. На сьогодні в місті встановлено лише погруддя Шевченка — на території однієї з віддалених військових частин.

Іван Гаврилюк: «У мою машину стріляли, за мною цілодобово стежили. Цим і досі займається львівське СБУ»

Народний артист України ***Іван ГАВРИЛЮК*** *у дитинстві мріяв стати військовим льотчиком. Але у школі зблизився з письменниками, які проводили творчі вечори на уроках літератури у його класі. Відтоді він знайомий з Романом Лубківським, Дмитром Павличком, В'ячеславом Чорноволом... Попри високий конкурс (21 абітурієнт на місце) Іван Гаврилюк вступив до театрального інституту. Досить швидко здобув усенародне визнання. Зіграв більш ніж у 70 фільмах головні ролі. Працював майже на всіх студіях колишнього Радянського Союзу, а також у Болгарії, Німеччині, Польщі, Чехії та Словаччині. Нині улюблений актор мільйонів українців — народний депутат із фракції «Наша Україна». І. Гаврилюк жорстко оцінює нинішню владу, порівнюючи дії її «орлів» з методами спецпідрозділів КДБ. Про, здавалося б, несумісні речі — мистецтво та політику і розпочалася наша з ним розмова.*

Я запитав у провидиці Ванги, коли помру, і вона відповіла: «Ти підеш з усіма»

— Іване Ярославовичу, зізнайтеся, навіщо ви, відомий актор, зайнялися політикою?

— Вітчизняне кіномистецтво моделюється відповідно до політичної ситуації в Україні. У нас часто знімають жахливе кіно, яке у ЗМІ називають «обличчям» нашої держави. Схожа ситуація склалася і в політиці. У Верховній Раді зло намагається перемогти добро. Так волю виборців, які обрали до парламенту опозицію, знехтувано. Людям важко відрізнити правду від кривди. Вони перестають розумітися на політичних реаліях, адже у країні панує цинізм.

— Під час зйомок фільму «Шлях до Софії» ви зустрічалися з відомою болгарською провидицею Вангою. Чи не напророчила вона вам політичного майбутнього?

— Ванга про це не говорила. Напевно, з точки зору Всевишнього робота та професія є чимось матеріальним. Однак я добре пам'ятаю, як вона мені сказала: «Ти — Божа людина, Іване. Коли тобі будуть робити зло, не думай нікому мститися. Тебе оберігають ангели, які за тебе помстяться». Тоді я запитав у неї, коли помру, — і вона відповіла: «Ти підеш з усіма». Спершу я подумав, що вона чогось не збагнула і перепитав. Однак Ванга знову повторила: «Ти підеш з усіма». Я повірив їй, бо вона розказала мені все, що відбувалося у моєму житті до зустрічі з нею з дрібними нюансами.

— Ваша перемога у львівському окрузі не була легкою. Знаю, що у вас навіть стріляли...

— Мене намагалися залякати. Для цього мої суперники стріляли в мою машину, організували за мною цілодобове стеження. Між іншим, цим і досі займається львівське управління СБУ та один із моїх колишніх суперників, який викинув на виборчу кампанію величезні гроші. Він і досі не може змиритися, що народ обрав не його, а «якогось» артиста. До речі, мене дивує, що в деяких замовних статтях навмисно акцентували на тому, що я — актор. Напевно, деякі так звані «чисті» політики вважають, що цим мене принижують. Однак вони не усвідомлюють, що відомим і популярним актора роблять не гроші, а визнання людей.

— Які ваші перші враження від політики?

— Я йшов на вибори під прапором «Нашої України» і переміг сильних опонентів. У мене була мета — донести правду до людей через трибуну Верховної Ради. Однак, з'ясовується, нині це не цінується. Все вимірюється грошима. У політиці нікого не переконаєш чесною і відвертою позицією. Навіть коли підпалиш себе у Верховній Раді, твого вчинку ніхто не оцінить. У жодній країні не було такого, щоб перемогли одні сили, а більшість створювали інші.

Згадайте, як під час виборів влада силувала людей голосувати. На Львівщині до Аграрної партії записували навіть лікарів та вчителів. Літні люди казали, що такого жаху не бачили з 1937 року. Але навіть попри задіяний адмінресурс влада ганебно програла, набравши вдвічі менше голосів, ніж «Наша Україна». За стандартами демократії саме блок Ющенка мав стати рушійною силою, яка втілювала б у життя свою програму виходу з кризи. Проте при владі опинилися невдахи у виборах.

— Схожа ситуація і в регіонах. Скажімо, до Львівської міськради люди не обрали жодного представника СДПУ(о). Але нині члени партії Медведчука створили там чи не найчисленнішу фракцію...

— Багато залежить від самих народних обранців. Шкода, що деякі з них готові продатися за тисячу доларів. Заради свого спокою та, перепрошую, ситого шлунка вони зраджують виборців, себе та власне українську мораль.

На сто відсотків переконаний, що Ющенко буде наступним президентом

— Тепер представники так званої більшості є вашими колегами. Напевно, доводиться тиснути їм руки...

— Слово «колега» є для мене просто парламентським звертанням. А більшості, як на мене, в парламенті не існує. Цих людей притягнули до так званої більшості за вуха, через залякування та підкуп. Я дивуюся, коли натхненники цього фарсу в інтерв'ю згадують про Біблію, звертаються до Бога. Невже вони думають, що їх Господь за це не покарає?

— Чи припускаєте ви проведення дострокових президентських виборів в Україні?

— Сумніваюся, що нинішня влада протримається ще два роки, до 2004-го. Вона перейшла межу, за якою настає розплата. Я переконаний, що наступним президентом стане високоморальна людина, якій не байдужа доля народу України.

— Хто може стати такою людиною?

— Я на сто відсотків переконаний у перемозі Віктора Ющенка. Попри всі намагання влади, популярність лідера «Нашої України» не зменшується. Наш народ інтуїтивно відчуває щирість Ющенка, його силу, високу духовність.

— Як ви оцінюєте останній винахід влади — фальшивий лист Ющенка до виборців?

— Суперники Віктора Андрійовича користуються дуже примітивними методами. Листівки, які розповсюджуються в Україні, є відверто примітивними, вбогими і не характерними для Ющенка. До того ж це робиться на державному рівні, адже цю брехню поширюють з допомогою «Укрпошти». На це витрачають шалені кошти. Придумали б хоч якісь оригінальніші форми цієї «підстави».

— Як на це «Наша Україна» має реагувати?

— Відповідати на ганебні вчинки можна розумному та гідному опоненту. Однак примітивним істотам, які це роблять, відповісти дуже важко. З цього можна зробити єдиний висновок. Влада так злякалася Віктора Андрійовича, його популярності, що ладна йти на необдумані кроки. Але розплата наступить неодмінно і, до речі, швидше, ніж їй це здається. Результати всіх опитувань, навіть не зовсім об'єктивних, доводять, що лідер «Нашої України» має найвищий рейтинг, навіть попри сфальсифіковані вибори і постійне паплюження його та його родини.

— Іване Ярославовичу, ви грали головну роль у фільмі «Кармелюк». Як на вашу думку, чи не варто українській опозиції згадати Устима Кармелюка?

— У школі нас переконували, що Устим Кармелюк, Олекса Довбуш, Лук'ян Кобилиця та інші наші національні герої повстали, бо були бідними та нещасними. Насправді все було навпаки. Вони були заможними людьми, але підняли народ, тому що не могли терпіти несправедливість. Несправедливість і сьогодні панує в Україні. Звісно, опозиція може вийти на барикади. Однак, як на мене, такий крок може призвести до непередбачуваних наслідків.

Я застрелився б на місці режисера «Богдана Хмельницького»

— Іване Ярославовичу, чи може український кінематограф стати прибутковим? Чи має наше кіно бути бізнесом?

— В усьому світі кіно, як і шоу-бізнес, є потужною індустрією, в яку вкладають великі гроші. Більше вкладаєш, більше отримуєш. В Україні кіноіндустрія перебуває на зародковій стадії, яка, напевно, триватиме ще довго. Раніше в нас було кому і про що знімати, проте не було достатньо коштів. Нині — навпаки. Я застрелився б на місці Миколи Мащенка, режисера останнього українського «шедевра» «Богдан Хмельницький». Це саме можу сказати і про «Чорну раду» та «Роксолану». Гріх не згадати і новий «шедевр» Юрія Іллєнка — «Молитву за гетьмана Мазепу».

— Можливо, ви просто ображені на своїх удалішех колег, тих самого Іллєнка. Знаю, ви самі кілька років шукали гроші на постановку «Мазепи», а фільм довірили іншому...

— Справді, я працював над цим фільмом дев'ять років. Натомість Юрій Іллєнко і ще кілька людей повелися зі мною непорядно. Тому мої відчуття до нього простою образою не можу назвати. Але Бог їх за це вже покарав. Я не чув від жодної розумної людини схвального відгуку про цей фільм.

— Чому в Україні немає молодих кінозірок?

— А хіба є нові імена в науці? Нині свідомо знищують українську еліту. Особистостей, які можуть вести за собою людей, нищать морально та фізично. Можна лише здогадатися хто за цим стоїть... Той, хто вважає себе елітою нації, розмовляючи водночас суржиком, є такою самою елітою, як я — племінником англійської королеви...

— Ви працюєте в парламентському комітеті з питань свободи слова. Чим різниться нинішній рівень свободи слова від того, що був у СРСР?

— Насправді майже нічого не змінилося. За радянських часів дисидентів, які виступали проти тоталітарного комуністичного режиму, знищували. Для цього існували спецпідрозділи КДБ. Тоді переслідували Івана Миколайчука, Леоніда Бикова, Сергія Параджанова і, зрештою, мене також. За представниками творчої інтелігенції стежили, прослуховували їхні телефони, влаштовували автокатастрофи. Тепер роблять те саме. Журналістів, політиків, підприємців нищать за вказівкою влади. Як і раніше, правоохоронці не знаходять справжніх замовників і організаторів цих злочинів. Нині існують підрозділи відомих «орлів». Згадайте хоча б убивства Гетьмана, Чорновола, Гонгадзе...

— Свого часу ви знімалися у фільмах Івана Миколайчука. Яким він вам запам'ятався?

— Іван — мій учитель, брат та друг. Одне слово — рідна, однієї крові, людина. Він був світлою, Божою, безкорисною людиною... Нині таких, як він, я не зустрічав.

— Іване Ярославовичу, якось ви заявляли, що «смерть шість разів під час зйомок цілувала вас в уста». Що з вами траплялося?

— У фільмі Юрія Іллєнка «Легенда про княгиню Ольгу» я свідомо пішов на ризик. Мій герой мав боротися з велетенською ведмедицею Манею. Її спеціально привезли із тульського зоопарку до Канева, де знімався фільм. Я вдало зіграв цю сцену: поборов хижака, заламав лапи та втелющив до її розтуленої пащеки власну голову. Лише через деякий час я отямився і усвідомив, що зі мною могло бути.

А на зйомках «Захара Беркута» біля мене палали три чавунні тарілки з парафіном. На голові в мене була довга перука з натурального волосся. Постановник фільму Леонід Осика мав хлюпнути з-за камери води мені в обличчя. Він промахнувся і вода хлюпнула в тарілки. Злива гарячого парафіну пройшлася по моєму обличчю. Врятував оператор, який висипав мені на голову відро з піском. Після того випадку півроку пролежав у лікарні. Ще кілька разів розбивався на коні.

— Невже не боялися ризикувати?

— Коли людина свідомо йде на певний ризик та перемагає свій страх, вона інакше сприймає світ, ходить землею та дивиться на людей. Це дивовижне відчуття!

— Вам хоча б компенсували той ризик?

— За те, що боровся з ведмедицею, через півроку отримав аж 46 карбованців. За все інше не було жодних відшкодувань.

— На вашому рахунку понад 70 фільмів. Яку роль мрієте зіграти?

— Життя актора — лотерея. Планувати акторське майбутнє можна лише в театрі. У кіноакторів інше життя. Їх або запрошують, або ні. Якби мене запросив знаний режисер на цікаву роль у хорошому фільмі, я усе кинув би і взявся до роботи.

Взяла інтерв'ю Ілона БОГУШ.

На знімку: Параджанов і Гаврилюк (на батьківщині Івана Миколайчука, 1988 р.).

Для довідки.

Іван Гаврилюк зіграв головні ролі більш ніж у 70 фільмах. Найвідоміші з них: Іванко («Аннычка», 1969), Максим («Захар Беркут», 1972), Сайко («Ати-бати, йшли солдати», 1977), Клим Синиця («Вавілон-ХХ», 1980), Рус («Легенда про княгиню Ольгу», 1983), отаман Сірко («Чорна долина», 1988), Кармелюк («Кармелюк», 4 серії, 1986), Іван Семенюк («Гори димлять», 1988), Крапивич («Карпатське золото», 1991), Богдан Мазепа («Чотири листи фанери», 1993), а також головні ролі у фільмах: «Хліб і сіль», «Жива вода», «Спокута чужих гріхів», «Багряні береги», «Данило князь Галицький», «Тривожний місяць вересень», «Всі докази проти нього», «Це сильніше за мене», «Я хочу вас бачити», «Іди і не прощайся», «Мисливець із Мін-архара» (6 серій) тощо.

Гран-прі за роль Саші Івакіна («Ті, що йдуть за горизонт», Париж, 1974), медаль уряду Болгарії («Шлях до Софії», 1976), численні призи республіканських та всесоюзних кінофестивалів.

Володіє польською, німецькою, чеською, сербською мовами. Захоплюється старими книжками для читання, старим вином для пиття, старими друзями для душі.

▼

Постанова Верховної Ради України

Про рекомендації парламентських слухань про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі

Розглянувши в січні 2003 року на парламентських слуханнях питання про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі, Верховна Рада України зазначає, що поряд з певними позитивними тенденціями, які мають місце в результаті здійснення аграрної реформи, соціально-економічна ситуація на селі залишається надзвичайно складною. У 2002 році темпи зростання виробництва продукції сільського господарства уповільнилися і, за попередніми даними, становлять 1,9 відсотка порівняно з попереднім роком, а товарної продукції харчової промисловості та переробної промисловості — 8,4 відсотка. Більше половини сільськогосподарських та переробних підприємств є збитковими. Кредиторська заборгованість господарств станом на 1 січня 2003 року становить близько 13 млрд. гривень, дебіторська — 5 млрд. гривень.

Як наслідок — не зростають реальні доходи селян: головним джерелом їх сукупного доходу є надходження від реалізації продукції, вирощеної в особистих господарствах. Середньомісячна заробітна плата в сільському господарстві є найнижчою серед галузей економіки країни. Більше половини селян не зайнято на виробництві. Практично не відновлюється робота підприємств і закладів сфери обслуговування, припинилось оновлення матеріальної бази соціальної сфери села. Погіршилася демографічна ситуація — в кожному десятому селі не народжуються діти.

Основними причинами, які не дозволили забезпечити стабілізацію сільського господарства і отримати очікувані позитивні результати, є: відсутність обґрунтованих концептуальних підходів у формуванні аграрної політики на селі, системних підходів у законотворчій діяльності і несвоєчасне прийняття законів та інших нормативно-правових актів щодо реформування і розвитку аграрної галузі, відсутність механізмів державного регулювання аграрного ринку та підтримки цін на основні види сільськогосподарської продукції, ліквідація спеціалізованої банківської структури в аграрному секторі, відсутність прийнятної кредитної політики в галузі, запізніле запровадження стимулюючої податкової політики, ігнорування Кабінетом Міністрів України проведення своєчасного фінансування галузі агропромислового комплексу у визначених законодавством обсягах і особливо у фінансуванні закладів соціального розвитку села.

Враховуючи зауваження та пропозиції учасників парламентських слухань про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Визнати, що через відсутність в Україні обґрунтованої концепції розвитку аграрного сектора, невирішення протягом багатьох років проблеми наявного диспаритету цін на сільськогосподарську продукцію і товари та послуги, що споживаються у сільському господарстві, відсутність належної державної підтримки галузі та недооцінку Кабінетом Міністрів України необхідності вжиття дієвих заходів щодо розвитку соціальної сфери села не забезпечено отримання очікуваних позитивних результатів від впровадження аграрної реформи і соціально-економічна ситуація на селі набула кризового характеру.

2. Схвалити Рекомендації парламентських слухань про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі (додаються). Направити їх Кабінету Міністрів України, Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним, Севастопольській та Київській міським радам для врахування в роботі.

3. Кабінету Міністрів України:

при розробці проекту Програми діяльності Уряду на 2003 рік та наступні роки, проектів законів України та інших нормативно-правових актів урахувати положення Рекомендацій парламентських слухань про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі, в першу чергу звернувши увагу на вирішення соціальних питань на селі;

щорічно при розробці проекту Державного бюджету України передбачати розмір фінансування галузі агропромислового комплексу, який би забезпечував виконання в повному обсязі вимог законів України «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві», «Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001—2004 років», «Про плату за землю» та затвердженої Указом Президента України Державної програми розвитку соціальної сфери села на період до 2005 року;

розробити та запровадити, починаючи з 2003 року, механізми державного регулювання ринку сільськогосподарської продукції та ринку товарів матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва;

у першому півріччі 2003 року розглянути на засіданні Кабінету Міністрів України питання про стан виконання Державної програми зайнятості сільського населення та частин другої і четвертої пункту 1 статті 22 Закону України «Про зайнятість населення» щодо фінансування заходів, спрямованих на організацію додаткових робочих місць у сільській місцевості. Про прийняте рішення поінформувати Верховну Раду України;

у четвертому кварталі 2003 року подати на розгляд Верховної Ради України проект доктрини аграрної політики України на 2004—2013 роки.

4. Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин у лютому — квітні 2003 року в першочерговому порядку подати на розгляд третьої сесії Верховної Ради України проекти законів України щодо стабілізації розвитку сільського господарства, з питань регулювання майнових відносин, а також відповідні законопроекти у зв'язку з прийняттям Земельного кодексу України.

5. Рекомендувати Генеральній прокуратурі України вжити невідкладних заходів щодо виявлення та усунення порушень законодавства в ході реформування агропромислового комплексу з питань захисту прав громадян —власників земельних та майнових паїв, правомірності вилучення майна сільськогосподарських підприємств податковими органами, Державною виконавчою службою Міністерства юстиції України, банками та іншими кредиторами, а також дотримання законодавства під час приватизації підприємств агропромислового комплексу і притягнути до відповідальності винних посадових осіб.

Про наслідки проведеної роботи поінформувати Верховну Раду України у травні 2003 року.

6. Кабінету Міністрів України в першому кварталі 2004 року поінформувати Верховну Раду України про стан виконання цієї Постанови.

7. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин.

Голова
Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
6 лютого 2003 року.
№ 495-IV.

Схвалено Постановою Верховної Ради України від 6 лютого 2003 року № 495-IV

Рекомендації парламентських слухань про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі

Учасники парламентських слухань про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі, які відбулися 15 січня 2003 року, обговоривши зазначене питання, відзначають, що на сьогодні в аграрному секторі економіки в основному сформоване базове законодавче забезпечення функціонування агропромислового комплексу в нових економічних умовах.

У результаті здійснення аграрної реформи в останні три роки намітилися позитивні тенденції розвитку галузі. Так, за 2000—2001 роки виробництво валової сільськогосподарської продукції зросло порівняно з 1999 роком на 21 відсоток, продукції харчової промисловості — на 49 відсотків, обсяг експорту продукції сільського господарства і продовольства збільшився на 34 відсотки, майже вдвічі стали більшими надходження до Державного бюджету України.

Проте соціально-економічна ситуація на селі залишається вкрай складною. Позитивні макроекономічні зрушення в сільському господарстві поки що не позначилися на рівні життя селян: залишається високим рівень безробіття, погіршується демографічна ситуація, доходи сільських жителів є найнижчими в країні. Більша частина сільськогосподарських та переробних підприємств залишається збитковою.

Основними причинами, що зумовили існуючий стан аграрного сектора країни, на думку учасників парламентських слухань, є:

відсутність обґрунтованої концепції реформування і розвитку аграрного сектора країни;

непослідовне та несвоєчасне законодавче забезпечення проведення аграрної реформи, неналежне виконання прийнятих законодавчих актів місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, недосконалість процедур набуття громадянами прав на землю та майно;

ігнорування встановлених законодавством обсягів фінансування аграрної галузі, постійне невиконання положень закону про Державний бюджет України в частині фінансування агропромислового комплексу та практичне припинення фінансування розвитку соціальної інфраструктури села і передачі об'єктів соціальної сфери в комунальну власність;

відсутність середньо- та довгострокового кредитування, дієвих економічних механізмів державної підтримки технічного оновлення сільськогосподарського виробництва та недосконалість системи лізингу;

відсутність відповідних механізмів регулювання аграрного ринку та підтримки цін на основні види сільськогосподарської продукції, негативний вплив окремих підприємств-монополістів на діяльність сільськогосподарських товаровиробників;

відсутність дієвих механізмів захисту внутрішнього ринку та заходів щодо створення сприятливих умов для експорту сільськогосподарської продукції;

відсутність належного реагування з боку органів державної виконавчої влади, прокуратури та інших правоохоронних органів, органів місцевого самоврядування на порушення законодавства з питань реформування земельних і майнових відносин та їх попередження; неврахування податковими, судовими органами і кредиторами специфіки реформування аграрного сектора і масове вилучення ними орендованого новоствореними сільськогосподарськими підприємствами майна громадян;

недосконалість управління галуззю через відсутність чіткої вертикалі органів державної влади щодо здійснення аграрної реформи.

Враховуючи значимість аграрного сектора для розвитку національної економіки, у зв'язку з невідкладністю розв'язання проблемних питань, які стримують розвиток галузі, учасники парламентських слухань про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі рекомендують:

1. Верховній Раді України:

розглянути в першочерговому порядку проект доктрини аграрної політики на 2004—2013 роки, законопроекти щодо регулювання земельних та майнових відносин, розвитку ринків аграрної продукції, запровадження середньо- та довгострокового кредитування, державної підтримки розвитку аграрної галузі;

законодавчо вдосконалити та продовжити до кінця 2010 року дію стимулюючої системи оподаткування для сільськогосподарських товаровиробників;

доручити Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин, разом з Кабінетом Міністрів України, прискорити опрацювання та подання на розгляд Верховної Ради України проектів законів України про стабільний розвиток сільського господарства України, про прості і подвійні складські свідоцтва, про особисте селянське господарство, про сільськогосподарську дорадчу діяльність, про внесення змін до законів України «Про колективне сільськогосподарське підприємство» та «Про товарну біржу».

2. Кабінету Міністрів України:

1) у сфері законодавчого забезпечення розвитку аграрної галузі:

у лютому — квітні 2003 року в першочерговому порядку підготувати та внести на розгляд третьої сесії Верховної Ради України проекти законів України про розвиток ринку сільськогосподарської продукції і продовольства, про аукціони живої худоби і птиці, про оптові плодоовочеві ринки, про оптові продовольчі ринки, про виробництво та ринок молока і молочних продуктів, про виробництво та ринок м'яса і м'ясних продуктів, про заставу (іпотеку) нерухомості, про операції (трансакції) з нерухомістю, про Державний земельний (іпотечний) банк, про сільську поселенську мережу та відповідних законопроектів у зв'язку з прийняттям Земельного кодексу України;

у третьому кварталі 2003 року внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів України щодо порядку встановлення тарифів на електроенергію, газ, водопостачання, транспорт та інші послуги, які надаються підприємствами-монополістами сільськогосподарським товаровиробникам, щодо стимулювання розвитку підприємництва в сільській місцевості та спрямування податкових надходжень від цієї діяльності до місцевих бюджетів, а також законопроект стосовно професійних господарських об'єднань сільськогосподарських товаровиробників;

у першому півріччі 2003 року розробити та внести на розгляд Верховної Ради України законопроект щодо запровадження з 1 січня 2004 року єдиного податку для сільськогосподарських товаровиробників залежно від кількості та якості сільськогосподарських земель в обробітку;

у четвертому кварталі 2003 року подати на розгляд Верховної Ради України проект доктрини аграрної політики України на 2004—2013 роки;

у першому півріччі 2003 року розробити, із залученням вітчизняних фахівців наукових установ, та подати на розгляд Верховної Ради України Національну програму відродження і розвитку аграрного сектора економіки на період до 2010 року;

2) з метою розвитку соціальної сфери села:

щорічно спрямовувати не менше 30 відсотків капітальних вкладень, передбачених у Державному бюджеті України, для виконання заходів Державної програми розвитку соціальної сфери села;

відновити порядок, що виправдав себе в минулі роки, стосовно відшкодування витрат суб'єктам господарювання, які сьогодні є основними інвесторами у відбудові соціальної сфери села, на будівництво об'єктів соціальної інфраструктури села, як це передбачено Законом України «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві»;

у другому кварталі 2004 року підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект Національної програми соціального розвитку села на період до 2013 року, спрямованої на забезпечення належного рівня життя та побуту селян, захисту їх прав, підвищення престижності праці сільськогосподарських товаровиробників;

передбачити збільшення видатків на реалізацію програми індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім», залучення до її реалізації сільської молоді, в тому числі через Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву;

при формуванні Державного бюджету України щорічно передбачати норму щодо спрямування не менше 30 відсотків коштів спеціального фонду Державного бюджету України «Будівництво доріг» на будівництво та ремонт сільських доріг;

визначити Міністерство аграрної політики України головним розпорядником бюджетних коштів, що спрямовуються на розвиток соціальної сфери села, з метою підвищення відповідальності за виконання соціальних програм на селі та більш ефективного їх використання;

3) для державної підтримки аграрної галузі:

забезпечити фінансування, на рівні пріоритетних статей Державного бюджету України, розвитку агропромислового комплексу з урахуванням специфіки його діяльності, у тому числі виробництва сільськогосподарської техніки і закупівлі в державні ресурси сільськогосподарської продукції, в обсягах, передбачених у Державному бюджеті України на 2003 рік;

при розробці проектів законів про Державний бюджет України на 2004 рік та на наступні роки передбачати збільшення асигнувань на часткове відшкодування процентних ставок за кредити, страхування ризиків, запровадження заставних та інтервенційних операцій із стратегічно важливими видами сільськогосподарської продукції і продовольства, державних дотацій для підтримки розвитку тваринництва, здешевлення складної сільськогосподарської техніки;

терміново вирішити питання довгострокового кредитування сільськогосподарських товаровиробників для придбання техніки на умовах застави за кредитною ставкою в розмірі 3—5 відсотків річних;

у першому півріччі 2003 року вирішити питання про створення державного аграрного банку по обслуговуванню агропромислового комплексу України;

розглянути питання та внести пропозицію на розгляд Верховної Ради України щодо списання реструктуризованої, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2000 року № 1179, заборгованості за спожиту сільськогосподарськими підприємствами електроенергію перед енергопостачальними організаціями в рахунок погашення їх заборгованості перед Держкомрезервом за поставлені їм енергоносії;

створити Державний резервний фонд пально-мастильних матеріалів за рахунок переробки нафти вітчизняного виробництва для поставки їх сільськогосподарським товаровиробникам у період проведення комплексу весняно-польових робіт та збору врожаю за прийнятними цінами, передбачаючи щорічно для цього відповідні кошти в Державному бюджеті України. Розробити механізм використання зазначеного фонду, а також стимулювання використання нетрадиційних джерел енергії, зокрема біологічного походження (етанолу, біодизелю та інших);

прискорити за рахунок бюджетних коштів створення Державним комітетом України по земельних ресурсах єдиної системи реєстрації прав на земельні ділянки;

забезпечити комплексне вирішення проблем формування інфраструктури внутрішнього ринку сільськогосподарської техніки і ресурсів,

удосконалення та розширення застосування механізмів часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки та лізингу, створення умов для залучення вітчизняних та зарубіжних інвесторів, розширення внутрішніх фінансових можливостей машинобудівних підприємств, довгострокового кредитування сільськогосподарських товаровиробників;

здійснити заходи щодо підтримки розвитку особистих селянських та фермерських господарств, підприємництва в сільській місцевості з метою підвищення доходів сільського населення та його зайнятості, прискорити розробку Програми розвитку сільського зеленого туризму в Україні;

сприяти створенню оптових плодоовочевих і продовольчих ринків, аукціонів живої худоби і птиці, розвитку і вдосконаленню біржового ринку, а також розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, зокрема заготівельно-збутових, кооперативних агроторгових домів, кредитних спілок та дорадчих служб у сільській місцевості;

розробити дієвий механізм захисту внутрішнього ринку та створити сприятливі умови для експорту сільськогосподарської продукції;

створити систему моніторингу цін на ринку сільськогосподарської продукції і продовольства;

стимулювати інноваційний розвиток великотоварного сільськогосподарського виробництва, запровадження науково обґрунтованого його розміщення за природно-економічними зонами;

4) з метою підтримки розвитку окремих підгалузей:

продовжити дію Закону України «Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства» щодо справляння і використання одновідсоткового збору на розвиток плодово-виноградного комплексу та хмелярства до 2010 року;

до 1 квітня 2003 року розробити проект Національної комплексної програми розвитку бурякоцукрової галузі України на період до 2012 року;

щорічно передбачати в Державному бюджеті України виділення необхідних коштів для:

— реалізації вимог Закону України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу» в сумі до одного відсотка від загальних видатків Державного бюджету України;

— виконання Комплексної програми розвитку меліорації земель та поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушуваних угідь у 2001—2005 роки та прогнозу до 2010 року;

— виконання вимог Закону України «Про Національну програму будівництва суден рибопромислового флоту України на 2002—2010 роки» та реалізації державних програм стосовно розвитку рибного господарства;

5) у сфері наукового та кадрового забезпечення:

здійснити економічну оцінку виробництва основних видів сільськогосподарської продукції та розробити рекомендації з підвищення ефективності галузей сільського господарства в умовах реформування аграрного сектора економіки стосовно природно-географічних зон України;

удосконалити нормативне і метрологічне забезпечення аграрної галузі шляхом розробки і впровадження державних і галузевих стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими стандартами;

передбачати щорічне збільшення обсягів бюджетних коштів на розвиток матеріально-технічної бази науково-дослідних установ. Розглянути можливість звільнення таких установ від сплати митних зборів на імпортні та податку на додану вартість — на вітчизняні матеріали, наукове обладнання, реактиви тощо;

розглянути питання щодо створення інноваційних фондів (банків) для фінансування інноваційних проектів, а також запровадження пільгового оподаткування дослідних господарств і виробництв при передачі і продажу їм наукових робіт науковими установами;

забезпечувати підготовку висококваліфікованих кадрів для сільського господарства шляхом збереження і збільшення державного замовлення та відповідного бюджетного фінансування на ці цілі;

вжити заходів щодо запровадження довгострокового пільгового кредитування навчання сільської молоді, будівництва на селі житла та об'єктів соціальної інфраструктури, створення необхідних соціально-побутових умов для молодих спеціалістів у сільській місцевості, забезпечення їх надійного соціального захисту;

6) для вдосконалення ефективності державного управління:

здійснити заходи щодо вдосконалення організаційної структури управління галузями агропромислового комплексу, звернувши особливу увагу на забезпечення належного функціонування плодово-ягідного та овочевого комплексів, галузей переробної промисловості з дотриманням державних підходів до їх розвитку. Розробити пропозиції стосовно здійснення поетапного реформування системи управління агропромисловим комплексом;

здійснити заходи щодо поєднання загальнодержавних, галузевих та регіональних інтересів шляхом розробки і реалізації спільних програм Міністерства аграрної політики України та обласних державних адміністрацій;

підготувати пропозиції щодо вдосконалення відносин власності та ефективного управління майном державних підприємств, які входять до агропромислового комплексу;

7) здійснити організаційні заходи:

створити умови для розвитку виставкової діяльності, зміцнення матеріально-технічної бази виставкових комплексів для проведення загальнодержавних та регіональних сільськогосподарських виставок, підтримки участі українських товаровиробників у міжнародних виставкових заходах;

посилити контроль за дотриманням місцевими органами виконавчої влади у частині реалізації вимог законів України та інших нормативно-правових актів та недопущення порушень прав громадян у процесі реформування аграрного сектора;

забезпечити функціонування та підвищення ролі професійних і громадських організацій у регулюванні ринку сільськогосподарської продукції та ресурсів, які споживає сільське господарство.

3. Рекомендувати Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним, міст Києва і Севастополя, районним радам, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, районним державним адміністраціям при затвердженні місцевих бюджетів на 2003 рік та на наступні роки вишукати додаткові резерви та передбачити видатки на:

підтримку створення кооперативних банків та небанківських кредитних інституцій, зокрема кредитних спілок;

створення систем моніторингу цін на ринку сільськогосподарської продукції і продовольства;

підтримку розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, кооперативних агроторгових домів та дорадчих служб у сільській місцевості;

створення оптових плодоовочевих та продовольчих ринків, аукціонів живої худоби і птиці;

розвиток виставкової діяльності, зміцнення матеріально-технічної бази регіональних сільськогосподарських виставкових комплексів;

проведення виставок та підтримку участі українських товаровиробників у міжнародних виставкових заходах.

Постанова Верховної Ради України

Про заходи Кабінету Міністрів України щодо виконання законодавства України про мінімізацію збитків від руйнівної дії паводків і повеней, захист населених пунктів, народногосподарських об'єктів і земель від шкідливої дії вод

Великої шкоди населеним пунктам, сільськогосподарським угіддям та господарським об'єктам завдають повені, паводки, підтоплення, інші прояви шкідливої дії вод.

Щорічні соціально-економічні збитки від катастрофічних паводків та повеней становлять у середньому понад 220 млн. гривень, а екологічні збитки — близько 77 млн. гривень. Особливо збитковими є паводки у Карпатському регіоні. Збитки від паводку 1998 року у Закарпатті становили 810 млн. гривень, а 2001 року — близько 300 млн. гривень.

Небезпечним проявом шкідливої дії вод є підтоплення територій населених пунктів та сільськогосподарських угідь. Площі природного та техногенного підтоплення в Україні становлять близько 24 відсотків загальної площі її території. Щорічні економічні збитки від підтоплення міських територій, за експертними оцінками, становлять 2,2 млрд. гривень.

В останні роки діяльність центральних і місцевих органів виконавчої влади зосереджується, головним чином, на ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних з проявами шкідливої дії вод, а не на вжитті заходів щодо їх попередження та мінімізації збитків.

Причиною ситуації, що склалась, є недотримання природоохоронного законодавства, систематичне невиконання затверджених програм та відсутність належного контролю за їх реалізацією.

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Водний кодекс України, Закон України «Про Загальнодержавну програму розвитку водного господарства», постанови Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2001 року «Про затвердження Програми комплексного протипаводкового захисту в басейні р. Тиси у Закарпатській області на 2002—2006 роки та прогноз до 2015 року» та від 26 липня 2000 року «Про Комплексну програму захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь в Україні у 2001—2005 роках та прогноз до 2010 року» передбачають здійснення заходів, спрямованих на зменшення проявів шкідливої дії вод та на мінімізацію завданих збитків. Але жодна з програм, які є складовою Загальнодержавної програми розвитку водного господарства, не фінансується у повному обсязі. Загальна вартість запланованих цими програмами на 2001—2005 роки заходів — понад 11 млрд. гривень. Фактично у 2001 році профінансовано 28,3 млн. гривень, що становить 2,6 відсотка від запланованого обсягу коштів.

У 2002 році Програма комплексного протипаводкового захисту в басейні р. Тиси у Закарпатській області на 2002—2006 роки та прогноз до 2015 року була профінансована з Державного бюджету України у розмірі менше 10 відсотків від запланованого річного обсягу.

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Інформацію Кабінету Міністрів України про заходи щодо виконання законодавства України про мінімізацію збитків від руйнівної дії паводків і повеней, захист населених пунктів, народногосподарських об'єктів і земель від шкідливої дії вод взяти до відома.

2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

1) терміново розпочати та забезпечити у повному обсязі фінансування у 2003 році Комплексної програми захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь в Україні у 2001—2005 роках та прогноз до 2010 року, Програми комплексного протипаводкового захисту в басейні р. Тиси у Закарпатській області на 2002—2006 роки та прогноз до 2015 року;

2) до 1 липня 2003 року з метою акумулювання матеріальних, фінансових ресурсів для реалізації невідкладних заходів, спрямованих на запобігання шкідливій дії вод, здійснити аналіз стану виконання відповідних програм та державних витрат на утримання водогосподарських об'єктів;

3) здійснювати заходи щодо підтримання належного стану водних об'єктів, гідротехнічних споруд тощо з метою запобігання шкідливій дії вод;

4) при підготовці проекту Державного бюджету України на 2004 рік передбачити кошти Міністерству екології та природних ресурсів України за окремим кодом програмної класифікації видатків Державного бюджету України для фінансування всього комплексу заходів, передбачених Законом України «Про затвердження Загальнодержавної програми охорони та відтворення довкілля Азовського та Чорного морів»;

5) до 1 липня 2003 року забезпечити розробку та затвердження програми розвитку природно-заповідного фонду Карпатського регіону;

6) до 1 липня 2003 року розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про екологічну (природно-техногенну) безпеку;

7) до 1 січня 2004 року розробити та подати до Верховної Ради України проект законодавчого акта щодо цивільного захисту населення;

8) до 1 січня 2004 року здійснити комплекс першочергових заходів, спрямованих на укріплення берегів на узбережжі Чорного та Азовського морів, дніпровських водосховищ та інших водних об'єктів України;

9) активізувати міжнародну і регіональну прикордонну співпрацю в галузі охорони довкілля Карпатського регіону та басейну р. Тиси;

10) забезпечити здійснення державного контролю за дотриманням вимог чинного законодавства щодо заборони будівництва житлових та виробничих об'єктів у зонах затоплення наводками і повенями.

3. Рекомендувати Міністерству екології та природних ресурсів України, Міністерству України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Державному комітету України по водному господарству:

1) забезпечити ефективне функціонування державної системи моніторингу довкілля з використанням інформаційних технологій, систем телекомунікаційного зв'язку та засобів дистанційного зондування землі;

2) до 1 січня 2004 року здійснити інвентаризацію зон затоплення паводками та повенями та розробити проектно-технічну документацію для винесення в натурі (на місцевості) зон затоплення паводками та повенями.

4. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України, Національній академії наук України:

1) визначити оптимальні обсяги антропогенного навантаження територій, населених пунктів, окремих об'єктів і земель, які потерпають від шкідливої дії вод та на яких можлива активізація небезпечних геологічних процесів;

2) дати висновок щодо можливого причинного зв'язку між катастрофічними повенями 2002—2003 років у країнах Європи та в Україні, а також впливу інших факторів на їх виникнення.

5. Кабінету Міністрів України до 1 вересня 2003 року поінформувати Верховну Раду України про хід виконання цієї Постанови.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м.Київ,
6 лютого 2003 року.
№ 494-IV.

ОФІЦІЙНО

Постанова Верховної Ради України

Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України для перевірки законності зміни рівня тарифів на житлово-комунальні послуги у м. Одесі

З метою перевірки законності та аналізу економічної обґрунтованості зміни рівня тарифів на житлово-комунальні послуги у м. Одесі, враховуючи особливе соціальне і економічне значення проблеми, необхідність захисту прав громадян, відповідно до статті 89 Конституції України та статті 8.4.4 Регламенту Верховної Ради України, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Утворити Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України для перевірки законності зміни рівня тарифів на житлово-комунальні послуги у м. Одесі (далі — Комісія).
2. Затвердити склад Комісії (додається).
3. Головою Комісії обрати народного депутата України Козаченка Олексія Олексійовича.
4. Управлінню справами Апарату Верховної Ради України забезпечити організацію діяльності Комісії і фінансування витрат на відрядження членів Комісії та експертів, які будуть залучатися до її роботи.
5. Комісії про результати своєї діяльності інформувати Верховну Раду України та внести відповідні пропозиції.

**Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.**

м. Київ,
6 лютого 2003 року.
№ 478-IV.

*Додаток до Постанови Верховної Ради України
від 6 лютого 2003 року № 478-IV*

Склад Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України для перевірки законності зміни рівня тарифів на житлово-комунальні послуги у м. Одесі

КОЗАЧЕНКО Олексій Олексійович — група «Народовладдя», голова Комісії

АНІЩУК Володимир Васильович — фракція Комуністичної партії України

АСАДЧЕВ Валерій Михайлович — фракція «Наша Україна»

БАСТРИГА Іван Михайлович — фракція «Регіони України»

ДАШУТІН Григорій Петрович — фракція політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна»

ІОФФЕ Юлій Якович — фракція політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна»

КАРМАЗІН Юрій Анатолійович — фракція «Наша Україна»

КОВАЛЬ В'ячеслав Станіславович — фракція «Наша Україна»

НАСАЛИК Ігор Степанович — позафракційний

РЕЗНІК Ігор Йосипович — група «Демократичні ініціативи»

РИМАРУК Олександр Іванович — фракція «Регіони України»

СУХИЙ Ярослав Михайлович —фракція Соціал-демократичної партії України (об'єднаної)

СЯТИНЯ Михайло Лукович — фракція Аграрної партії України

ЦКІТІШВІЛІ Енвер Омарович — група «Народний вибір»

ЦУШКО Василь Петрович — фракція Соціалістичної партії України

Постанова Верховної Ради України

Про внесення зміни до Постанови Верховної Ради України «Про перелік комітетів Верховної Ради України четвертого скликання»

Зважаючи на зростання важливості проблем реформування житлово-комунального господарства та набуття цією сферою значення одного з чинників, які суттєво впливають на національну безпеку держави, Верховна Рада України **постановляє:**

1. У підпункті 13 пункту 1 Постанови Верховної Ради України від 15 травня 2002 року «Про перелік комітетів Верховної Ради України четвертого скликання» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 27—28, ст. 186, ст. 188) слова «Комітет Верховної Ради України з питань будівництва, транспорту і зв'язку» замінити словами «Комітет Верховної Ради України з питань будівництва, транспорту, житлово-комунального господарства і зв'язку».
2. Керівнику Апарату Верховної Ради України забезпечити внесення необхідних змін до відповідних нормативно-правових актів.

**Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.**

м. Київ,
6 лютого 2003 року.
№ 525-IV.

▼

Парадокси зернового ринку

ПІДСУМКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Минулий рік, так само як і позаминулий, у плані виробництва зерна можна вважати успішним. Принаймні так кажуть у підсумкових офіційних заявах з високих трибун. Ось витяг з одного із торішніх виступів заступника держсекретаря МінАП про врожай-2001. Попри «надзвичайно складні процеси реформування і трансформації, аграрний сектор істотно збільшив обсяги виробництва продукції сільського господарства і продовольства. Поліпшуються фінансові результати, поступово формується ринкове середовище для ефективного функціонування аграрного ринку».

Не менш ейфорійною вийшла картинка, намальована на недавній Всеукраїнській нараді з питань стратегії розвитку АПК. Багато казали про значне поліпшення грошових розрахунків на селі, про скорочення бартерних операцій, про рентабельну роботу аграрного сектору завдяки реформам. Одним з аргументів, що підтверджував позитиви, і був, власне, цей самий успіх у виробництві зернових два сезони поспіль. Справді, коли керуватися лише цими категоріями, привід для оптимізму очевидний. Але офіційні, проголошені з трибуни доповіді, не завжди об'єктивне джерело інформації, вони іноді спотворюють уявлення про дійсну обстановку. Минулого року зібрали такий щедрий врожай, але стан справ у сільському господарстві далекий від ідеального. У серії публікацій спробуємо підбити підсумки року минулого й окреслити перспективи майбутнього сезону. Сьогодні поговоримо про ситуацію, що склалася на зерновому ринку.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Пам'ятаєш, як усе починалося...

Аграрний сезон-2002 стартував на мажорній ноті. Хлібні прогнози були дуже оптимістичними. Райдужним перспективам сприяв рік минулий, коли зібрали щедрий врожай. Тоді, навесні, у Міністерстві аграрної політики заявили, що якісний посів, використання насіння високих кондицій забезпечать загальний збір на рівні 2001 року — близько сорока мільйонів тонн зерна. Однак погодні катаклізми — пізні весняні приморозки і посуха в травні-червні — змусили аналітиків знижувати прогнози. Зокрема, коли наприкінці весни в Мінагрополітиці усе ще стверджували, що Програму «Зерно-2002» виконають (вона передбачала 36,6 мільйона тонн), то вже на початку літа було названо нові цифри — 33—34 мільйони. У середині серпня Міністерство повернулося до попереднього прогнозу. У підсумку, незважаючи на несприятливі погодні умови, врожай зернових у заліковій вазі потягнув на 38,5 млн. тонн. Ще п'ять мільйонів тонн становив перехідний з 2001 року запас.

Там трейдер править бал

Незважаючи на рекорд, кількість збиткових господарств трохи зросла й порівняно з позаминулим роком, і з 2000-м. Цьому, хоч як дивно, посприяв... великий врожай. Надлишок колоскових на внутрішньому ринку призвів до негайного їх здешевлення вже на початку хлібозбиральної кампанії. Собівартість тонни зерна становила 300 гривень, і наш ринок визначив їй приблизно таку саму ціну. Це тоді як світова ціна була в середньому 110—130 доларів, вважається, що найнижча собівартість зерна в Канаді — 70 доларів. Тамтешні фермери процвітають, а наші селяни, що не мали можливості притримати колоскові до їх подорожчання (адже хліборобам потрібні були гроші для того, щоб зібрати, приміром, пізні сільгоспкультури), опинилися в борговій ямі. Чимала частина врожаю перекочувала задешево до третіх осіб, що «наварили» на зерні значно більше, аніж дійсні його хазяї.

Повноводною рікою колоскові потекли на Захід. Починаючи з липня й до січня, Україна експортувала рекордний обсяг пшениці — майже 6,7 мільйона тонн. Ячменю в цей період вивезли 2,2 млн. т. Мало попит за кордоном українське жито. Згідно зі статистикою, у ці місяці його продали 220 тисяч тонн проти 26 тисяч у минулому сезоні. Почала котируватися за рубежем вітчизняна кукурудза. З жовтня до січня її пішло на експорт близько 400 тисяч тонн проти 141 тисячі за той самий період 2001 року.

Уряд, визначаючи аграрну політику, міг би допомогти хліборобам збувати пшеницю хоча б по 80 доларів за тонну. Адже є ефективний механізм заставних закупівель, заходи звичайні, наявні в арсеналі будь-якого західного уряду. Це коли селяни здають зерно на зберігання, одержуючи при цьому в пік жнив мінімальну його вартість, щоб мати можливість вести подальші сільгоспроботи. Але водночас аграрники мають право викупити назад вирощене, коли ціна на хліб зросте. Цього механізму в арсеналі нашого уряду, на жаль, не виявилося. Відбулося банальне: просто другий рік поспіль на заставні закупівлі під час формування держбюджету не знайшли грошей. Чи хтось не хотів, щоб їх знайшли...

Ринок, схожий на барахолку

Хоч як там було, два останні врожайні сезони показали, що сучасний аграрний ринок — це не барахолка. Без допомоги держави і великий врожай стає лихом. Погано, що урок цей дався аграрникам високою ціною. Минулий рік, незважаючи на врожайний сезон і експортні успіхи, вітчизняні господарства закінчили з результатом мінус півмільярда. Різниця між тим, що виростили, і скільки заробили, надто очевидна. За найскромнішими підрахунками, українські сільгоспвиробники втратили (читай, поклали до кишені посередники) мільярд гривень. Це вартість понад тисячу зернозбиральних комбайнів чи десяти тисяч тракторів.

Про несформованість і непрозорість аграрного ринку, відсутність на ньому надійного механізму збуту сільгосппродукції (у каламутній водичці, відомо, рибку ловити легше) свідчить ще один факт, який можна зарахувати до реалій минулого сезону. Сказано про нього було на тій саме нараді з питань стратегії розвитку післяреформеного агросектору. Обсяги зерна, проданого на біржах на внутрішній ринок, порівняно з 2001 роком знизилися більш аніж у півтора разу. А насіння соняшнику, найліквіднішої сільгоспкультури, — у 20 разів. Хоча товарні ресурси зерна, а особливо соняшнику, значно перевищували позаторішні.

Замість цього продукцію продавали просто з поля, часто без урахування якості і ринкових цін. Сільськогосподарські виробники і їхні торгові будинки на біржах практично не торгують. У Вінницькій області 26 районних агроторгових будинків торік через біржі продали аж... 2 тисячі тонн зерна. А зібрали майже 2 мільйони. Ціновий розкид біржового і небіржового ринків доходив до 30 відсотків. Чому селяни обминають біржовий ринок — запитання риторичне. Відповідь знайдеться, коли подивитися, хто працює на біржі. І продавці, і покупці — здебільшого — зернотрейдери. А хто серед організаторів торгів і засновників бірж? Теж вони.

Таким чином, цифри зернових експортних проривів нашої держави, якими часто оперують з високих трибун, відзначаючи успіхи аграрних перетворень, можна трактувати подвійно. З одного боку — як утвердження зернової держави на світовому ринку, а з другого — процес цей мало збагатив хліборобів, не дав, наприклад, змоги товаровиробникам купити трактори, комбайни, іншу техніку. Одне слово, не оздоровив економіку села. Хоча, керуючись законами аграрної політики, і мав би.

Світлий шлях колоскових на експорт

Експорт — те, чого не було на початку минулого року. Аналітики ІА «АПК-інформ» зазначають, що останніми місяцями дедалі чіткіше проглядається велика зацікавленість світового ринку в нашому продовольчому зерні. Важко з цим не погодитися. Підтвердженням може служити досить швидке збільшення частки продовольчої пшениці в експортних контрактах, що реєструють на біржах. Перспективи продажу за кордон саме продовольчої пшениці справді багатообіцяльні: різке зниження виробництва в одних світових експортерів, проблеми з якістю в інших на тлі споживання, що значно перевищує світове виробництво, дають Україні воістину «карт-бланш». Наша країна намагається використовувати можливість, що з'явилася. Найбагатша на чорнозем держава за обсягами експорту зернових опинилася нинішнього сезону на п'ятій позиції. Щоправда, шлях на світові ринки, з'ясовується, дуже тернистий. Досить згадати серію скандалів навколо якості зерна, що дискредитують українську пшеницю як товар і українських експортерів як ділових партнерів. Серйозність цієї проблеми не можна недооцінювати, адже головним чинником, що сприяє прийняттю покупцем рішення про купівлю того чи іншого товару, є співвідношення ціни і якості. З ціною в нас більш чи менш нормально, а от за якість необхідно ще поборотися, не допускаючи таких «проколів», як у Бразилії, Канаді, Франції. Що було причиною дустоголовневих скандалів — провокації чи непрофесіоналізм — неважливо. Важливо те, що Україна тіль-

РЕАЛІЇ

Екстремальні умови для солодкого кореня

Пікетами зустріли учасників обласної наради з питань цукрового виробництва працівники цукрового заводу «Поділля». Вони вимагали розпочати підготовку до нового сезону, а також виплатити заборговану заробітну плату. З дев'яти цукрозаводів області «Поділля» єдиний минулого сезону не працював. Так вирішили нові господарі, які володіють більшістю тернопільських цукроварень, з «Української продовольчої компанії». На жаль, її керівники, так само, як керівники «Укрросу» і «Дубноцукру», котрі мають по одному заводу, нараду зігнорували.

Ще не так давно Тернопільщина входила до п'ятірки областей — найбільших виробників цукру в Україні. Тоді тут вирощували 3, 5 млн. тонн коренів, а торік лише 1,1 млн. тонн за врожайності 153 центнери з гектара. Власники інвестували галузь не поспішають. Крім того, селяни стверджують, що їх нещадно обдурюють, завищуючи забрудненість коренів, визначаючи дигестію «на око». Втрати товаровиробників обчислюються десятками мільйонів гривень, втрачає бюджет, втрачає область. Через кабальні умови чимало селян здавало сировину на бурякопункти заводів інших областей, де їх не так обдирали. Таким чином, торік з області вивезено 166 тисяч тонн буряків — 14 відсотків врожаю.

Найвищий вихід цукру був на Козівському заводі. Непогано відпрацював сезон і Чортківський завод. Найгірші показники у Бучацького, Борщівського, Хоростківського заводів. Почали казати навіть про їх закриття, але керівництво області наполягає, щоб працювали всі цукроварні. Потрібно тільки будувати чесні партнерські стосунки між товаровиробником і переробником, укладати справедливі договори. Слід ліквідовувати давальницькі схеми між товаровиробниками і заводами, переходити до грошових відносин. І, звичайно, нарощувати виробництво сировини. Цього року планують засіяти цукровими буряками майже 100 тисяч гектарів, що на 20 тисяч більше, ніж торік.

А ось запроваджувати високі технології стає дедалі складніше, бо більш як половину сировини в області вирощує дрібний товаровиробник. І насіння намагаються купити дешевше, одразу програмуючи втрати, хоча науковці пропонують гібриди високоврожайні. Звичайно, в майбутньому перейдемо до сучасних агротехнологій вирощування цукросировини. Але чи не відіб'ємо в селян бажання вирощувати трудомістку культуру, якщо постійно їх обманюватимемо?

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

Передпосівний

Традиційно котрий рік поспіль урожай колоскових опиняється в небезпеці. Наступний сезон також не став винятком. Офіційні передбачення зернових недоборів з причини суворих для культури морозів відрізняються хіба що за кількістю. Голова Комітету Верховної Ради з питань аграрної політики й земельних відносин Іван Томич на черговому з'їзді фермерів і власників землі обнародував цифру — у загальнодержавному масштабі аграрники на виході недорахуються 4—5 мільйонів тонн хлібного зерна. Як мінімум 30 відсотків озимих уже «з'їла» морозна малосніжна зима. Найбільше постраждали ячмінь і рапс — їх втрачено більш як половину засіяних площ. Ситуація ускладнюється тим, що є землі, не зорані з осені, а це, як відомо, додаткове навантаження на втомлений безгрошів'ям аграрний комплекс: 70 відсотків господарств закінчили минулий рік з мінусами. Та й машинно-тракторний парк застарів морально й фізично. За оцінками, наявна в селі техніка на 85 відсотків відпрацювала свій ресурс. Міністерству агрополітики довелося на злобу дня створювати штаб з організації й підготовки сільгосптехніки до весняних польових робіт. Оскільки нічого іншого, як проводити кампанію тими самими зношеними механізмами, не залишається, там вирішили для початку визначити загальний обсяг робіт з реставрації «вбитих» агрегатів. У міністерстві підрахували, що складного ремонту потребують

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ки завойовує статус постачальника продовольчого зерна, й лише вигідної ціни може виявитися замало для успішного експорту. Ймовірно, такі скандали ще попереду. Занадто високі ставки у грі. І в Європі, і в Америці, і в Австралії не завжди збиратимуть такі низькі врожаї, як 2002 року, і їм не потрібні сильні конкуренти. Тому нашій державі не вибачатимуть навіть найменші помилки.

Великий урожай — до подорожчання хліба?

Слід сказати, що взятий Україною експортний розбіг не тільки радує, а й насторожує. Із серпня фірми, що торгують зерном, вивезли з країни його приблизно 9,5 мільйона тонн. Попит тепер має не фуражне, як колись, а продовольче. Здавалося б, зібрали щедрий врожай, і начебто є колосальні надлишки колоскових. Водночас уже тепер імпортують зерно і борошно з Росії. Поки що в невеликих обсягах. Але варто замислитися. Гарного зерна в країні насправді, як і раніше, замало. І якщо ми його нині не подумавши вивеземо, то, імовірно, за рік будемо змушені купувати, і за високими цінами. Таке вже траплялося. І не раз.

Йдеться не лише про зернові «фокуси» з боку експортерів дворічної давності, коли судна на папері вщерть заповнювалися пшеницею, яку нібито продавали за кордон, а потім той самий вантаж, знову на папері, повертався до України. Такі операції давали можливість зернотрейдерам покласти в кишеню ПДВ одразу з усієї «вивезеної» партії. Деякі незернові регіони у 2000-му не могли дотягти зі своїми бідними запасами продовольчої пшениці до нового урожаю і змушені були докуповувати колоскові в інших областях, Росії або Казахстані. Питання, вистачить чи не вистачить зерна до осені, справді важливе, «шкурне» для споживача.

Не новина, що його дефіцит породжує ріст цін на хліб. Хоча нестача зерна — не головна причина підвищення його вартості на внутрішньому ринку. Це вже тенденція, коли посередники, котрі скупили колоскові в аграріїв восени задешево і мають можливість притримати хлібні зерна, роздувають потім на них ціни і таким чином роблять непогані гроші на вітчизняному споживачеві. Протягом останніх двох тижнів пшениця третього класу подорожчала на внутрішньому ринку відразу на 30 гривень — за тонну тепер дають 580 гривень. Це, очевидно, не межа. Попит на борошномельну пшеницю на внутрішньому ринку (що неабияк, до речі, підігрівається експортними можливостями й близькою весною, коли селянам треба думати про запаси посівного матеріалу), істотно перевищує пропозицію. Водночас нові власники зерна, що встигли сконцентрувати в своїх руках величезні запаси стратегічного продукту, свого, звісно, не втратять. Вони якщо і розстануться з продовольчою пшеницею — то за дуже добрі гроші, тепер уже просять 650—670 гривень за тонну. Не біда, що стільки ще ніхто не дає, — у такому разі можна й зачекати. За такої ситуації спроби держави утримати ціни, що склалися, на хлібні вироби нагадують зусилля Атланта з надломленими руками. Міністр агрополітики Сергій Рижук уже вийшов у народ із заявою, що коровай до нового урожаю не ростиме в ціні. Але тут він скоріше спантеличив, аніж заспокоїв. Якщо сам міністр заговорив про подорожчання, значить є реальна загроза. Власне, подальшими висловлюваннями С. Рижук вніс ще більше занепокоєння. Він повідомив, що якщо хліб усе-таки подорожчає, уряд удасться до інтервенцій зерна із держрезерву, а також із резервного фонду Кабміну. Але для того, щоб утримати ціни, зерна буде потрібно немало. Чи вистачить на це тепер стратегічного продукту, навіть якщо в столичних кабінетах вирішать дуже старанно вимітати державні комори? Як відомо, із заставними закупками, які могли б певною мірою поповнити державні засіки, не склалося. Кабміну восени вдалося через свої уповноважені компанії придбати 800 тисяч тонн зерна, але це лише 27 відсотків від того, що запланували. А тому більшу довіру викликає інформація «Укрхлібпрому» про підвищення цін на хліб у першому півріччі пропорційно росту цін на сировину — пшеницю й борошно. Ну а запитання, чому, якщо дозрів щедрий урожай, на прилавках не дешевшає хліб, можна вважати риторичним.

Брехня, велика брехня і статистика

Особливе слово про підсумкові цифри. Точніше, про вміння у високих кабінетах ними маніпулювати. Правду кажуть: є брехня, велика брехня і є статистика. Як аргумент стабілізації аграрного виробництва прозвучала інформація: виробництво м'яса у живій вазі збільшилося з 2,3 мільйона тонн у 2001-му до 2,5 мільйона у 2002 році. Такий показник може свідчити не про бурхливий розвиток тваринництва, а, скоріше, про примітивне вирізання хвостатих і рогатих. Це екстрений захід, до якого вдалися восени в багатьох агроформуваннях, щоб мати можливість зібрати пізні сільгоспкультури, якщо вже з цінами на зерно не склалося. У Київській області, наприклад, торік виробництво валової продукції тваринництва за всіма категоріями господарств зросло на 16,1 відсотка. До того ж на приватних підприємствах — на 2,6 відсотка, а в сільгоспформуваннях, де спішно намагалися відшукати кошти для подальшого проведення осіннього комплексу робіт, — аж на 34,5 відсотка. Природно, і на разовий викид значної кількості м'яса, так само, як і зерна, ринок відреагував його здешевленням. Тому господарства, які вирізали поголів'я великої рогатої худоби, не дуже й виграли. Хоча тоді вибирати особливо не доводилося.

«Паперова» рентабельність

Ще одним статистичним ребусом можна вважати заяву, озвучену столичними чиновниками, про те, що минулорічна рентабельність зернового клину в середньому по країні становила 25 відсотків. Це означає, що аграрники перекрили кожну вкладену в польові роботи гривню плюс заробили двадцять п'ять копійок. Але, по-перше, цифра узагальнена, із серії середньої температури по «шпиталю», коли в когось із хворих термометр показує 35, у когось — 37, а є такі, що й 39. Зате середньостатистична в нормі — 36,6. А по-друге, показник «зроблено» здебільшого на зерні, «реалізованому» в середині господарства за рахунок заробітної та орендної платні. Пшеницю, яку товаровиробники окремо взятого господарства реально продали в пік збирання, було віддано нижче собівартості, приміром, по 260 гривень за тонну. Та частина колоскових, яку керівники агроформувань надавали у рахунок зарплати, обходилася працівникам за божою ціною. Але все-таки, із зрозумілих причин, вона була вища собівартості — по 400—450 гривень. Ну а ціна тієї частки, якою наділяли пенсіонерів в рахунок орендної плати, могла зашкалювати й за 650 гривень. Насправді зерно, яке пішло «своїм», реальних прибутків господарствам, як уже здогадався читач, не принесло. А ось на папері — так, бо було зараховане працелюбною чиновницькою рукою в рахунок реалізованого. Тому й вийшло, що за поголовного процвітання багато хто так і не зміг окупити витрати, понесені за посівну.

Валерій ДРУЖЕНКО, Галина КВІТКА.

аврал

73 тисячі тракторів, 101 тисяча одиниць грунтообробної та посівної техніки, 47,3 тисячі зернозбиральних комбайнів.

Наказ, яким, власне, й було засновано вищеназваний штаб, зобов'язав місцеві органи управління сільгоспінспектором у спішному порядку забезпечити обласні спеціалізовані ремонтні організації ремкомплектами й вузлами. А державним підприємствам «Агроремтехзабезпечення» й «Украгротех» доручено на підставі замовлень областей і спецремпідприємств забезпечувати централізовану закупівлю й накопичення запасних частин критичного імпорту. Не залишається без урожайних пильнувань департаментами фінансово-кредитної, податкової політики. Їм ставиться в обов'язок у першочерговому порядку надавати ремонтникам пільгові позики.

Як завжди напередодні весняно-польових робіт (за оцінками, їх проведення нинішнього року буде як ніколи дороге — коштуватиме аграрникам більш як 8 мільярдів гривень), повна плутанина з кредитуванням сільгоспформувань. Водночас банки побоюються роздавати пільгові позики селянам, все ще вважаючи таку справу малоперспективною. У МінАП у зв'язку з цим повідомили: одержано дозвіл витрачати бюджетні гроші, які призначені селу для освоєння в 3—4 кварталах, уже в першому півріччі 2003 року. Отже, вдасться надати агропідприємствам із держбюджету поки що лише 560 мільйонів гривень. Втім, у Міністерстві висловили впевненість, що значна кількість господарств зможе профінансувати весняно-польові роботи із власних коштів.

Галина КВІТКА.

СВЯТО

Нова радість села Полянецьке

Нечасто нині трапляються приємні події. Такі, як та, що сталася в селі Полянецьке Савранського району: тут введено в дію чудовий культурний центр з глядацькою залою, бібліотекою, музеєм села, допоміжними приміщеннями. Спорудження центру — результат об`єднання зусиль та коштів ЗАТ АПК «Саврань», сільради, райдержадміністрації, райради та фінансової групи «Примор`я», почесним президентом якої є народний депутат України Леонід Климов. Він, до речі, допоміг придбати меблі для нового сільського осередку культури.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

ЗНАК БІДИ

Викрадено небезпечний хімпрепарат

250 літрів хімічних препаратів — базагран, данадим і дивіденстар — на загальну суму 27 тисяч гривень викрадено зі складу сільськогосподарського товариства «Агрофірма» села Дзигівки Ямпільського району на Вінниччині. Вночі зловмисники зламали замки і проникли у приміщення, яке розташоване в полі.

Викрадені препарати, пояснили в обласному товаристві «Сільгосхімія», використовують для захисту рослин від шкідників і протруювання насіння. Один з них — базагран, за словами фахівців, знятий з виробництва і забороненний до використання. Така велика кількість дорогих хімпрепаратів для одного господарства нині — велика рідкість. Правоохоронці підозрюють, що зловмисники знали про це.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

ДОЛЯ

Хай місяць лютий наворожить багато літ

Падає сніг, і бабуня Марія прогортає стежину: прийдуть зі школи правнучата, з першим століттям її вітатимуть.

Позаду ціле століття, а на порозі день, коли її, просту селянку Марію Чорненьку, називатимуть «пані». Та й чим вона не пані? Мала півхатини під стріхою. Чоловік подався до Сибіру на заробітки, щоб придбати своє, та там і згинув, але гроші встиг переслати. Тепер із дочкою Антоніною Марія Михайлівна добре обійстя мають. Але забаганки в жінки прості: щоб і цього року поратися в городі, щоб книжку чи газету і далі читати без окулярів, щоб онукам усі пісні, які в пам'яті, наспівати. І щоб довіку не знати, що таке лікарня, де жодного разу й не лежала.

Народилася вона в селі Грушка Кам'янець-Подільського району 12 лютого. Тут-таки всеньке життя і промайнуло. 55 літ працювала у колгоспі, а вдома — то завжди роботи без ліку. Бо навіть у велике свято худобу треба доглянути чи води з криниці витягнути. Привела у світ трійко дітей. А вони їй віддячили чотирма онуками та сімома правнуками. Отож — з процентами.

По рипучому сніжку пробігли дві пари ніг. Не забули Богдан та Іванко, який у бабусі ювілей. А вірші які написали! Бабуня Марія сама прочитала: «Хай місяць лютий наворожить багато літ, багато зим!»

За столом зібралася родина, наповнили келихи. Ювілярка, підняла і свою чарочку: «Добра горілка, але мала мірка, хоч гірко, та випилося б ще стілько», — пожартувала та перехилила за початок свого другого століття.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

На знімку: прийшли бабуню привітати правнуки.

Фото Станіслава СТОЯНОВСЬКОГО.

Розгублена спадщина

ТОЧКА ЗОРУ

Попри величезний потенціал в ядерній енергетиці, що дістався Україні після розпаду СРСР, казати про те, що ми маємо цілісну, взаємопов'язану, стійку до зовнішніх впливів, здатну до самостійного розвитку систему (комплекс у цілковитому розумінні слова), було б великим перебільшенням. Це є одним із істотних моментів, що відрізняють ядерну енергетику України від інших сегментів вітчизняного ПЕКу.

Зважаючи на питому вагу (понад 45 відсотків на початок 2003 року з перспективою збільшення) ядерної генерації в національній електроенергетиці, така ситуація здатна спричинити для України тяжкі наслідки. **Сам факт наявності «Комплексної програми модернізації та підвищення безпеки діючих енергоблоків АЕС», прийнятої Кабінетом Міністрів у серпні 2002 року, ще нічого не гарантує. Адже за підсумками 2002-го із 1297 запланованих на цей рік заходів з підвищення безпеки, технічного переозброєння, модернізації та реконструкції на АЕС повністю виконано тільки 324, що становить лише 25 відсотків від загальної кількості заходів. А невиконані становлять майже 35 відсотків**. Не реалізовано сповна і рішення щодо створення систем поводження з радіоактивними відходами (хоча через відсутність переробних комплексів спостерігається передчасне заповнення ємностей для зберігання рідких РАВ).

Крім того, треба пам'ятати, що організаційно-правову основу виведення з експлуатації енергоблоків поки що не налагоджено, а фінансові можливості і НАЕК «Енергоатом», і держави загалом, на жаль, залишають бажати кращого. А втім, нинішній рік — крайній термін для початку інтенсивної підготовки до зняття частини блоків з експлуатації. Інакше нам доведеться виводити їх у «пожежному режимі», що спричинить ті самі проблеми, які нині є на Чорнобильській АЕС. З тією лише різницею, що додаткового баласту у вигляді ще однієї «напівзанедбаної» станції атомна енергетика країни може просто не витримати.

Хочу також звернути увагу, що в 2010-му ми вступаємо у своєрідний «критичний період», коли впродовж трьох років нам доведеться виводити з експлуатації три енергоблоки двох різних моделей на РАЕС і, можливо, — Южно-Український АЕС. І розпочинати доведеться з реакторів, які мають «небезпроблемну» репутацію.

Але вже тепер є серйозні підстави для занепокоєння. Рівненська АЕС, яка стоїть «перша на черзі» до виведення з експлуатації енергоблоків (з реакторами ВВЕР-440), як і раніше, залишається одним із «лідерів» атомної енергетики України за кількістю порушень у роботі кожного блока за рік (у середньому 4,7), поступаючися за цим показником лише Хмельницький АЕС (10). Водночас темпи зниження кількості порушень найповільніші з-поміж усіх діючих станцій (17,5 відсотка).

Хоча не можна не зазначити, що загалом уся статистика порушень у роботі АЕС, яку ведуть Державний комітет з ядерного регулювання (ДКЯР) і НАЕК, викликає подив. Так, **за даними НАЕК, на її енергоблоках у 2001 році зафіксовано 68 порушень у роботі, а за даними ДКЯР — 75. А в призначеній для міжнародної громадськості офіційній доповіді Держкоматомрегулювання «Про стан ядерної та радіаційної безпеки в Україні» за 2001 рік кількість порушень у роботі АЕС оцінено в 75 таких випадків. Але в другому розділі цієї ж доповіді фігурує цифра 74, а кількість порушень конкретно по станціях становить 67 (цифра самої НАЕК — 68). Яка може бути довіра до звітів, що містять такі суперечності? Доходить до смішного: ДКЯР розійшовся в оцінках сам із собою щодо кількості порушень у роботі на Рівненській АЕС — їх чи то 17, чи то 16, залежно від того, який абзац доповіді Держатомрегулювання читати.**

Фото Бориса ДВОРНОГО (Укрінформ).

Чорнобиль нас нічого не навчив. Треба було б чекати, що Мінпаливенерго, ДКЯР України та НАЕК «Енергоатом», котрі краще за будь-які інші відомства та організації володіють інформацією про ситуацію в галузі, самі активно ініціюватимуть в уряді та парламенті, а також відстоюватимуть перед громадськістю пропозиції про вдосконалення законодавства, поліпшення управління ядерним комплексом, розв'язання інших організаційних і фінансово-господарських проблем, яких безліч у вітчизняній ядерній енергетиці. А що в реальному житті?

Народним депутатам України, Спостережній колегії НАЕК, громадським організаціям і ЗМІ доводиться буквально «смикати» керівництво цих відомств і НАЕК, вказуючи на наявні проблеми та прорахунки, пропонуючи можливі механізми їх розв'язання.

На жаль, доводиться констатувати, що за порівняно непоганої спадщини, яка дісталася Україні в галузі ядерної енергетики під час здобуття незалежності, за минулі 11 років ми не змогли зберегти АЕС країни в нормальному стані.

Нехай не ображаються працівники легкої промисловості, але атомна електростанція — не швейна фабрика із властивим їй підлаштовуванням під сьогочасну кон'юнктуру. Тому розв'язання проблем, які стоять перед НАЕК «Енергоатом» та ядерною галуззю України загалом, шляхом «латання дірок», до того ж тільки тоді, коли ситуація досягне критичної межі, видається геть неприйнятним. Мало того — небезпечним.

І останнє. Днями деякі газети оприлюднили інформацію про те, що Нікопольський міськвиконком звернувся до місцевої влади з рекомендацією виступити з позовом до Запорізької АЕС. Приводом стало введення в експлуатацію сухого сховища відпрацьованого ядерного палива, розташованого неподалік міста. Але ж іще в 1994 році в Нікополі та Марганці пройшли референдуми з цього питання, і люди однозначно висловлювалися проти такого «приємного» сусідства. **За позовом, який, найпевніше, буде пред'явлено атомній станції, стоїть воля 300 тисяч мешканців.**

Борис СОМАРІН.

РАБСИЛА

Де золотими називають часи афганської війни

Унікальне донедавна підприємство, обладнане найсучаснішим устаткуванням — Світловодський казенний комбінат твердих сплавів і тугоплавких металів, — нині зазнає повне фіаско.

Підприємство безнадійно простоює, майже чотириста висококваліфікованих працівників, які ще рахуються на комбінаті, тривалий час не отримують зарплати, а та, що одержують, не відповідає жодним законним нормативам. Це і змусило профспілчан області бити на сполох. Вони організували й провели на підприємстві виїзне засідання президії ради Федерації профспілок області та президії ЦК профспілки трудівників металургійної і гірничодобувної промисловості України. На засідання також запрошували урядовців, народних депутатів, керівників облдержадміністрації. Та з різних причин відгукнулися далеко не всі, що дало змогу голові ради ФП Кіровоградської області Якову Бондарю зазначити: мовляв, логічніше було б, якби такий захід проводив уряд, але, коли йому немає жодного діла до підприємства і людей, що на ньому працюють, доводиться цим займатися профспілкам...

Броня не витримує

Світловодський казенний комбінат твердих сплавів і тугоплавких металів спіткала доля багатьох підприємств військово-промислового комплексу колишнього СРСР, під час будівництва яких зважали більше на секретність, аніж на можливість нормального функціонування. От і сталося, що після розвалу наддержави підприємство виявилося цілком відрізаним від сировинної бази і нині лише іноді здатне вмикати свої потужності, щоб виконати незначні разові замовлення, що не тільки не можуть виправити становище, а, навпаки, вселяють безнадію і відчай.

Основна продукція комбінату — вольфрамові та молібденові дроти різного діаметру, тверді сплави, важкі сплави та вироби з них (заготовки осердь підкаліберних снарядів), конструкційні вироби та металокерамічні пластинки з карбіду бору для бронювання техніки і спецобладнання, засоби індивідуального захисту (бронежилети) з металевими і керамічними бронеелементами.

За словами працівників комбінату, золотою порою для підприємства були часи афганської війни, коли працювали на повну потужність на межі можливостей, виконуючи замовлення військових відомств. Далі...

Одне з найавторитетніших підприємств колишнього СРСР почало втрачати темпи. Із здобуттям Україною незалежності зникла сировина, а разом із нею й замовники.

Директор комбінату Олег Несін вважає: ситуація погіршилася й через те, що російські постачальники сировини (сумішей, порошків, напівфабрикатів) встановили на неї ціни, які майже дорівнюють цінам на готові вироби. Тому продукція, вироблена світловодчанами, стала неконкурентоспроможною і на зовнішньому, і на внутрішньому ринках. А тим часом Україну заполонила схожа російська продукція. Хоч і гіршої якості, зате дешевша...

Диверсія білих комірців?

Спроби реанімувати підприємство робили чотири роки тому. Тоді комбінат набув статусу казенного і став підпорядковуватися безпосередньо Міністерству промислової політики України. Але оптимістичним прогнозам не судилося збутися. Жодного державного замовлення комбінат не одержав, фінансування не поліпшилося. Мало того, статус казенного позбавив можливості отримання банківських кредитів та перепрофілювання окремих цехів для випуску іншої продукції.

Протягом останніх років міністерство на вжило жодних заходів для відновлення вкрай необхідної для нашої держави продукції. На нараді навіть ішлося про те, що, можливо, знищення комбінату є запрограмованою політикою, щоб потім за безцінь віддати його якомусь із іноземних інвесторів, як це не раз робили в нашій державі. З цього приводу насторожує й те, що комбінат досить успішно міг би працювати на вторинній сировині, використовуючи відходи твердих сплавів, яких в Україні достатньо. Але знову нонсенс. Вітчизняні кордони виявилися гостинно відчинені не лише для ввозу продукції конкурентів, а й для вивозу цінної стратегічної сировини, що безперешкодно й за безцінь іде до тієї самої Росії.

«Встановити, ініціювати, вирішити»

На нараді, в якій узяли участь голова ЦК профспілки металургів і гірників Анатолій Пожидаєв, представник Міністерства промислової політики Олександр Кольчин, народні депутати Володимир Пузаков і Віктор Бойко, пропонувалося кілька варіантів виходу з кризи. Однак навіть автори пропозицій, схоже, не вірили в можливість виправити ситуацію. Та все-таки у прийнятій постанові одним із пунктів вказали: **«Порушити питання перед Кабінетом Міністрів України, Комітетом з питань промислової політики і підприємництва Верховної Ради України, Українським союзом промисловців і підприємців про вжиття невідкладних заходів для відновлення роботи і стабілізації виробництва на Світловодському казенному комбінаті твердих сплавів і тугоплавких металів, для чого:**

встановити регулювання імпорту твердих сплавів;

ініціювати та фінансувати розробки і впровадження у виробництво нових технологій та матеріалів для потреб держави;

вирішити комплекс питань із сировинного забезпечення комбінату шляхом організації збирання та переробки відходів твердих сплавів, забезпечити за ними контроль з боку держави...».

От тільки, чи буде з цього якась користь? А поки що маємо те, що маємо... Окрім суто виробничих проблем, на підприємстві склалася напружена соціальна ситуація. За середньої заробітної плати у 110 гривень заборгованість перевищує 750 тисяч. Директор комбінату Олег Несін повідомив, що щомісяця звільняється більш як два десятки кваліфікованих працівників. Тож не за горами той час, коли взагалі працювати не буде кому...

Олег БОНДАР.
Кіровоградська область.

Мал. Михайла САЧКА.

...Мінус приватизація країни

ВЛАСНІСТЬ

У постанові Верховної Ради від 29 листопада 2001 року «Про звіт Спеціальної контрольної комісії з питань приватизації» головним критерієм оцінки роздержавлення майна проголошується ефективність діяльності підприємств нової форми власності. Цей висновок випливає зі статті 1 Закону України «Про приватизацію державного майна», бо її мета — «підвищення соціально-економічної ефективності виробництва та залучення коштів на структурну перебудову економіки України».

Тиражування неперспективних

Проте, згідно з офіційною статистикою за 1996—2001 роки, ми не наближаємося, а віддаляємося від цієї мети. Приватизація, справді, не самоціль, але її результати свідчать про тиражування неперспективних суб'єктів господарювання **(див. таблицю 1)**.

Таблиця 1

Деякі параметри діяльності приватизованих підприємств	Показники приватизованих підприємств в економіці України *					
	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Кількість підприємств (юридичних осіб), що змінили форму власності на кінець року	**28515**	**30755**	**32043**	**32522**	**32790**	**33005**
Частка продукції, робіт, послуг в діючих цінах від загального випуску, у %	**26,6**	**31,1**	**32,3**	**33,4**	**32,8**	**38,4**
Частка обігових коштів в товарно-матеріальних цінностях та грошових коштах до обсягу цього показника в економіці, у %	**31,0**	**34,0**	**35**	**33,3**	**28,6**	**26,7**
Частка інвестицій, у %	**12,5**	**14,1**	**14,9**	**15,2**	**19,4**	**18,8**
Частка зайнятих, у %	**22,2**	**26,2**	**25,1**	**24,6**	**24,1**	**22,2**

* — без малих підприємств

Як бачимо, впродовж 1996—2001 років кількість приватизованих підприємств зумовлювала зростання їхньої частки у валовому випуску продукції (робіт, послуг). Водночас швидко погіршувався економічний рівень діяльності цих підприємств та знижувалися показники їх соціально-економічної ефективності.

Помінявши форму власності, підприємства розбазарюють обігові кошти (оборотні активи), тим самим знижуючи (що особливо дошкульно для народного господарства) їхню частку в товарно-матеріальних цінностях та грошових коштах. Це вказує на зменшення економічної самодостатності цих підприємств. Отже, зростання частки випуску продукції приватизованими підприємствами забезпечується завдяки нарощуванню їхньої кредиторської заборгованості перед державними і комунальними підприємствами. А це істотно погіршує конкурентне середовище, умови діяльності останніх. Відбувається своєрідна ескалація економічного паразитування приватизованих підприємств на державних і комунальних та на державі загалом. Це призводить, як відомо, до автоматичного зростання вимог щодо списання боргів перед державними підприємствами або їх погашення державним коштом.

Не лежать, бо незалежні

Приватизовані підприємства мають низький рівень інвестицій у модернізацію та розвиток виробництва, внаслідок чого посилюється їхня технологічна відсталість, падає технічний рівень виготовленої продукції. **Як видно із таблиці, вироблюючи 38,4 відсотка продукції та послуг, вони забезпечують лише 18,8 відсотка інвестицій в економіку. Інакше кажучи, вони фактично не освоюють нові види технічно складної продукції, не впроваджують необхідні науково-технічні розробки, що виштовхує нашу економіку з кола технічно-розвинених країн.**

Загалом, у народному господарстві приватизовані підприємства вкладають на 1 гривню виробленої продукції у 2,5 разу менше інвестицій, ніж державні та комунальні. Водночас обсяги незавершеного будівництва на приватизованих підприємствах зростають, а це — ознака економічної необґрунтованості значних капіталовкладень або спрямування частини інвестиційних ресурсів у тіньовий обіг.

Попри кількісне зростання роздержавлених підприємств та обсягу їх продукції у валовому виробництві за період з 1997-го по 2001 рік, частка зайнятих працівників тут скоротилася з 26,2 до 22,2 відсотка. Такі дисбаланси відбивають надмірний рівень матеріальних витрат і зниження видатків на оплату праці. Отже, знижується внесок приватизованих підприємств у створення національного доходу України **(див. таблицю 2)**. Серед таких підприємств не помітно «лежачих». Пояснюється це тим, що вони «незалежні»: від державних обов'язків та суспільних навантажень з реалізації соціально-економічних програм.

Економічно неприятлива висока частка матеріальних витрат свідчить також про те, що значна частина продукції переміщується в тінь, що обмежує бюджетні доходи та науковий рівень української нації — зникають стимули до збільшення доходів завдяки впровадженню прогресивних інновацій.

...Плюс плинність кадрів

Останніми роками відбуваються масові звільнення працівників. **Так, 1999 року на роздержавлених підприємствах було зайнято 3,6 мільйона працівників, а 2002-го — 2,6, тобто за три роки викинуто на вулицю майже мільйон трудівників. Зокрема, 2001 року скорочення працівників сягнуло 12,7 відсотка, а 2002-го зайнятість на підприємствах скоротилася ще на 10 відсотків — майже на 300 тисяч працівників**.

Показують на двері передусім працівникам об'єктів соціально-культурного призначення та охорони здоров'я, які підпорядковані таким підприємствам. Незважаючи на прискорене скорочення штатів, приватизовані підприємства знижують показник фондоозброєності у розрахунку на одного зайнятого працівника. Так, наприклад, втрати ними основних засобів становлять лише за 2001 рік 10 мільярдів гривень — майже 10 відсотків від обсягу приватизованих за десять років основних засобів.

Роздержавлені підприємства мають вкрай незадовільний стан балансів. В їхніх обігових активах дебіторська заборгованість становить мало не 60 відсотків, а запаси товарно-матеріальних цінностей — менш як 30. Грошових обігових коштів вони майже не мають, їхня частка — лише три відсотки. Рентабельність виробництва значно нижча, ніж на державних та в комунальних.

Як бачимо, **власники приватизованих підприємств неспроможні ефективно розвивати економіку, до того ж економічна наука не містить чинників, які виправдовували б переваги приватного підприємництва перед державним**.

Звідси й висновок: приватизація призводить до значного погіршення соціально-економічних показників діяльності підприємств та економіки взагалі.

Державні і комунальні підприємства мають значно кращі соціально-економічні показники діяльності. Матеріальні витрати на виробництво продукції поступаються, зате частка витрат на оплату праці у півтора разу вища, ніж на приватизованих. А то ознака вищої ефективності використання матеріальних ресурсів.

Цей висновок не ґрунтується на так званих «глибинні приватизації», «інвестиційному кліматі», діяльності «ефективних власників» та інших вигаданих приватизаторів. Але вони є добрим приводом для полеміки на парламентських слуханнях «Наслідки і перспективи приватизації в Україні», які відбудуться 26 лютого цього року.

Юрій КАМ'ЯНИЙ,
консультант Спеціальної контрольної комісії ВР з питань приватизації.

Таблиця 2

Частка матеріальних витрат і видатків на оплату праці у витратах на виробництво продукції (робіт, послуг) * в економіці України за 1996—2001 роки

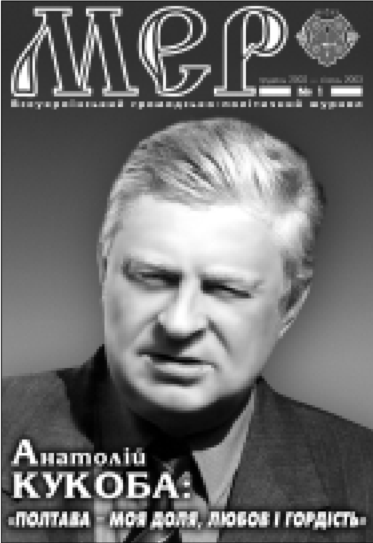
(у відсотках)

	Підприємства державної та комунальної власності		Підприємства, які змінили форму власності		Економіка загалом	
	матеріальні витрати	видатки на оплату праці	матеріальні витрати	видатки на оплату праці	матеріальні витрати	видатки на оплату
1996	**55,5**	**14,4**	**64,5**	**14,0**	**59,8**	**13,6**
1997	**49,9**	**14,6**	**64,3**	**13,2**	**54,2**	**13,3**
1998	**50,1**	**14,7**	**62,0**	**13,0**	**56,1**	**12,9**
1999	**50,1**	**12,7**	**63,1**	**12,0**	**55,7**	**12,0**
2000	**45,6**	**13,4**	**63,2**	**10,3**	**54,4**	**11,4**
2001	**44,2**	**17,4**	**64,9**	**12,1**	**57,3**	**13,2**

* — без урахування малих підприємств

У СВІТ!

Журнал «Мер» представляє досвід місцевого самоврядування

Видавничий дім «Губернатор», маючи досвід видання Міжнародного громадсько-політичного журналу «Губернатор», до речі, визнаного кращим журналом 2001—2002 років, презентує перший номер всеукраїнського журналу «Мер». Цей часопис присвячений Полтаві, розповів головний редактор журналу, заслужений журналіст України Богдан БІЛЕЙЧУК.

Чому саме Полтаві? Насамперед тому, що це давнє і водночас вічно молоде місто — духовна столиця нашої країни. Саме тут, на берегах Ворскли, Іван Котляревський написав свої безсмертні твори — поему «Енеїда» і п'єсу «Наталка Полтавка», з яких бере початок нова українська література. Саме тут, на благословенній Полтавській землі, формувалися українська літературна мова, національна класична музика, опера і театр. Із цим містом так чи інакше пов'язані сотні імен найвідоміших представників вітчизняної культури, вчених, політичних і релігійних діячів, військовиків...

І ще в одному пощастило Полтаві останнім часом. Вона мала і має талановитих, далекоглядних, енергійних господарів-керівників із сучасним мисленням. І насамперед — Анатолія Кукобу, якого полтавці торік уже вчетверте обрали міським головою. За кількістю збудованого пільгового житла на одного мешканця Полтава впевнено утримує провідні позиції в державі. А за кількістю телефонних номерів на сто осель місто посідає друге місце в Україні.

Злагоджено і надійно працюють комунальні служби — у місті нема перебоїв із теплом, гарячою водою. Збудовано школи і дитсадки, лікувальні заклади й об'єкти комунального призначення, з'явилися нові кафе і побутові майстерні. Відкрито нові автобусні й тролейбусні маршрути, модернізовано парк міського пасажирського транспорту. А ціни на проїзд уже кілька років у півтора-два рази нижчі, ніж в інших обласних центрах.

Тепер Анатолій Кукоба — народний депутат України, представляє інтереси полтавців у Верховній Раді. Тож допомагає землякам і на законодавчому рівні, й розв'язанням конкретних проблем.

Містом керує команда сучасних управлінців, дібрана, вихована і згуртована Анатолієм Кукобою. І робить це вміло, професійно, як і належить менеджерам нового покоління.

Хто розслідуватиме злочини?

Місце і роль органів досудового слідства в системі кримінального судочинства обговорювали народні депутати, працівники МВС, СБУ, Генпрокуратури, науковці та вчені під час «круглого столу».

Конституцією України передбачено сформувати «систему досудового слідства», проте сам термін у законодавстві не визначено. За такої умови в засобах масової інформації вже давно розгорнулися дискусії навколо реформування слідства. Зокрема, не раз лунала пропозиція звільнити працівників прокуратури, правоохоронців, податківців від розслідувань, а натомість утворити позавідомчий слідчий апарат, який займався б цими справами.

Учасники «круглого столу» одностайно висловилися за збереження слідчих апаратів та подальший їх розвиток і взаємодію з усіма органами, які борються зі злочинністю. Оскільки, на переконання депутатів і правоохоронців, це відповідає національним процесуальним традиціям, стану злочинності та перевірено часом.

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА

Бюджетний процес: від ініціативи до результату

Про досвід запровадження нового механізму формування кошторису розповідає голова Дніпропетровської облдержадміністрації Микола ШВЕЦЬ

Минулий фінансовий рік був для України особливим. Перехід від однієї форми і механізмів побудови бюджетного процесу до іншої виявився надзвичайно складним. Необхідно було не лише на практиці, а й у свідомості зруйнувати стереотипи. Дніпропетровщина першою серед інших регіонів ще три роки тому ініціювала і розпочала апробовувати головні принципи на той час ще проекту Бюджетного кодексу. Давши у такий спосіб поштовх і до розробки та прийняття Верховною Радою цього закону, і до його практичного впровадження.

Комплекс першочергових заходів мав на меті збалансувати місцеві бюджети і погасити бюджетні борги через зростання економічних показників у господарському комплексі та підвищення рівня ефективності використання бюджетних ресурсів на всіх стадіях бюджетного процесу. Соціальні видатки в цей період зростали навіть не на певний відсоток, а у кратному порядку. Так, видатки на заробітну плату зросли вдвічі — до рівня 700 мільйонів гривень на рік. Видатки на допомогу малозабезпеченим зросли в шість разів, на харчування і медикаменти — удвічі, на енергоносії — у півтора разу. Облдержадміністрація і обласна рада спільними зусиллями за останні три роки досягли відчутних і реальних зрушень у розвитку соціальної сфери регіону саме через зміцнення фінансової бази місцевих бюджетів. Рік, що минув, підтвердив: досягнуті позитивні тенденції мають характер стійкої динаміки поліпшення фінансового забезпечення бюджетної інфраструктури. Вперше вдалося ввести всі доплати, передбачені Законом України «Про освіту». Видатки на освіту, власне, зросли на 73 мільйони гривень, на охорону здоров'я — на 53 мільйони. Вперше вдалося істотно збільшити — на 20 відсотків — фінансування на житлово-комунальне господарство та благоустрій міст і селищ, а також, що надзвичайно важливо, збільшити по області капітальні вкладення на 6 мільйонів гривень.

Дніпропетровщина посідає в Україні друге місце за обсягом соціальної інфраструктури, яка потребує для свого утримання та розвитку відповідних витрат. Область має також найвищий індекс податкоспроможності. Проте чинний механізм формульного розрахунку не відображає реальний внесок регіону в формування державного бюджету. І не містить в собі достатніх стимулюючих важелів. Отож у разі зростання обсягу доходів зростає обсяг вилучення коштів до державного бюджету. Це зумовлює дисбаланс між власною доходною частиною місцевих бюджетів та їх видатковою, які мають забезпечувати фінансовими ресурсами видатки, що делеговані державою органам місцевого самоврядування, і в підсумку призводить до зростання кількості дотаційних регіонів в Україні. Тобто стимулюються не доходи, а дотація за рахунок інших регіонів. І це не єдина проблема, яка вимальовувалася за перший рік бюджетної реформи. Скажімо, наявна система розрахунків за субсидії та пільги із підприємствами житлово-комунального господарства зменшує їх обігові кошти і погіршує їхнє фінансове становище.

Сьогодні ми увійшли в найскладніший період. Підготовлені облдержадміністрацією показники обласного бюджету були внесені на розгляд та затвердження сесією обласної ради. Але цьому передувала велика й напружена робота з узгодження розрахункових показників Міністерства фінансів України. Апарат облдержадміністрації постійно співпрацював з Мінфіном, урядом загалом і народними депутатами від області, Бюджетним комітетом Верховної Ради, щоб реально визначити контингент доходів і збільшити видатки по місцевих бюджетах.

Та це не розв'язує багатьох проблем, які є в області. А особливо гостро стоїть питання забезпечення фінансовими ресурсами капітальних видатків. Президент України Леонід Кучма зазначав, що прийняті параметри бюджету ускладнюють його виконання в частині вирішення поточних і стратегічних соціально-економічних завдань, тому знадобляться рішучі та узгоджені дії органів законодавчої та виконавчої гілок влади. А це потребуватиме відповідних дій і від нас на місцях, від органів місцевого самоврядування та їх виконавчих комітетів. Не уникнути підвищення солідарної відповідальності за якість рішень, які матимуть соціальну вагу, і це доведеться враховувати при виконанні усіх місцевих бюджетів.

Виходячи з цього, обласна державна адміністрація під час опрацювання показників бюджету на 2003-й рік зосереджувалася саме на підвищенні соціалізації обласного бюджету та місцевих бюджетів області загалом. Видатки обласного бюджету цього року передбачають дворазове постійне підвищення розмірів заробітної плати. Запропоновані урядом зміни у зарплаті обіцяють, як відомо, супроводжуватися і змінами в податковому законодавстві. Зниження навантаження з податків на прибуток і ПДВ дасть, сподіваємося, можливість поліпшити фінансове становище багатьох підприємств і погасити недоїмку, яка на сьогодні ще досить висока. Видатки на освіту, охорону здоров'я і соціальний захист по області збільшуються на 223,5 мільйона гривень, сефто на 120 відсотків. Норми витрат на харчування, медикаменти та енергоносії збільшені на індекс інфляції. В обласному бюджеті передбачено також 34 місцеві регіональні програми, на які буде спрямовано 25 мільйонів гривень. Проте є ряд програм, визначених центром, котрі не забезпечені фінансово.

Тому на пропозиції президії та депутатів обласної ради у складі видатків обласного бюджету-2003 запропоновано врахувати субвенції на соціальний розвиток села, капітальні ремонти та утримання об'єктів соціальної сфери, виконання міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації» в обсязі 2,1 мільйона гривень. У прогнозованих показниках місцевих бюджетів передбачено і пропозиції обласного об'єднання профспілок: збільшені видатки на оздоровлення дітей та відкриття оздоровчих таборів, для підготовки олімпійського резерву, проведення навчально-спортивної роботи. Так само передбачено витрати і на охорону праці.

Хочу відзначити, що загалом порівняно з 2002 роком бюджет області збільшено на 311,7 мільйона гривень, тобто на 116,4 відсотка, а обласний бюджет — на 94,6 мільйона гривень, або на 113,3 відсотка. Отож бюджет на нинішній рік дуже напружений, але він збалансований і цілком реальний для виконання.

Мною підписано доручення, яким головні розпорядники коштів, контролюючі органи, міські голови та голови райдержадміністрацій у межах своїх повноважень зобов'язані розробити та застосувати нові додаткові заходи комплексного контролю на території області. Його мета — унеможливлення фактів незаконного використання бюджетних коштів, забезпечення ефективного використання всіх бюджетних ресурсів та дотримання вимог бюджетного законодавства. Тільки компетентність, професіоналізм і відповідальність усіх учасників бюджетного процесу зможуть стати запорукою забезпечення соціального захисту та підвищення рівня добробуту й благополуччя людей.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

СИТУАЦІЯ

Басейн у конфлікті

Спішно, за місяць-півтора — згідно з наказом Міністерства палива та енергетики — Державну холдингову компанію «Павлоградвугілля» перетворюють на єдине державне підприємство. Як відверто зізнався міністр палива та енергетики Сергій Єрмілов, який щойно побував тут, ставиться мета «поступового відходу держави від керівництва галуззю».

І це на відміну від пропозиції Дніпропетровської облдержадміністрації, котра ще восени минулого року забажала перебрати управління вугільним басейном у свої руки. З чіткими гарантіями зберегти шахти та їхні тили цілісним комплексом, а залучених інвесторів тримати під своїм «патронатом». У соціальних інтересах передусім 40-тисячного колективу «Павлоградвугілля», а також і всього населення міст Павлограда, Тернівки та Першотравенська.

Західний Донбас — шматок ласий. У вугільній промисловості України кращого зараз не знайти. Минулого року десять його шахт разом видобули майже 11 мільйонів тонн твердого палива. Фінансово-економічне становище «Павлоградвугілля», однак, катастрофічне. Гірникам воно винне 16 мільйонів гривень зарплати, кредиторам же незабаром буде винне ледве не мільярд. Причини банальні. Хоч за великим рахунком одна-однісінька: держава виявилася не вельми здатною зарадити шахтарям.

Цілісність холдингу, що доживає віку, зберігають лише на вимогу самих гірників. Точніше, їх профспілок. Хоч де та цілісність? Ще раніше Центральну збагачувальну фабрику басейну, кожна жила собі зовсім нівроку, «відлучено» і передано в оренду невідомій для павлоградців компанії «Енергія». Яка наче забезпечить збагачувальникам ще більший рай. У шахтарів же інше бачення ситуації: «рулювати» фабрикою, яка випускає підготовлене до коксування вугілля, — це неабиякі гроші.

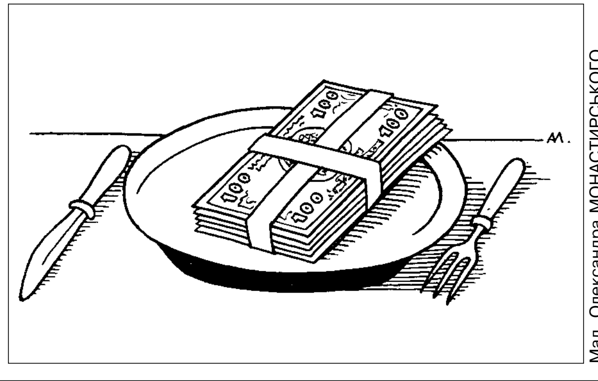
Зараз знову йде мова про те, що шахти «у купі» нехай і залишаються, але їх енергоуправління доведеться відокремити. Бо є на нього уже вигідний покупець. А павлоградці категорично проти. Енергоуправління тут — це і комунально-опалювальне господарство трьох міст басейну та забезпечення теплом житлового й соціального секторів. Чи не опиняться люди в становищі заручників і страждальців з чиєїсь ну дуже приватної волі?

Шахтарі, зрештою, люди тямущі і достеменно знають, з якої речі весь цей шарварок. Підприємства чорної металургії в Україні уже приватизовані. Або перебувають у тимчасовому управлінні фінансово-банківських структур. Які приватизаційні пристрасті та баталії тривають нині й енергетика, теж відомо. А від кого і металургія, і енергетика залежать? Звичайно, від постачальників твердого палива! Отож залишається вуглевидобування ще до рук прибрати...

Гаразд, приватизаційний процес пішов, і його не зупинити. Але яким робом? Якими методами? Західнодонбаські гірники не поспішають державі довіряти. У них є підстави сумніватися, що вона не наламає дров. Бо ось наочний приклад: щось подібне уже відбувалося на Луганщині. Де тепер закрито 35 шахт, 60 із 75 тисяч шахтарів звільнено, а Лисичанськ, Стаханов та Первомайськ стали схожі на мертві міста. Немає в Україні на державному рівні прийнятної програми розвитку вугільної промисловості, і це факт.

Тому павлоградцям більше і привабліше варіант, запропонований Дніпропетровською облдержадміністрацією. Бо їй обіцяє порятунок і путтяворожу басейну. У планах навіть ще й будівництво нової шахти — зрештою?

Але чия візьме?

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО

А у нас свій газ

На Дніпропетровщині створюється нова галузь промисловості — газонафтовидобувна

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Воістину можна сказати, що тільки газу і нафти області й бракує. У її надрах залізні, марганцеві й титанові руди, уран і вугілля, в тому числі й буре, каолінові глини — тобто всього вистачає, знайшли навіть золото. А ось остання сесія обласної ради затвердила і «Програму розвитку нафтогазового комплексу регіону». Отже на Дніпропетровщині створюється нова галузь промисловості — з видобутку і переробки газу та нафти.

Де ж те й те взялося? Тут давно відкрили аж 12 невеликих газонафтоконденсатних родовищ. Але склалося так, що про них досі мало хто знає. Малопотужні, нарізно вони не справляли враження в колишньому Радянському Союзі, який володів невичерпними підземними сховищами Сибіру і за їх рахунок волів приростати. А ці, знайдені на південному борту Дніпрово-Донецької западини, розцінили як такі, що не можуть вважатися промислово перспективними і цікавими.

Хоча часткова експлуатація розпочалася і зі зміненим успіхом триває досі. Поблизу селища Пролетарського на Михайлівському родовищі газу порядкує ГПУ «Полтавагазовидобування». Неподалік Юр'ївське і Голубівське нафтогазові родовища, їх свердловини обслуговує «Полтаванафтогаз». А Перещепинське, Багатівське, Новоселівське і Левенцівське газоконденсатні — у розпорядженні ГПУ «Харківгазовидобування». Останнім часом харків'яни перебралися і на Личківське, Ульянівське та Кременівське нафтогазоконденсатні родовища...

Тож і родовищ багато, і «хазяїв» на них не менше. А порядку і зиску?

Саме від бажання з'ясувати нарешті, якими запасами природного газу і нафтосировини область володіє, минулого року дніпропетровці вирішили влаштувати ревізію своїх родовищ. А то вони наче й свої — бо на території регіону, а наче й чужі — у Полтаві та Харкові вирішується виробнича стратегія і тактика. Чи навпаки — не вирішується. А ревізія і геть примусила господарів схаменутися: нам без енергоносіїв не до жиру, а тут нема будь-якого обліку видобутку та реалізації! Жодне підприємство не переймається і охороною надр та їх раціональним використанням, забезпеченням екологічної чистоти. Адже багато свердловин, котрі потребують додаткової «мороки», просто законсервовано. А чимало тим часом викачується з надмірним старанням, хоч ліцензій на право їх експлуатації катма...

Отака ситуація. А тут у 12 відкритих родовищах за найскромнішими підрахунками — близько мільйона тонн сирої нафти і понад 16 мільярдів кубометрів природного газу — погодьтеся, немало. І вони зовсім не зайві сьогодні для нас.

Але і це ще не все. Так збіглося, що тоді ж і позаторік саме довкіл нафтогазових промислів проводили сейсмічні обстеження території. То вони й натрапили на десяток нових родовищ. Новодачельське, Кохівське, Орільське, Затишнянське, Рясківське, Іллічівське, Мусієнківське — це попередні назви, які їм дісталися. Наскільки пристойні в них запаси нафти та газу, остаточно ще не з'ясовано. Але ж з'ясуванням ніхто й не займається. А якщо займатися?

Програма розвитку нафтогазового басейну в межах регіону, ухвалена обласною радою, передусім саме і передбачає геологічне вивчення тутешніх надр та розгортання пошукових, розвідувальних і бурильних робіт. А вже зараз, поки не пізно, як розповідають в управлінні паливно-енергетичного комплексу обласної держадміністрації, є можливість ретельніше і повніше використовувати діючі промисли та свердловини. І збільшувати видобуток за рахунок капітальних ремонтів та введення в експлуатацію законсервованих свердловин. Обласна держадміністрація запроваджує вже, нарешті, регіональне управління нафтогазовидобувною галуззю. Один із його ключових керівників Василь Кривошея не сумнівається, що навіть цього року вдасться забезпечити видобуток блакитного палива в обсязі одного мільярда чотирьохсот мільйонів кубометрів, а наступного року — і вдвічі більше.

Зрозуміло, що все це манною з небес не впаде. Знадобляться чималі витрати, пов'язані з облаштуванням родовищ. У найближчій перспективі намічено створити нові видобувні потужності на 27 свердловинах. Хто-хто, а дніпропетровці технічно і технологічно до цього готові — аби були гроші.

Бізнес потребує профспілки

Одна з перших незалежних профспілок виникла у Дніпропетровську ще майже дванадцять років тому і переросла у Всеукраїнську профспілку працівників науки, виробництва і фінансів. Нині її голова Петро Петриченко ще й президент Всеукраїнського конгресу профспілок — по суті, альтернативи відомій Федерації профспілок України.

Хоч Петро Петриченко міркує інакше. Закономірно, що колишні традиційні профспілки зберігають свої позиції. Однак не випадково і те, що нові та донедавна незалежні знаходять власні прошарки найманих чи найнятих у виробництві, для яких учорашні методи захисту їхніх прав та інтересів не годяться. Якщо в державі поволі виникає середній клас, передусім спинається на ноги малий та середній бізнес, то це вже сотні і тисячі людей, котрі потребують, вважає Петро Миколайович, принципово інших гарантій своєї професійної діяльності.

Склалося так, що профспілка науки, виробництва і фінансів спершу на Дніпропетровщині, а потім і в багатьох регіонах України привернула на свій бік загалом понад 120 тисяч приватних підприємців або найнятих ними на роботу. І швидко з'ясувалося, що в цих людей специфічних труднощів і неприємностей хоч відбавляй. Яких саме, стає ясно, коли знати таке: на рахунку Всеукраїнської профспілки Петра Петриченка уже більше 600 виграних справ у судах.

Ось ситуація зі становленням приватного, середнього та малого бізнесу лише у Дніпропетровській області. На даний момент тут майже 16 тисяч малих підприємств. А приватних підприємців ледве не 134 тисячі чоловік. Це означає, що близько 15 відсотків усього працездатного населення регіону зайнято в малому та середньому бізнесі. Та є проблеми. Обласна держадміністрація провела кілька нарад: чому приватники зосереджені переважно у трьох найбільших містах області, а в малих та — особливо — в селах їх майже немає? Або: добре, що практично 50 відсотків зайнятих у приватному секторі займаються торгівлею і побутовими та іншими послугами. Але 26 відсотків у виробничій сфері, тій же переробній чи аграрній, для такої області замало.

Такого висновку дійшли на своїй сесії і депутати обласної ради. Як погодився голова постійної комісії з питань соціально-економічного розвитку Микола Суганяка, «підприємства малі, а проблеми в них великі». Чи не головна поміж них добре відома — надмірний податковий тиск.

— А я не з чужих слів знаю, що на підприємстві приватної форми власності створити профспілкову організацію практично неможливо, — каже Петро Петриченко. — Роботодавці такі наміри й мають. Звідси численні порушення під час прийому на роботу, узаконення норм виробітку, робочого часу і трудового розпорядку, в оплаті та охороні праці, нарешті — при звільненні найнятих.

Всеукраїнський конгрес профспілок на чолі з Петром Петриченком вважає, що на перехідний період варто законодавчо передбачити обов'язкове профспілкове членство зайнятих у приватному бізнесі.

***ВІД РЕДАКЦІЇ.** При цій нагоді не можемо промовчати, що саме з профспілкою науки, виробництва і фінансів давно склалися у нас добрі і взаємні стосунки на Дніпропетровщині. Тут за її підтримки уже другий рік поспіль проводиться безпрецедентний, як оцінило місцеве телебачення, конкурс серед листонош області на кращу організацію передплати «Голосу України». Торік п'ятеро поштарок в нагороду за свої старання одержали велосипеди. А цього року Світлана Зуєнко та Олена Линник з Апостолівського району, Людмила Майструк з Павлограда та Світлана Козир і Ірина Чернявська з обласного центру — цінні подарунки, сувеніри і квіти.*

Фото Анатолія ПОНОМАРЕНКА.

На знімку: президент Всеукраїнського конгресу профспілок Петро Петриченко вручив нагороди переможцям конкурсу листонош.

Поштарки — найбажаніші гості

Орденом княгині Ольги нагороджено директора Дніпропетровської дирекції державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта» Таїсію Замкову.

На фото: Таїсія Замкова.

Тридцять третій рік пішов, як дівчина з Новомосковська закінчила профтехучилище зв'язку. Працювала начальником поштового відділення і виробничої дільниці міського вузла зв'язку, давно вже й на чолі обласної структури. Одначе для сотень і тисяч дніпропетровців вона — головна листоноша області. Яку не замінити, настільки доброзичлива і приязна, бажана і дорога в кожній оселі, у кожній людській долі, кожному людському гніздечку.

Це справді так. І не лише в тому ж Апостолівському районі, а й у Криворізькому, Верхньодніпровському, Межівському, Широківському, Покровському, Васильківському — зрештою, в усіх. Не лише у Павлограді, а й в обласному центрі, у Кривому Розі та Дніпродзержинську, Нікополі і Новомосковську, Синельниковому і П'ятихатках «Голос України» має надійних друзів. Ось їхні імена: Наталія Зубанова і Наталія Плоха, Інна Моїсеєнко і Зоя Андрух, Ніна Кузьменко і Галина Курило, Серафима Манчур і Зінаїда Білаш, Галина Чернявська і Галина Гевчук, Світлана Мельник і Галина Шевченко, Наталя Чередниченко, Любов Місюрова і Антоніна Жук...

Не знаємо, як де, а в нас на Дніпропетровщині листоноші — дійсно найшановніша професія. У народі, звичайно. Поштарки — найбажаніші гості. Це вони чи не єдині мало не щодня провідують самотніх і немічних, сімейних і багатодітних, молодят, інвалідів і ветеранів.

Поштарки в області — мов рідні та близькі, мов лікарки та медсестри для всіх, кому не вистачає чи хочеться ще більше тепла. І от кажуть, що всі ці риси дніпропетровських листонош — від Таїсії Федорівни Замкової. А люди знають, що кажуть.

Цими днями в офісі Всеукраїнської профспілки науки, виробництва і фінансів відбулося урочисте, а швидше святкове, нагородження цінними подарунками поштарок, які минулої осені знайшли для нашої газети найбільше підписних читачів. Це Світлана Миколаївна Зуєнко з Зеленодольська Апостолівського району і Олена Вікторівна Линник з самого Апостолового, Людмила Костянтинівна Майструк з Павлограда та дніпропетровчанки Світлана Іванівна Козир і Ірина Євгенівна Чернявська. То голова ЦК профспілки НВФ Петро Петриченко резонно зауважив, що нашій газеті можна лише позаздрити, які гарні, палкі і переконливі в неї агітаторки.

Великий і по-жіночому особливий та бойовий у Таїсії Замкової загін. Тутешня обласна дирекція «Укрпошти» — це Зональний вузол і Центр перевезення пошти, два поштамти і аж 19 вузлів зв'язку, у складі яких 722 поштових відділення.

Усі вузли зв'язку і поштамти поєднані в комп'ютерну мережу і мають свої електронні адреси в Інтернеті. Дніпропетровська дирекція влаштувала перший в Україні безпрецедентний ярмарок своїх послуг. І однією з перших, до речі, запропонувала населенню передплату на газети та журнали через Інтернет.

Все це тому, свідчать колеги і найближчі помічники Замкової, що Таїсія Федорівна найбільше дорожить репутацією і престижем пошти.

*Сторінки «Регіон» підготував власний кореспондент «Голосу України» у Дніпропетровській області **Микола НЕЧИПОРЕНКО.** Телефон-факс у Дніпропетровську 68-46-34. E-mail: golos@a-teleport. com.*

Знешкодження

Більше місяця працівники Ільїнського маяка (Крим), відмовившись евакуюватися, перебували поруч із саперами, що знешкоджували на його території 450 кілограмів у тротиловому еквіваленті. Надмірна близькість небезпеки притупила в них почуття самозбереження.

«А ми знали, що тут є склад снарядів»

— Коли п'ятого серпня приступили до роботи, мені треба було людей евакуювати, але куди? Усі пансіонати платні. А тут разом з ними ще й родини, дванадцять чоловік виходить, плюс відпочивальники в них... родичі... Душ двадцять п'ять. Кажу: «Давайте мені папір, що в мене люди можуть тут жити й працювати». — «Не можемо». Примусив усе-таки. Дали. Проте аж дванадцятого числа, що снаряди другої категорії небезпеки, у нормальній ситуації загрози не являють, їхню охорону в позаробочий час саперів здійснити силами особового складу маяка. І ще, дай згадати, ага: «Під час роботи саперів мешканців і працівників маяка відводити в недосяжні для осколків місця».

— Можна на папір подивитися?

— Та... не пам'ятаю. Заміюсив десь. А людей я відводив за пагорок, перед ворітьми. Сапери казали, що їм уже доводилося спостерігати підривання. Розліт осколків до восьмисот метрів. А максимально — один кілометр п'ять метрів. Чорний стовп від вибуху — до сімдесятьох метрів.

— Що накопали? — начмаяка прикурює чергову сигарету. — Крім гвинтівок одну мінометну міну 76 мм і чотири зривники. Кілька пляшок із поглибленими днищами. Такі застосовувалися для запалювальної суміші проти танків. Наші підсумки для патронів, порох окремо артилерійський пластинчастий. Два маякових світлооптичних апарати, ще старих, ацетиленових, вони працювали до сімдесятих років. Слабкі. На буях стояли чи на мірних мильних знаках. І... Снаряди загальною кількістю ВІСІМДЕСЯТ ОДНА ШТУКА. Вадим, щоправда, відразу сказав: «Орієнтовно штук сімдесятсто». Я саперам ще пляшку винен.

— За що?

— Побилися об заклад. Вони, коли копали, у рахунку на один снаряд точніше сказали. Програв. Продувся ніц.

Ну хлопці! Вони й у такій ситуації не втрачали почуття гумору!

— Потім прийшла до нас дружина колишнього працівника маяка Самигіна Неля Яківна: «А ми знали, що тут є склад снарядів, але не знали, де». Наче хтось із колишніх начальників маяків казав. І старожил Віктор Федорович, прізвище призабув, теж підтвердив: «Так, там була батарея». Але хто про них і думав, хто згадував, кому вони потрібні? Лежали б та й лежали собі в землі. Хоч і ще сто років.

«Танки бруду не бояться»

Далі події розгорталися за сценарієм страшним, написаним з неба, і ніхто не міг знати, якого дня, години або миті станеться те, що не повинно. Ні за що. Ні в якому. Навіть коли...

Снаряди виявилися в остаточно спорядженому вигляді. Від корабельних гармат. Діаметр — 152 мм, довжина — 70—75 см. Поясочки на них цілі, — отже, у каналі ствола не були. Не було б поясочка — виходить, снаряд просто не розірвався. Найбільше небезпечні ті, що побували. Проте вони пролежали в землі, невідомо, що зі зривниками. У підсумку снарядів виявилося два ряди, крайній — хаотичний. Плюс осколки тих, що не розірвалися. Виходить, розводили багаття. Чи в перекриття льоху потрапив снаряд. Чи самі підірвати хотіли, але не знали, якої потужності закласти... Були три випадки снарядів, що прикипіли корпусами або зривник до зривника...

Прощупували щупом, копали саперними лопатками і ножами з немагнітної сталі. Побоювалися гранат. І не помилилися.

— Не заздрю цій роботі, — похитав головою Миколайович. — Була зв'язка, п'ять штук. З такими зв'язками на танки йшли. Очікували хлопці дротика-натягувача чи тросика, адже сам ніхто себе не підриватиме... А загалом гранат було вісім. Ручних, типу РГД. Але от що мені незрозуміло... Відкіля вони там узялися?

Спочатку снаряди піднімали парусиною на кшталт нош і на верьовках. Підіймали вдвох. Працювали з ранку і до п'ятої вечора. Але не кожен день. Та й то: у п'ятницю підірвали, звичайно по три штуки, у суботу заступають у наряд. Відпочити їм ніколи.

Вранці приходила машина розмінування, звичайний «Урал». У кузові — сантиметрів 25 піску, щоб виключити удари снарядів один об одний. Хвилин 25—30 на завантаження. О 10-й ранку з'являлася машина супроводу ДАІ. Перший раз вивезли 6 снарядів. Потім 10. Потім по 12 п'ять разів. А 5 вересня вивезли останні п'ять штук. І кожен раз — 25 км до Старокримського полігону.

— Через місто?

— Так іншої дороги немає.

І гумор у них, знаєш, своєрідний:

— На зраді їдемо.

І дверцятами махини своєї залізної акуратненько клац!

«Я місяць онука не бачив!..»

...Тут з гори дуже красивий краєвид — біла доріжка від повного місяця і червона від світанкового сонця. Тиха, мирна картина. Звідси не хочеш рушати, але мені треба чекати на Миколайовича. Попрощатися. Подякувати.

Шура у відгулі, я сам буду в його великих і малозатишних кімнатах п'ятдесятих років. Там, на столі в кухні, лежить з десяток гвинтівкових патронів, укритих густим, до півсантиметра завтовшки, шаром пелехатої іржі. Уламок від чеки гранати. Скільки б вони могли розповісти... Фахівцеві... Чи і йому вже мало що?..

Північ. Миколайович не прийде...

— Третю ніч не сплю, справи! — вламується він у двері на початку першої. — «Шило» будеш?

— Що буду?

(Закінчення. Початок у № 35 за 22 лютого 2003 р.).

Тричі постале з попелу

АНТОЛОГІЯ МАЛИХ МІСТ

Колки, о, Колки мої променисті,
Здавна відоме звитягами місто.
Музику буднів і свят увібравши,
З піснею ви поєднались назавше.

Борис КАЛУШ.

...Дні і ночі поглинала страшна пожежа древнє містечко над крутими верболозовими схилами тихоплинного Стиру. Немилосердне полум'я вивергало стовпи іскор і диму, який чорною пеленою застеляв ясне сонечко, ніби за Ігоревого походу. Жорстокі татари спалили святе гніздо Романове дотла. Лишень кілки зосталися. І застогнала земля, і зібрався віцілий лісовий люд. І постав неподалік попелища Поліський Фенікс на ймення «Колк»...

Ця моторошна картина загибелі квітучого праобразу давнього містечка Колки є епізодом дивовижного літопису древнього поселення на Волинському поліссі, корені якого сягають славної княжої доби. **Понад 800 років тому в цій глухій місцевині на крутосхилах Стиру могутній володар Волинсько-Галицької держави князь Роман Мстиславович заснував славне містечко і нарік його своїм іменем. Ще дотепер збереглися високі земляні вали княжого замку, на яких височіли муровані стіни з вежами і бійницями.** Оборонна фортеця, природний захист і надзвичайно вигідне торговельне розташування принесло його мешканцям небачені ремесла, віру, культуру та освіту. Княжа дружина утримувала на той час стратегічний торговий шлях, який з'єднував волинські міста через Прип'ять і Дніпро зі славним градом Києвом. У Романовому містечку на Божій горі постав мурований храм, який слугував духовним осередком у навколишніх теренах. За переказами, під час служби Божої храм разом зі священиком і парафіянами раптово пішов під землю. Кажуть, є у році день, коли прикладеш вухо до землі і чуєш відправу в тій церкві.

Попри могутність Волинсько-Галицької держави, містечко Романів на початку XVI століття зазнало навали кримських татар. Орда взяла штурмом поселення, пограбувала й спалила «до колка». Ще донедавна неподалік знищеного княжого містечка височів великий курган «Чорна могила». Тут поховані помордовані татарами тієї чорної години тутешні мешканці... По великій руїні віцілий люд оселився західніше Романова, перейнявши зі старої місцевини одну лишень назву «Колки».

Колківська повстанська республіка

Своє друге відродження, а заодно і статус непоборного прагнення до свободи на українських теренах, древнє містечко одержало в буремні роки другої світової війни. У глибокому німецькому тилу з березня по листопад 1943 року майже на двох тисячах квадратних кілометрів з'явився острівець вільної Української соборної самостійної держави, яка у вирі боротьби здобула назву повстанської Колківської республіки.

Центр Поліської низовини з її непрохідними хащами і тягучими болотами, де розташовані Колки, якнайліпше слугував таборуванням вояків УПА. Навесні 1943-го повстанці вибили німецьку залогу з містечка і захопили владу. На бік партизанів перейшли загони української поліції, які нарешті збагнули справжні наміри окупантів. **Отож на теренах тогочасного Колківського та п'яти сусідніх районів було проголошено українські порядки. Повстанці привселюдно оголосили свою програму боротьби з «коричневою, червоною і білою чумою». Колки стали своєрідним адміністративним центром і місцем осідки політичного й військового проводу ОУН—УПА, зокрема тут дислокувався штаб Клима Савура — командувача групою «УПА—Північ». Цивільну владу в республіці здійснювали сільські й районні управи, військову й господарську — станиці.** Поперва повстанці повернули населенню відібране німцями зерно і худобу. Кожному селянину наділили землі для обробітку. Затим наладили роботу пекарень і млинів, електростанції, швейної майстерні, чоботарні, зброярні, лазні, ковбасних цехів, їдалень і лікарень. Відновили навчання у школах, яке велося винятково українською мовою. Так само у церквах служба Божа відправлялася лише українською. Водночас за нової влади почали працювати польові друкарні. Спеціально для учнів тут було видруковано український буквар.

Особливу увагу в республіці приділяли політосвіті та культурному життю. В окрузі відновили осередки «Просвіти», зорганізували хори та драматичні гуртки. Молоді аматори ставили у селах популярну виставу «Пошилися в дурні», декламували вірші Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка. Одне слово, життя в республіці вирувало, скріплюючи віру в самостійність України-неньки.

Проте волелюбна республіка проіснувала недовго. Каралелі щораз нападали на самостійників. Але вояки УПА хоробро боронили свій нарід. Однак восени німці розпочали широкомасштабний наступ на Колки. Тисячі відбірних есесівських головорізів за підтримки танків і літаків спалили містечко. Майже півтисячі городян знайшли загибель у попелищі. Узявши містечко, фашисти одразу відступили, боячись відплатних акцій УПА. І не з'являлися на цих теренах аж до наближення фронту.

Містечко базарників і ягідників

У сьогоденні Колок напрочуд уживається прадідівський волелюбний дух поліщуків і невлаштованість через економічну скруту. **Нині тут мешкає майже чотири з половиною тисячі жителів. Більшість поліщан працює в тутешньому лісгоспі, який дає левову частку грошей до місцевого бюджету. Інші підприємства простоюють.** Втратив колишні потужності ще донедавна знаменитий своєю смачною продукцією «Колківський консервний завод». За часів Союзу цією смакотою ласували навіть у далекій Японії. Схожа доля спіткала більшість підприємств містечка.

— Тутешній люд виживає переважно завдяки дрібному бізнесу, — зазначає селищний голова Святослав Рейкін. — Дві третини населення заробляє на кусень хліба на базарах. Наш ринок знаний в окрузі. Ще за княжих часів тут збиралися торговці з усього Полісся. І нащадки не зрадили традиціям. Ринок щодня дає до двох тисяч гривень ринкового збору. До того ж він широкопрофільний: люди торгують від яблук до корівчини. До речі, Колківський базар славиться найнижчими цінами на худобу. Скажімо, порося тут можна купити всього за 30 гривень.

Майже всі колківчани підзароблюють на житття у лісі. Тільки-но настане тепла пора — сотні мешканців Колок виходять з кошиками на збирання ягід та грибів. Зазвичай упродовж сезону поліщуки заробляють від п'ятисячі до 700 гривень. Для декого це єдиний заробіток протягом року. Саме завдяки «чорничникам» і грибникам у містечко прийшов іноземний капітал. Тут працює спільне підприємство із заготівлі дарів природи. Щоправда, минулого року воно не виправдало сподівань городян. Бо фірма закупила у населення всього половину зібраних ягід. Кажуть, закордонні замовники запаслися лісовими дарами на три роки вперед.

Та попри негаразди, мешканці містечка налаштовані оптимістично. Підтвердженням є одна з кращих в області Колківська середня школа, де навчається понад 700 учнів. Цей заклад можна справедливо назвати маленькою «колківською республікою». **Адже школа під керівництвом ветерана педагогіки з тридцятирічним директорським стажем Віталія Котеленця — такий собі незалежний острівець освіти зі своїм гімном, прапором, статутом, «армією» досвідчених наставників і безліччю класами-музеями, які виховують любов до рідного краю і матінки-природи.** Зважаючи на цей осередок освіти, науки і духовності, можна бути певним, що Колки відродилися назавше. Себто постали із попелу втретє.

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

Фото автора.

Тут колись земля ставала дибки...

— Спирт. Дев'яносто шість і шість.

— Розливай.

—...А знаєш, — він неквапливо прожовує шматок ковбаси, дивлячись у чорні шибки вікна. — Я ж тобі неправду сказав...

— З дозволом залишитися тут людям?

— З кількістю відпочивальників. Їх було значно більше. І справді ніхто з них не виїхав.

— Дивись, отут написано: «Жодного разу без супроводу ДАІ вивозу снарядів не було». Можеш підписати?

— Я за це відповідав. Запам'ятовуй: перший раз — Сашко Харитонов, прапор, з міліції. Два рази на «Опель-Сенаторі», потім від нього відмовилися, низька осадка. На «п'ятірці» раз, на... Хоча... — переводить він погляд на поліетиленову пляшку з кришталево прозорою рідиною. — Одного разу було...

Було два. І обидва рази «Урал» ішов із дванадцятьма снарядами.

— З Колєнцовим розмовляв? А от тепер уяви: сапери працюють, а він сидить на краю ями в плавках і не тільки їм заважає працювати, а й своє життя на небезпеку наражає. Щось трапиться — мені в буцегарні сидіти. А тепер? Пацанва за його вказівкою риє в іншому місці, і все це в кращому разі може закінчитися обломлюванням і виведенням з ладу однієї з антен. У гіршому? А він що, сапер?

— Снаряди лежали без нагляду у дворі, знов-таки по дванадцять штук? І серед відпочивальників, скажеш, дітлашні не було, що лазить абикуди?

— Не було без нагляду! А лежали чому? Поясню. У саперів завтра — стройовий огляд, завтра — планові роботи, завтра — планове зачищення полігону, завтра...

— Шура цікаво розкоовся...

— Сашко? — Миколайович отетеріло дивиться на мене. — Так його взагалі тут не було!

Був, Миколайовичу. І не сам. Син до нього приїхав з Ростова. Отож та колода, на якій то ти, то я сиділи, перекурюючи, виявилася, незрозуміло через чий недогляд, саме на краю ями. Син Шури зір має мінус шість, недобачив колоду й зачепив її ногою. Шура так сказав: «Я ледь устиг піймати її. Попала б по зривнику...»

І мені чомусь здається, що довкола цієї ями було ще багато такого, що, може, й не зашкодило б місту, але від маяка не залишило б каменя на камені. Це вже напевне.

Дмитро КОНОВАЛОВ.

Що таке черевички?

Запитує маленька громадянка країни, що прагне ввійти до багатого європейського дому

ТЕОРЕМИ БУТТЯ

— Якщо я буду потрібна, шукайте мене через сьому пошту, — каже, прощаючись, Люда Цішковська, — мені перекажуть.

Вона дуже хоче бути потрібною. **Коли її Настуся в чотири місяці захворіла на енцефаліт, а потім на все життя їй поставили діагноз — дитячий церебральний параліч, Люда перестала бути потрібною чоловіку. Їй 31 рік. Вона молода, красива. І приречена.** Бо за доню «готова віддати все», як каже сама. А чоловіки, коли дізнаються про її дитину, одразу зникають.

Ні на мить Люду ніхто не може підмінити. Мама в селі. Господарство, вітчим і ще троє неодружених хлопців у родині, тож клопотів матусі вистачає. Люда призвичаїла свою восьмирічну доню залишатися без неї, коли вже край треба в місто — по хліб, ліки чи якусь довідку. Тільки-но вона на поріг — Настя одразу сповзає з ліжка, радіє.

— Вона все розуміє, тільки сказати не може. Настя — лежача, тому ні до садка, ні до школи ніколи я її не віддам.

Людмила за освітою хореограф, працювала в міських дитсадках, вела танцювальні гуртки, був час, коли мала до двох сотень учнів. Тепер свої вміння використовує лише для того, щоб розвинути тільце своєї дівчинки: навчила її тягнутися за іграшкою, їжею. Упевнена, якби не біда, була б у неї доня-балерина, дуже вона гнучка. Уже дві операції з дитиною пережила, на третю треба 500 доларів, а ще дорога до Тули, там фахівці, які вже оперували дівчинку. На перші операції зібрали люди з рідних Колубаєвець.

Живуть Цішковські в гуртожитку. Іншого житла Люда собі навіть не уявляє, бо після одруження мешкала тільки в «общагах». Тут може гриміти до ранку музика, а Насті потрібен спокій, у неї — судорожний синдром.

Тут холодно, бо не опалюють, як належить. Нема гарячої води — про яку ванну для хворої доньки мріяти? Були колись кімнати для прання, сушіння, душові — тепер у гуртожитку будівельного технікуму тільки фірми та фірмочки. Настині пелюшки доводиться сушити в кімнаті.

Часто і надовго замовкає телефон, а на картки для таксофона бракує грошей. 16 сімей з одного крила помешкання стає щодня в чергу до двох газових плит, тому Люда може готувати лише пізньої ночі, коли вже всі сплять. Ніч — час для душі, коли вигадує сценарії свят на чиєсь прохання. А ще для підробітку часом їй замовляють спекти візерунчасті вафлі або допомогти написати контрольну. І Люда дуже боїться, що її звинуватять: приховує дохід...

Нею володіє страх втратити і це житло. Колись вона вже вселялася в побутівку гуртожитківської вбиральні, вибивши двері. А ще її викидали із учнівського гуртожитку медучилища, де була поселена тимчасово з дитиною. Тоді дала доньку на руки міліціонерові: на, викидай під тин, якщо ти так пильнуєш законність.

Маєш прописку, чи то пак реєстрацію, — отримаєш пенсію, 61 гривні на хліб і молоко тільки й вистачає.

— Допомогу на дитину до 16 років — 93 гривні 82 копійки — з листопада минулого року не отримую. А соціальну допомогу, 56 гривень 42 копійки, припинили виплачувати ще у червні 2002 року. Якби разом виплатили та підрахували всі ці статки, 211 гривень набіжить. Який тут мінімальний споживчий кошик? У державі приймають програми подолання бідності, закривши очі на саму бідність.

Фото Надії ХАРЛАМОВОЇ.

— Якщо за прожитковим мінімумом 342 гривні, визначеним урядом, я мала б купити собі одне пальто на вісім років, а колготок для дитини — півтори пари на рік, то в мій мінімум навіть пояс від пальта не вкладеться. **Настя у свої вісім не знає, що таке черевички. Не тому, що вони їй, лежачій, потрібні нечасто. Коли маєш в руках одні-єдині 50 гривень — купуватимеш хліб, не взуття. Як можемо ми з дитиною дякувати державі? Мені скажуть, що інвалідам тепер допомагають соціальний захист, Товариство Червоного Хреста, різні фонди. Усе це буває лише до свят, два-три рази на рік. А як жити в будні? Спогадом про подаровані на Різдво цукерки?!**

Піднімаючи Настю, зірвала спину. Болить серце. Лікуватися самій нема за що і ніколи. Якось у маршрутці на неї нагримали: чому вона пхається з візком та калікою, створює тисняву? А вона їхала на свято, що організувала влада для дітей-інвалідів. Це її Настусю визнали красунею.

Як дається ця краса — відомо лише Богові. І ще — Надія Мамедівна Харламова, голова товариства дітей-інвалідів, хворих на ДЦП, «Мрія», — добрий ангел не тільки для Люди та Настусі. Вона знає всі печалі і розуміє, як мама. Хоч сама має сина-інваліда, не шкодує часу для 37 членів товариства, до якого входить і родина Цішковських. Якби не вона, Цішковські не ходили б навіть на свята. Не було б тієї допомоги, яку намагається додатково залучити Надія Мамедівна. Не було б чудових суконь, які шиє сама і вдягає в них маленьких красунь із «Мрії». А ще — чудових фотографій, про які подбала Харламова.

Віра ШПИЛЬОВА.

Кам'янець-Подільський.

Хмельницької області.

На знімку: Настя Цішковська.

ГОЛОДОМОР-33

Я вижила тільки тому, що мама покинула мене...

Гіркі спогади про 1933-й і тепер обпікають душу.

...Мені йшов четвертий рік. Мого батька, 30-річного Федора Горобця, завідувача колгоспної конеферми, звинуватили у змові з підлеглим—підлітком, якого в полі затримали з клунком украденої для сім'ї дерті.

Спочатку батька катували в сільраді. Потім — у Решетилівському районному НКВС. Він міг утекти, коли його привезли додому за речами. Але наївний селянин вірив, що у районі швидко розберуться в його невинуватості. Більше у село Горобці Федір Горобець не повернувся. Пішла мама в Решетилівку провідати батька в тюрмі, а охоронець: «Його тут немає». «То, може, хоч листа написати можна?» — спитала. А той: «Туди листи не доходять». Й до цього часу не знаю, де батькова могила. Хоча яка там могила: тоді людей загрібали, мов собак...

Залишилися ми з мамою вдвох. Тим часом «посланці партії» вигрібали з дворищ усе: борошно, зерно, крупу, овочі. У нас ночви з-під борошна вимели — ріски не залишилося!

Мама ходила в колгосп на роботу: там в обід давали якусь юшку, а я залишалася вдома, під замком, зовсім голодна. Щоб якось мене нагодувати, мама вранці нарве колоски жита, зварить із зерничка бовтанку і їде на цілий день.

Та бригадир, колгоспний активіст Сергій Горобець, пильнував, щоб колосків не рвали. Якось він заскочив маму в житі і став нещадно бити її батогом. Вона впала на землю, скорчившись від болю, а він так крутив коня, щоб той наступив копитами на маму. Та тварина, мабуть, була розумнішою за цього нелюда, який ще й доводився нам далеким родичем, і обережно переступала.

А невдовзі бригадир, коли мама була на роботі, зламав двері в хату, зайшов і на моїх очах, перелякавши мене на смерть, розвалив комин і піч, щоб не було на чому зварити їжу. Домівка перетворилася на пустку.

Що далі робити? Як вижити?

Взяла мене мама за руку й пішли ми по людях милостиню просити. Та дуже вже багато було прохачів, і всім було так тяжко, що мало хто щось давав. Розповідала мама, що бачила, як дітей варили в казанах. І подалися ми на заробітки у Семенівський район — на цукрові буряки. Мамі пощастило влаштуватися, а мене здати до дитячого садка. Та недовго ми там були. З гуртожитку нас виселили, бо з дітьми не дозволялося. На той час ми вже опухли обидві.

Дорогою з Семенівки попросилися до однієї сільради переночувати в сінях. Дозволили. І мама зважилася-таки на те, що давно задумала. Міркуючи, що радянська влада не кине дитину напризволяще, вона на світанку залишила мене, сплячу, в сільраді, а сама пішла рятуватися від голодної смерті на заробітки в ту ж Семенівку. Мене й справді відвезли до якогось найближчого патронату (на кшталт дитбудинку).

Прізвище своє — Горобець — я пам'ятала. І, певно, за аналогією з прізвищем мене перевели в патронат мого рідного села Горобці на Решетилівщині. Більше двох років жила я в цьому притулку, де були діти різного віку. Мабуть, за життя я не пролила більше сліз, ніж у тому патронаті. Старші діти ображали, збиткувалися з менших, а вихователям було байдуже: ніколи нас не захищали, не жаліли. Ми не знали, що таке пестощі.

Пам'ятаю й подію, що змінила моє життя на краще. Один раз на місяць (це вже був 1935-й рік) почала до мене приходити якась тьотя, котра називала себе мамою. Тьотя приносила мені цукерки-подушечки, брала на коліна, пригортала і чомусь плакала. А я не розуміла значення слова «мама»: жорстокі випробування геть знищили дитячі почуття до неньки. Та з часом вони почали потроху оживати. Я з нетерпінням чекала нового побачення, тремтіла від радості, коли знов угледжу її. Так до мене поверталося поняття «мама».

За кілька місяців, коли я до неї звикла, мама забрала мене до себе. Вона тимчасово мешкала у свого брата Федора Івановича Убийсобаки, голови Великобакайської сільради, який і допоміг моїй справжній мамі мене розшукати. Колгосп дав нам напіврозвалену хату в Малому Бакаї, господарі якої померли під час голоду. Нарешті після довгих поневірянь ми з'єдналися у маленьку сім'ю. Труднощі, звичайно, тривали, та ми вижили...

Ніна КУЧЕРЕНКО.

Полтава.

ГЛОБУС

«Немає відчуття рідної землі під ногами»

ВІСТІ З ДІАСПОРИ

Українці Польщі... Вони ніколи сюди не приїздили. Просто жили тут одвіку. До 1947 року досить компактно, а після операції «Вісла» розпорошено — практично по всій Польщі. Лише з 1989 року про наявність української діаспори в цій країні стало можливо говорити відкрито. Однак і більш як десять років потому наслідки тієї епохи даються взнаки...

Я зустрілася одразу з кількома представниками української громади, й мені захотілося, щоб в Україні почули їхні голоси. Настільки, наскільки їх можна передати газетними рядками.

«Ми повинні з розумінням ставитися одне до одного»

— Не знаю, чи правда, що українці, котрі мешкають тут, розмовляють між собою на вулиці польською, — каже голова Об'єднання українців у Польщі **Мирон КЕРТИЧАК.** — Та чи й розмовляють узагалі українці на вулиці між собою?...

— Наша діаспора має зовсім іншу від решти діаспор історію частки народу, котра тут жила протягом століть, а потім її було з коренем вирвано й розпорошено по всій Польщі, — вважає голова Фонду Святого Володимира у Кракові професор **Володимир МОКРИЙ,** фундатор Центру української науки і культури. — Коли мене запитують про місце народження, я завжди перепитую, про яке місце народження йдеться: моє чи батьків, яких виселили з нашої реальної батьківщини під час операції «Вісла»? Для нас то принципове питання, бо батьківщина — це рідна хата, пічка і... цвинтар. А я, приміром, не можу знайти навіть могили свого діда... Немає відчуття рідної землі під ногами.

— У 50—60-ті роки українців вважали в Польщі небезпечним елементом, — наголошує колишній голова Об'єднання українців у Польщі, а нині директор міжнародного відділення Східного інституту **Юрій РЕЙТ.** — Існувала спеціальна програма денаціоналізації українців, щоб через 30 років такого питання, як українське, геть не було. Моє покоління замовчувало, що ми українці. На щастя, мої дорослі діти сьогодні не приховують цього.

— Ви запитуєте, хто ми. Спочуваємось українцями, і наше покоління вільно формулює думки українською, —відповідає глава Гуртка українців у Кракові **Роман ЛЮБИНЕЦЬКИЙ.** — Можливо, вам наша мова здається смішною — надто вже багато в ній полонізмів... А нам, можливо, не до вподоби, що в Києві забагато російської мови... Та ми повинні з розумінням ставитися одне до одного. Така наша історія. Повірте, ми багато робимо, щоб зберегти свою тотожність, плекати рідну мову і культуру.

Зовні мої співрозмовники — упевнені й успішливі люди, однак є в їхніх словах якась тривога й сум. Чи то мені здалося?

Тест на почуття свободи

Скільки українців мешкає в Польщі? Виявилося, точну відповідь дасть тільки нещодавно проведений перепис населення Польщі, результатів якого очікують улітку. До речі, кількість організацій українців також залишилася для мене таємницею, підтверджуючи відомий афоризм: «Два козаки — три гетьмани».

— Нас було 300 тисяч, а тепер щонайбільше кілька тисяч, — стверджує професор Мокрий. — Решта бояться зізнатися, що вони українці.

— 250—300 тисяч, — вважає Мирон Кертичак. — Утім, ця цифра залежить від рівня національної свідомості. Тих, хто бере активну участь у наших заходах, до 100 тисяч. Скільки тих, хто під час перепису заявив про себе як про українців? Побачимо. Це своєрідний тест на почуття свободи серед тих, хто їх оточує. Що ж до організацій, то їх багато. Із найважливіших — Об'єднання українців у Польщі, організація, що діє на Лемківщині, Союз українців Підляшшя та інші. Найчисленніша, а відтак і найактивніша громада — на півночі Польщі.

— Діаспора гуртується навколо церков, — переконаний протоігумен настоятель греко-католицьких монастирів Польщі отець **Марко СКОРКА.** — Нині в різних церковних структурах, там, де функціонують об'єднання українців, налічується до 60 тисяч осіб. Асиміляція протягом останніх 20—30 років сягнула 70 відсотків. І ця цифра збільшується.

— В анкеті перепису населення хіба 4—5 тисяч написали, що вони українці, — упевнений Юрій Рейт. — І це відбиває специфіку української діаспори в Польщі.

— Не знаю, скільки нас, — зітхає Роман Любинецький. — Свідомих українців, які не хочуть асимілюватися, звичайно, значно менше, ніж 100 тисяч. Та річ не в тім...

Кожен плекає свою жертву

...А в тім, що українська діаспора в Польщі живе не тільки переживаннями з приводу асиміляції, шевченківськими читаннями чи випуском дисків з колядками.

— Є чимало проблем, які ми поставили перед собою і маємо намір розв'язати протягом найближчих років, — висловлює наболіле Мирон Кертичак. — Одна з них —вимога до державних структур Польщі компенсувати страждання українцям — в'язням польського табору «Явожно», яких поляки незаконно репресували після акції «Вісла». Їх було 4 тисячі. До сьогодні дожили 150 осіб. Ми обурені тим, що держава дає компенсації всім репресованим, але при цьому не бажає визнавати прав українців на компенсацію. Складається таке враження, ніби українців у Польщі можна було запроторювати в концтабори, а з поляками влада вчинила несправедливо. Крім того, добиваємося й компенсацій за націоналізацію поляками українського майна, церков, громадських установ.

— За 60 кілометрів від Кракова, в Явожно, де був табір — спочатку гітлерівський, а потім, у 1947—1949 роках, сталінський, ми встановили пам'ятник, — розповідає Роман Любинецький. — Ми ходили, просили, переконували, і, нарешті, держава дала нам гроші. В таборі сиділи не тільки українці, тому напис на пам'ятнику ми зробили українською, польською та німецькою мовами. Тепер щороку на цьому місці відправляємо панахиду, на яку запрошуємо посла України в Польщі, генконсула у Кракові. І якщо приїдете до Явожно, то будь-хто покаже вам місце, де жили і вмирали українці.

— Кожен плекає власну жертву, — вважає отець Марко. — Історично склалося так, що найбільше кривдили поляків німці. Польсько-німецьке примирення відбулося, і після цього усвідомлення німецької жертви змінилося на усвідомлення української жертви. Приміром, трагедія поляків на Волині нині переростає для них у певне мучеництво. І ці настрої посилюються...

— Складний діалог стосовно історичних моментів має ґрунтуватися на документальній правді, — вважає Мирон Кертичак. — Здатність говорити про неї стане свідченням реальної дружби і реального стратегічного партнерства. Коли припиниться проголошення своїх, єдино правильних, оцінок, односторонніх заяв і декларацій, стане зрозуміло, чи ми справді дозріли до партнерства. Наближається чергова річниця подій на Волині. Це драма не тільки для поляків, а й для українців. І якщо поляки і українці зуміють спільно вшанувати пам'ять жертв, це й буде чесна оцінка подій. Боюся лишень, волинську драму багато хто з украй антиукраїнських кіл у Польщі захоче використати у власних цілях. З другого боку, в Україні також є люди з вузькополітичними інтересами, котрі взагалі заперечуватимуть волинські події... Побачимо.

Важко ламати. Ще важче будувати

Більшість тих, з ким я зустрічалася в Польщі, з гіркотою констатували той факт, що українців тут не полюбляють. Головна причина — історичні конфлікти, що сформували певний негативний стереотип. Хтось мені сказав, що стереотипи зламати неможливо. Можна створити нові — позитивні. Однак таке завдання вочевидь не до снаги українцям Польщі, бо над ними тяжіють оті самі давні стереотипи. А їхні діти, онуки? Молодь вихована батьками, в душі яких ятряться старі образи. А отже, Київ і тільки він має створювати нові стереотипи. Якщо Україну це не обходить, то чому мало б обходити Польщу? Дружба двох президентів — це добре, вважають мої співрозмовники, але цього замало.

І ще. Про українців немає жодної позитивної інформації. На цей момент звертали увагу і українці Польщі, і самі поляки. Економіка, фінанси, державно-адміністративна реформа — все це в нас пробуксовує, і в Польщі відчувається розчарування Україною. Чи можна поставити Польщі умову зачекати Україну дорогою до Європи? Тут вважають, що це неможливо, навіть за найдружніших відносин.

Яна СТАДІЛЬНА.

(Далі буде).

ДАТИ

Рік Данила Галицького на Підляшші

Цього року українська громада Польщі відзначатиме роковини двох історичних подій — перемоги військ князів Данила та Василька Романовичів над хрестоносцями під Дорогичином (1238 р.) та коронації князя Данила на короля Русі, яка відбулася в тому ж Дорогичині у 1253 році. Це одні з вагомих подій, що вписують минуле нашого регіону в загальну історію — не лише земель, об'єднаних у Галицько-Волинській державі, а й і усієї України.

На жаль, українська етнічна спільнота Польщі, яка повинна бути гордим спадкоємцем історичних традицій, символізованих величною постаттю Данила Галицького, далека від національної консолідації й активного творення свойого суспільно-культурного життя — ідучи в майбутнє слідами своїх предків. З другого боку, громадськість в Україні і світі не дуже зорієнтована в ситуації Підляського регіону та проблемах тутешнього українства.

На нашу думку, названі роковини, пов'язані з особою Данила Романовича, є чудовою нагодою ще раз нагадати вагомі сторінки історії Підляшшя — як для його мешканців, так і для широкої української громади, зі свідомості якої цілеспрямовано вичавлювали пам'ять про українські історичні регіони, які внаслідок політичних рішень опинилися в сусідніх державах.

Протягом багатьох десятиріч уміцнювався стереотип про Буг як кордон, що відділяє Україну від зовнішнього світу. Але ж історія показує нам зовсім інший образ цієї ріки. Її течія сторіччями була ниткою, на яку нанизувалися землі русинів-українців — Галичина з Белзчиною, Волинь з Холмщиною, Берестейщина з Підляшшям. Персональним утіленням соборності цих земель була особа князя Данила, без згадки про котрого неможлива історія не лише Володимира-Волинського, Галича і Львова, але також Ярослава, Перемишля, Холма, Берестя та Дорогичина.

Саме тому від імені редакції та співробітників нашого часопису звертаюся до всіх українських установ і організацій, істориків, письменників, журналістів та зацікавлених осіб із закликом приєднатися до проведення символічного Року Данила Галицького на Підляшші — щоб належно вшанувати наше минуле й зробити його дороговказом у наше спільне майбутнє.

Юрій ГАВРИЛЮК,
головний редактор українського часопису Підляшшя «Над Бугом і Нарвою».

Більськ.

ФОТОФАКТ

Музику вважав молитвою і навпаки

Кожного року на початку весни українці Польщі приходять до могили українського священика, композитора — автора музики гімну України. Музику і спів Михайло Вербицький вважав молитвою, і, навпаки, молитву — музикою. Його могила в селі Млини в Польщі довго була в занедбаному стані. Лише 1934 року на кошти студентського товариства «Боян» односельчани композитора поставили невеликий пам'ятник, де було викарбувано його прізвище і роки життя. Згодом дописали: «Автору гімну України». У 1938 році за участю музичного товариства ім. М. Лисенка на могилі Вербицького поставлено кам'яний пам'ятник у вигляді ліри, а у 1995-му громадськістю Яворівщини здійснено його реставрацію.

Пряшівське радіо говорить українською

Сьогодні в Братиславі на засіданні двосторонньої комісії з питань національних меншин, освіти і культури обговорюватимуть проблеми української діаспори. В засіданні братиме участь голова Державного комітету з питань нацменшин та міжнаціональних відносин Геннадій Москаль, який перебуває в Словаччині з робочим візитом.

Згідно з останнім переписом населення, у Словаччині мешкає 24 тисячі русинів і майже 11 тисяч українців. Переважно в Пряшівському краї. Як повідомив перший секретар українського посольства в Братиславі Петро Токар, в 22 «основних» (середніх) школах Словаччини є класи з вивченням української мови, де навчаються загалом 905 учнів. 122 дітей навчаються в єдиній у цій країні школі з українською мовою викладання — гімназії імені Тараса Шевченка.

Уряд Словаччини підтримує діяльність українських громадських спілок, шкіл, мас-медіа, фінансує відомий музей україно-русинської культури в місті Свиднику. Проте є тут і нерозв`язані проблеми.

Геннадій Москаль зустрівся з працівниками української редакції словацького радіо, яке, до речі, цього року святкуватиме своє п'ятдесятиріччя. Українці-русини мають можливість чути рідне слово, проте позбавлені можливості мати своє телебачення. Крім того, вони негативно сприйняли намір перенести редакцію українського радіо з Пряшева, де наша діаспора проживає компактно, до Кошице, де вона дещо розпорошена. Побоюються, що поступово кількість слухачів українського радіо буде зменшуватися і незабаром воно просто зникне.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Депутат від огірків

Реклама маринованих огірків може коштувати литовському депутатові Віктору Успаських посади голови парламентського комітету з економіки. Головна комісія зі службової етики Литви вбачає «очевидний конфлікт приватних і громадських інтересів» у тому, що портрет Успаських присутній на банках з маринованими огірками. Цю продукцію виробляє підприємство, 17% акцій якого належить депутатові.

Парламентська комісія з етики вже тричі оголошувала догану Успаських за таку рекламу. «Цього разу Успаських не вдасться викрутитися, йому буде запропоновано залишити свою посаду», — заявили представники правлячої парламентської більшості газеті «Lietuvos rytas».

Проти планів Вашингтона

Учора в Куала-Лумпурі розпочався VIII Саміт лідерів руху неприєднання. На його відкритті виступив прем'єр Малайзії Махатхір, який упродовж трьох років обійматиме посаду голови цієї організації. Кажучи про можливу війну в Іраку, Махатхір заявив: «Мета західних країн — мусульмани, а не зброя масового знищення». Підтверджує цю істину, на думку прем'єра, і ставлення до Північної Кореї. Визнання Пхеньяном наявності у своїх арсеналах зброї масового знищення «спричинило лише попередження з наступними напученнями західних країн».

Такої само думки дотримується багато хто з малайзійців. Напередодні саміту в Куала-Лумпурі відбулася 200-тисячна маніфестація на знак протесту проти багдадських планів Вашингтона. Свою петицію організатори передали прем'єр-міністрові.

Фото АП.

Кроки до співпраці

У Миколаєві побував Надзвичайний і Повноважний Посол Австрійської Республіки в Україні пан Міхаель Мíсс, який взяв участь у відкритті миколаївської філії «Райффайзенбанку Україна».

Посол підкреслив велику зацікавленість Австрії у розвитку міждержавних зв'язків: «Австрія дивиться на Україну як на сусіда. Ми не приєдналися до санкцій FATF. Ці санкції могли б завадити торговому обміну між країнами».

Незважаючи на те, що взаємовідносини між країнами розвиваються досить динамічно, у Миколаєві діє тільки одне спільне австро-українське підприємство — «Нікольмода». Товарообіг між Австрією та Миколаївською областю становить всього 4,5 млн. доларів.

Водночас Миколаївщина приваблює бізнесові кола Австрії, як область, що має потужний експортно-імпортний потенціал. Тому посол висловив сподівання на активізацію співпраці в банківсько-фінансовій і торговельній сферах.

Олена ІВАШКО.
Миколаїв.

Кувейтці працюють мовчки і без реклами

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Кувейт вітає рішення РНБОУ направити спецбатальйон хімзахисту до однієї із сусідніх з Іраком країн. Про це в інтерв'ю «ГУ» напередодні сьогоднішнього національного свята Кувейту заявив Надзвичайний і Повноважний Посол цієї країни в Україні Хафіз Мухамед Аль-Аджмі. Втім, посол сподівається, що криза все-таки буде залагоджена мирним шляхом. Тому наша розмова здебільшого була присвячена україно-кувейтським відносинам, які за останній рік значно активізувалися.

— Я дуже задоволений тим, що було зроблено за останній рік для зміцнення відносин. Відбулося багато візитів, підписано серйозні угоди, зокрема про уникнення подвійного оподаткування. У Кувейті відкрито Посольство України, на чому ми завжди наполягали. Тепер є можливість координувати наші дії, і ми буквально щодня спілкуємося з українськими колегами. У Кувейті вважають досить успішними нещодавні переговори Президента України в нашій країні. Акцент було зроблено на економічній співпраці, оскільки між Києвом і Ель-Кувейтом немає політичних розбіжностей. Крім того, знаковою, з нашого погляду, стала зустріч Леоніда Кучми з директором Кувейтського фонду розвитку, бо на ній Кувейт заявив, що готовий інвестувати в українські проекти. Можу повідомити, що вже розглядається низка проектів, які будуть запущені в найближчому майбутньому.

— У які проекти має намір інвестувати Кувейтський фонд і «найближче майбутнє» — це коли?

— Ми хочемо інвестувати. І це головне. Найімовірніше, це будуть проекти інфраструктури: інвестиції в будівництво залізниць, автомобільних шляхів, у галузь енергетики й електрифікації. Гадаю, що до літа буде щось підписано.

— Про яку суму йдеться?

— Крім фонду, в Кувейті є ще кілька організацій, котрі водночас можуть тут працювати. Можна інвестувати в туризм, аграрний сектор. Певних цифр у мене поки що немає. Але це не свідчить про щось погане: кувейтський народ любить працювати мовчки. Без реклами й пропаганди.

— Чи планується цього року проведення україно-кувейтського інвестиційного форуму?

— Так. Ми нині працюємо над цим з українським послом у Кувейті. Днями я зустрічався з главою вашої Торговопромислової палати. Де відбудеться форум і коли, поки що не визначилися. Ми також запропонували українському урядові організувати промислову виставку в Кувейті.

— Яка ситуація в Кувейті? Ви готуєтеся до війни?

— Як кажуть, сусідів не вибирають. До війни, звісно, готуємось, адже наш уряд не бажає зашкодити своєму народу. Якщо в Іраку буде застосовано зброю масового ураження, то ми маємо подумати, як врятувати кувейтський народ.

— Яке його ставлення до американських військових?

— Нормальне ставлення. Ми проти війни, але не проти американських солдатів.

— Чи бере Кувейт участь в американських планах майбутньої перебудови Іраку?

— Ні. Наше бажання — залишатися в межах своїх кордонів, ми хочемо, щоб регіон був тихим, мирним і чистим від зброї масового ураження.

Яна СТАДІЛЬНА.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Токіо

Японія дозріла

Японія готова надати фінансову підтримку США для проведення воєнних дій в Іраку, заявив у понеділок японський прем'єр Дзюн'ітіро Коїдзумі. Такий результат дводенного візиту до Японії, який щойно завершився, держсекретаря США Коліна Пауелла. За словами глави японського уряду, його країна «готова розділити частину відповідальності, будучи членом міжнародної спільноти».

■ Гаага

Шешель полетів здаватися

Лідер сербських націоналістів Воїслав Шешель, котрий напередодні заявив про свій намір здатися міжнародному трибуналові в Гаазі, в понеділок рано-вранці вилетів до Голландії.

■ Сеул

Треба поговорити

Президент Південної Кореї Кім Де Чжун заявив, що США мають розпочати переговори з Північною Кореєю для врегулювання ситуації на Корейському півострові. Він також висловився за присутність американських військ на території своєї країни, потрібну «для збереження миру і стабільності в Північно-Східній Азії навіть після об'єднання Північної і Південної Корей».

■ Париж

І знову про Багдад

Міністр закордонних справ Франції Домінік де Вільпен заявив, що Ірак має знищити заборонені ракети й матеріали, які можна використати для виготовлення зброї масового ураження.

Водночас США, як і раніше, критикують позицію Парижа, заявляючи, що удару по Іраку буде завдано незалежно від рішення РБ ООН і від того, використає чи ні Франція у Раді Безпеки своє право вето на нову резолюцію щодо Іраку.

■ Анкара

Аннан сподівається на референдум

Перебуваючи в Туреччині, Генеральний секретар ООН Кофі Аннан висловив сподівання на об'єднання Кіпру. Він заявив, що в березні буде організовано референдум, під час якого у грецькій і турецькій частинах острова населення висловить своє ставлення до об'єднання. Досі сторони заявляли про неприйнятність плану Аннана, який передбачає облаштування Кіпру за швейцарським зразком.

■ Газа

Нові жертви

Восьмеро палестинців та ізраїльський солдат загинули в неділю під час рейду ізраїльської армії в секторі Газа. Ще 28 палестинців поранено. Шестеро загинули в місті Бейт Ханун, серед них один поліцейський і двоє молодих людей віком 17 і 20 років, які кидали каміння в ізраїльських військових. Ізраїльського солдата було вбито пострілом снайпера поблизу табору біженців Хан Юніс на півдні сектору Газа.

■ Лондон

... а Поланський не прийшов

На церемонії вручення нагород Британської кіноакадемії (BAFTA) фільм Романа Поланського «Піаніст» отримав приз за кращу режисерську роботу і був названий кращим фільмом року за версією британських кінокритиків. Днем раніше «Піаніст» зібрав шість призів на церемонії вручення премії «Сезар» — французького аналога «Оскара». Поланський на церемонію вручення нагород BAFTA не прийшов. Від його імені премію отримав Едрієн Броді — актор, який зіграв у «Піаністі» головну роль.

ФОТОФАКТ

На Гаїті розпочався сезон традиційних карнавалів.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Діалог про зайвого героя

Недавно «Швейцарська культурна програма — Україна» провела в Києві семінар з участю діячів молодшої генерації української культури. Йшлося про відносини культури і держави, про участь «третього сектору» в цих стосунках. Швейцарська сторона мала на меті вислухати різні думки й визначити для себе найважливіші ланки культурного процесу, що потребують допомоги. Людмила Гарбуз, директор згаданої програми, назвала культурну політику в Україні «героєм нашого часу». Хто ще не забув Лермонтова, пам'ятає, що «герой» у даному разі означає щось зайве для суспільства.

Утім, надамо слово учасникам семінару.

Сергій ВАСИЛЬЄВ, культуролог, журналіст (Київ):

— Культура — це сфера, що саморегенерується, і нав'язувати їй «державні» правила чи пріоритети — не дуже коректно. Ідеї культурної політики мусять полягати в тім, щоб виробити середовище, в якому культура може дихати. Й чим розумніша держава, тим більше вона дає оцього повітря. Друге: в державі є велика проблема не лише з законами. Слово «діалог» — принципове для культури. Держава погано розуміє, що коли сьогодні не сформується середовище для культурного діалогу й не сформується покоління, здатне відчувати культуру й розрізняти нюанси в ній, то всі розмови про великі культурні програми марні. І якщо йдеться про пріоритети, то варто спрямовувати певні програми на майбутнього учасника отого культурного діалогу — на молодь, дітей.

Ми фактично лишаємося негромадянським суспільством, держава не вільна від тоталітарних ознак, тому все тут надто централізовано, всі події відбуваються лише в Києві, культурне життя в регіонах мляве й дистрофічне, а це неправильно. Тому програми розвитку мистецтва мусять спрямовуватися за межі центру.

Держава повинна підтримувати полярні речі в мистецтві: високу традицію й найбожевільніші експерименти. Тим часом нове мистецтво в Україні розвивається лише за рахунок західних донорів, це великий дефект державної культурної політики. У нас естраду підтримують, різні масові свята — те, що має робитися своїм коштом. Як я вже казав, якщо не буде людей, здатних розуміти нюанси мистецтва, воно не зможе формувати вільного громадянина. Отже, хоч як дивно це звучить, мистецтво мусить опонувати державі. А як може «опонувати» мистецтво, що перебуває під держконтролем?

Ганна БЕРНАЦЬКА, фонд «Відродження»:

— Одна з головних проблем — нехтування державою ролі культури як визначального чинника побудови відкритого суспільства. На жаль, політична еліта змушує культуру перебувати на маргінесах. Звідси брак законодавства та фінансування й відсутність концепції культурної політики. Тому Фонд «Відродження» цього року діє під гаслом «Демократія через культуру».

Євген КАРАСЬ, директор галереї «Карась»:

— Раніше держава завжди підтримувала класичні види мистецтва. Сьогодні склалися два розуміння культури. Є естетика державно-номенклатурна, що передбачає підтримку зрозумілих класичних видів і явищ мистецтва та поп-культури, яка певним силам потрібна, бо дає піар-резонанс. І є естетика розвитку нових мистецьких ідеологій. Цю естетику підтримують міжнародні інституції, фонди. Проблема в тім, що вони підміняють участь у процесі «третього сектору», громадських організацій. Та й у самому культурному середовищі бракує консолідації, щоб відстоювати позиції неноменклатурної естетики. Тому важливо, що за останні рік-два з'явились Асоціація діячів сучасного мистецтва, Український мистецький форум та Форум творчої молоді. Вони мусять створити серйозну лобістську систему, що впливатиме на процес.

Наталя ФІЛОНЕНКО, мистецтвознавець:

— Справді, в Україні є два рівні розуміння культури. Сучасне візуальне мистецтво — найменш зрозуміле й найменш відоме суспільству. Тим часом у пострадянському просторі вже є центри та музеї сучасного мистецтва, навіть державні, як у Москві. Чому це важливо? Бо в мистецтва є роль естетична, містична, економічна. Об'єднує ці ролі музей, він визначає і естетичну, й ринкову ціну разом. А у нас це розірвано: культура офіційна має свої структури, але втратила позиції, і культура неофіційна, що має великий потенціал, але не має власних структур.

Сергій ПРОСКУРНЯ, режисер, арт-директор фестивалю «Мистецьке Березілля»:

— Пропоную змінити тональність. Тут зібралися люди практично однієї генерації, це менеджери й творці нової української культури. Тому оця мінорна тональність мені не близька. Бо від нас усе залежить. Так, досі нема закону про культуру чи про театр — то нам самим давно треба було підготувати ці закони і лобіювати їх на всіх рівнях. І держава об'єктивно змушена буде змінювати свої технології у роботі з нами. Є приклад нашої співпраці з Мінкультури: створення Форуму творчої молоді. Методика, запропонована «державою», була стара, але тепер «третій сектор» бере найактивнішу участь у цьому Форумі, і це наша, хай мала, але перемога.

Ще одне. Ми не маємо центру сучасного мистецтва як інтегруючого середовища, що об'єднало б нас усіх під одним дахом. Ми звернулися до Президента й міського голови з питання будівництва так званої Фабрики мистецтва в Києві. Але тепер всі, хто може, повинні долучитися до інвестування цього проекту — щоб ми не прийшли до влади з гарною ідеєю, але з порожніми руками, щоб чиновники не дивилися на нас, як на жебраків. Їм ці проекти все одно не потрібні, а самою ідеєю їх не переконаєш.

Юрій ОНУХ, куратор ЦСМ НаУКМА:

— Влада в Україні підтримує (не лише в культурі) те, що їй вигідно. Але й у світі так само, і чим країна демократичніша, тим цей прагматизм зростає. Ми будуємо те, що можна назвати паралельним суспільством. Те, що ми робимо, адресоване не до великого загалу, а лиш до певних груп, тобто робиться малими коштами. Не будьмо наївними: на Заході підтримка мистецтва не є аж така вже істотна, ті «великі гроші» — вони великі у пропорції до багатства країни. Україна небагата. Та й можливості міжнародних організацій в Україні меншають. Отже, наші претензії до держави та фондів-донорів треба обмежити до певних конкретних напрямів.

Кармела ЦЕПКОЛЕНКО, композитор, директор фестивалю (Одеса):

— Якщо говорити про ці конкретні напрями, то варто підтримувати явища, що довели свою самобутність, естетичну цінність. У концепції розвитку сучасного мистецтва має бути якомога повніше представлено принцип взаємодії та взаємовпливу мистецтв. Для цього необхідна підтримка громадських організацій і розвиток мережі міжнародних організацій, інформаційних структур, майстер-курсів, фестивального руху й форумів, підтримка наших мистецьких акцій за кордоном.

Юрій АНДРУХОВИЧ, письменник (Івано-Франківськ):

— Загальний стан справ близький до катастрофи. На міжнародному видноколі культура України практично відсутня — як інформація чи продукт експорту. І перспектива не тільки політичної ізольованості України видається мені дуже реальною. Опір цьому процесові можливий в індивідуальному вимірі, він дуже важливий у культурі. Потрібні індивідуальні творчі контакти, отже, потрібні спільні міжнародні мистецькі проекти. Це може багато дати навіть за відсутності державної підтримки. Досі такі міжнародні проекти мали з українського боку дещо споживацький характер — йшлося про те, щоб нам кудись поїхати та себе показати. Ні, це треба робити тут. І все залежить від нас.

Людмила ГАРБУЗ, директор Швейцарської культурної програми:

— Наша програма — одна з небагатьох недержавних організацій, що фінансують культуру в Україні. Бюджет програми не такий і значний, але її кошти часто є вагомим і своєчасним внеском у реалізацію мистецьких проектів, з огляду на брак держфінансування. Ця дискусія, сподіваюсь, допоможе нам точніше сформулювати свою стратегію. Самій лише нашій програмі не під силу кардинально змінити ситуацію, передусім треба створити сприятливе для культури правове поле. Я не надаю державі надто великої ролі в процесі регулювання культури, але цілком очевидно, що «третій», недержавний, сектор потребує допомоги держави. Держава має розробити нормальне законодавче для стимулювання цього сектору. Чому меценатство у нас недорозвинуте? Бо для держави культура — лише засіб пропаганди, а культура існує для цілого суспільства.

Записав
Віталій ЖЕЖЕРА.
Фото
Олександра КЛИМЕНКА.

ЗАМІСТЬ КОМЕНТАРЯ

Яким буде рік Культури

Міністерство культури і мистецтв України провело прес-конференцію і оприлюднило підсумки діяльності галузі у 2002 році (досить широко цю інформацію подано на сайті міністерства).

Отже, Мінкультури «реалізувало найвагоміші і найважливіші планові накреслення. Це передусім програми підтримки сільської культури, творчої молоді, розвитку національної кінематографії, поповнення бібліотечних фондів, охорони культурної спадщини... ширших масштабів набуло міжнародне співробітництво (заходи Фестивалю мистецтв України в рамках Року України у Росії, Дні культури України у Китайській Народній Республіці, в Азербайджані)». Проведено низку загальнодержавних заходів, серед яких: урочистий концерт з нагоди 83-ї річниці Акта злуки, вечір-реквієм до 65-ї річниці від дня народження В. Чорновола, телемарафон «Пам'ять», благодійний марш ветеранів, концерт на врочистому закритті Року України в Російській Федерації у Москві. Акціями загальнодержавного рівня стали концерт лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка в Національному палаці «Україна», традиційне Міжнародне літературно-мистецьке свято з нагоди 188-ї річниці від дня народження Т. Шевченка, Дні красного письменства у Києві.

Міністерство визнає, що «нормальний розвиток галузі певною мірою гальмує «неповнота» законодавчої і нормативної бази». З огляду на це міністерство спільно з національними творчими спілками і провідними творчими колективами, організаціями і установами галузі працює над підготовкою проектів законів України «Про культуру», «Про театри і театральну справу в Україні», «Про організацію гастрольно-концертної діяльності в Україні», «Про внесення змін до Закону України «Про кінематографію», «Про внесення змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини».

Проект Закону України «Про культуру» має створити правові засади для функціонування базової мережі закладів і установ культури, взаємодії державних і недержавних, неприбуткових та комерційних її секторів, вирішити питання соціального захисту працівників культури.

Важливе значення для подальшого розвитку культури матиме реалізація указу та розпорядження Президента України про оголошення 2003 року Роком культури в Україні. У зв'язку з цим завершується робота з розробки Державної програми розвитку культури на 2003—2007 рр., у якій накреслено конкретні шляхи розв'язання творчих, економічних, організаційних питань розвитку та трансформації галузі. У першому півріччі 2003 року програму буде затверджено урядом».

Держбюджетом України на 2002 рік Міністерству культури за 35 програмами було передбачено видатки в обсязі 251036,2 тис. грн., з яких фактично профінансовано 170 085,3 тис. грн., — 67,8% від запланованого. Недофінансування видатків галузі за 2002 рік становить 80950,9 тис. грн., або 32,2%.

Кошти насамперед спрямовували на здійснення видатків за захищеними статтями, передбаченими Законом «Про Державний бюджет України на 2002 рік». Заборгованості з виплати зарплати, стипендій, харчування в галузі немає.

Водночас майже не надавали кошти на господарчі та навчальні витрати. Затверджені обсяги асигнувань у 2002 році було розподілено по кварталах украй нерівномірно, що негативно вплинуло на роботу підприємств, установ та організацій закладів культури і мистецтва. Проте завчасні звернення міністерства до відповідних відомств позитивних зрушень не дали. Така ситуація спостерігається в державі вже п'ятий рік.

Нормальний розвиток галузі певною мірою гальмує «неповнота» законодавчої і нормативної бази

Щоб наша слава не вмирала

Упереддень нового року Україна одержала унікальний подарунок: у серії видань національного проекту «Золоті імена України» вийшов у світ меморіальний альманах у двох томах під назвою «Народжені Україною». Це фундаментальне видання — літопис історії України в іменах, літопис слави нашої землі. Його сторінки — близько тисячі імен наших співвітчизників різних національностей — державотворців, політиків, полководців, учених, освітян, письменників, митців, чия праця — в Україні чи поза нею — слугувала становленню української державності, розвою освіти, науки, культури України. Це імена й тих, хто, відірваний від Батьківщини, збагатив своєю працею і талантом наукові, культурні, мистецькі набутки інших країн. Не тільки літопис, не тільки пам'ятник — ця книга є неспростовним документом, що засвідчує невмирущість духовності українства.

Альманах виводить славетні імена України не тільки на терени материзни чи діаспорного українства, а й на простори російськомовного та англомовного світу — він промовляє до читача українською, російською та англійською мовами.

Українці повинні знати свою історію й тих, хто її творив. Те, що тираж Золотої книги нашого народу завдяки меценатам буде передано безоплатно бібліотекам шкільним, районним, міським, обласним, бібліотекам і фондам освітніх, культурних і наукових закладів України, осередкам української діаспори за кордоном, є акцією не менш вагомою і благородною, ніж сам факт створення і виходу.

Світ має знати про Україну — і альманах «Народжені Україною» сприятиме утвердженню гідного її іміджу. Видання буде презентовано керівникам держав, урядів, парламентів. Його одержать дипломатичні установи України за кордоном і дипломатичні установи іноземних держав в Україні, представництва світових і європейських інституцій в Україні.

> *Наша Батьківщина благає допомоги красномовства, бо так багато її преславних подвигів поминається глибокою мовчанкою.*
>
> *Феофан ПРОКОПОВИЧ*

Співзасновниками цього проекту є Міжнародна благодійна організація «Фонд суспільного визнання», Всеукраїнський благодійний фонд «Професіонал», Національна академія наук України, Товариство «Україна — Світ». Видавець — компанія «ЄВРОІМІДЖ».

Голова організаційного комітету національного проекту «Золоті імена України» — Леонід Кравчук, голова редакційної ради — Іван Курас, голова генеральної дирекції — Пилип Лисак, керівник проекту — Кирило Товстопльот, головний редактор — Оксана Онопрієнко.

Можна без перебільшення сказати, що участь у творенні меморіального альманаху брала вся Україна: упорядкований він на підставі рекомендацій і матеріалів, наданих установами та організаціями — від академій до місцевих рад усіх областей України (що з вдячністю відзначає організаційний комітет проекту безпосередньо у виданні).

На жаль, газетні шпальти не можуть вмістити імена благодійників — осіб, організацій, завдяки фінансовій підтримці яких здійснено видання. Вони всі — і це не один десяток сторінок! — шанобливо названі в альманасі. На його сторінках — імена авторів статей (близько 200 прізвищ), видавничих працівників — редакторів, дизайнерів, коректорів. І хай кожного з причетних до цього величного видання гріє думка: минатимуть роки і століття, та неперебутньою буде вдячність України творцям її Золотої книги.

Глибиннішу і більш символічну назву для унікального національного проекту «Золоті імена України» годі було дібрати: могутність і цінність золота — металу й символу — в часі й просторі непереборні.

В альманасі-меморіалі сусідують Нестор Махно, Симон Петлюра, Павло Скоропадський не як противники, а як особистості, що творили українську історію. Достеменно, місце на цвинтарі можна купити, в історії — ні за гроші, ні компромісом не купиш. Можна тільки уявити, яким виваженим і грунтовним мав бути підхід до оцінки особистостей членами редакційної ради проекту перед лицем суспільства, де руйнують пам'ятник Степану Бандері, де збиткуються над пам'яттю В'ячеслава Чорновіла. А редакційна рада — то люди різних політичних орієнтацій і далеко не однакових поглядів: Микола Азаров, Юрій Богуцький, Леонід Губерський, Іван Дзюба, Іван Драч, Аркадій Жуковський, Микола Жулинський, Ярослав Ісаєвич, Василь Кремень, Іван Курас, Володимир Литвин, Василь Маркусь, Віктор Медведчук, Павло Мовчан, Олексій Онищенко, Борис Патон, Микола Плав'юк, Володимир Семиноженко, Віктор Скопенко, Валерій Смолій. Та в оцінці української історії, у повазі до неї вони показали себе як однодумці — попри партійну належність або особистісне.

З однаковою шанобою і вдячністю представляє пам'ятна книга кожну історичну особистість — пов'язана вона з Україною родовими кореннями чи діяльністю на її благо і звеличення у світі. Бо однаково можемо пишатися тим, що народилися, жили і творили в Україні з діда-прадіда українці Платон і Георгій Майбороди — як і тим, що Анна Ахматова, кореннями і народженням з України, стала класиком російської літератури. Не українці за національністю — великий офтальмолог Володимир Філатов, авіаконструктор Олег Антонов, всесвітньо відомий Євген Патон — піднесли славу нашої науки як українські вчені.

Переплетіння доль національних, людських, творчих з долями держав постає зі сторінок книги про народжених Україною, відкриваючи багато незнаного і гідного подиву, шаноби, вдячності. І гордості — за незглибиму силу нашої землі, що наснажує впродовж століть покоління.

Ця книга небагатослівна, хоча й не сухо енциклопедична. У ній немає пафосу. Є виважене, достовірне слово — і авторів статей, і тих, про кого йдеться у виданні. Є повага і гідність. Є щирість. Тому й читаєш її — не як довідник, а як захоплюючий твір, у якому не можна пропустити жодної сторінки. Бо кожне ім'я в ній — на вагу золота.

Золота книга України вічна, як вічна Україна. У вселенській плинності часу невідворотно збільшуватиметься і кількість сторінок у ній. Ставатимуть і ставатимуть на її сторінки і ті, що ще йдуть з позаминулих і минулих століть — бо не в змозі перші випуски увібрати всіх достойних — і ті, чиїм життям були осяяні й наші дні.

Прийде з сімнадцятого століття Олександр Кроковський — «великий отець серед архімандритів чудотворного неба Печерського», як його називали сучасники, філософ — «один з незрівнянних ... світочів», письменник, меценат і ректор Києво-Могилянської академії, завдяки якому в академії було відновлено самоврядування і право приймати на навчання дітей усіх станів з України, Росії «и иных стран приходящих», виховну діяльність якого вважали «чудотворними й божественними основами». Прийде Микола Миколайович Гришко — український генетик, автор першого вітчизняного підручника «Курс загальної генетики» (1933), вчений, іменем якого названо його творіння — Центральний ботанічний сад НАНУ. Освітить сторінки пам'ятної книги ім'я вченого, що набуло слави ще за життя його власника і увічнилося в назві одного з провідних наукових закладів України — Інституту проблем матеріалознавства — Івана Микитовича Францевича. Озвуться піснями, що сьогодні вже стали народними, імена їхніх авторів. Чуєте? «Хата моя, біла хата»... , «Мамина вишня...»... , «А льон цвіте синьо-синьо...». Стане, як на п'єдестал, пам'ять про тих, хто тільки-но пішов у вічність: великого росіянина, знаного світом українського вченого Миколу Михайловича Амосова, для якого Україна стала матір'ю; великого українця, мецената духовності Михайла Степановича Забочення, чиє життя відбулося в Росії, та знаннями своїми, творчими набутками до останнього подиху живив він з діаспори історично-культурну спадщину України...

Гортаючи золоті сторінки, часом шукаєш чиєсь світле ім'я з сьогодення, забуваючи, що при кожному імені тут дві дати — народження і смерті. І, похопившись, радієш з того, що його немає у цьому величному пам'ятному списку, що золоті люди нашої доби живуть і творять історію, славу своєї землі.

Воістину, Україна багата — людьми, духом, духовністю — була, є і буде.

Слава Україні!

Лариса ВЕРЬОВКА,
член Національної спілки журналістів України, лауреат Міжнародної премії імені Володимира Винниченка.

ЕПОХА

Тенор часів технічного дитинства

Енріко Карузо — 130 років

Карузо не пощастило. Він народився «не тоді». І в період свого музичного змужніння не міг користуватися сучасними рекординговими студіями, які нині перетворюють на співаків навіть безголосих.

А можливо, це й добре. Карузо потребував мінімальних технічних див. І навіть за таких скромних технологій звукозапису — тоді ще грамофонного — його голос дожив до початку XXI сторіччя. А ми, призвичаєні до опер у найякіснішому звучанні, не одне згадуємо неаполітанця Карузо як талісман тієї доби.

Надзвичайно обдарований співак храмового хору, Енріко доволі швидко прославився в рідному місті. А у 25 став знаменитим на весь світ. У 1903 році Карузо уперше співав в Метрополітен-опера. Він гастролював по всьому світу. Від Штатів до Москви співака знали як неповторного виконавця партій Фауста, Хозе, Герцога, Рудольфа, Радамеса...

Карузо випромінював те, що називають заяложеним словом «харизма». Є друковані згадки про його неймовірний вплив на зал. До того ж він умів так особливо виконувати неаполітанські романси, як цього не робив ніхто.

Повертаючись до того, з чого починали, можна зверхньо назвати ті часи технічним дитинством людства. Але саме тоді на землі жили справжні професіонали, які не дозволяли собі дурити публіку. І робили рекорди, нечувані для початку минулого століття: диски з оперними аріями у виконанні Карузо розійшлися мільйонним накладом! За запис лише одного диска Карузо отримував п'ять тисяч фунтів стерлінгів. Кажуть, за ці гроші можна було купити величезний будинок.

Лише перед одним люди безсилі: й тоді, й нині. Смерть Карузо принесла хвороба легенів — головного інструмента співака. Як написано у кавказькому епосі, колос гине від зерна свого.

Ольга КРАСОВСЬКА.

Практицизм ідеалістів

У Миколаєві на Львівщині обговорено проект меморіалу «І мертвим, і живим, і ненародженним...»

Пам'ятники — мовчазні учасники мітингів. Вигуки «Слава!» чи «Ганьба!» стосуються і їх. Тверезомислячі галичани вимагають мораторію на нові пам'ятники, мовляв, хліб насущний — важливіше. Та, схоже, що бажання увічнювати символи нації — нездоланне.

Проект запропоновано Львівським благодійним фондом «Українська родина». Задум авторів проекту (керівник фонду Євген Козак, скульптор Роман Романович, архітектор Костянтин Малярчук) сягає глибин української трагедії. Мертві учасники другої світової війни лежать у землі, а їхні сини чубляться й ніяк не примиряться в ім'я онуків. Заради такого примирення й потрібен меморіал, вважає ініціативна група. Місце обрано на площі поряд із школою, неподалік від церкви. Отже — дорога до Храму. Тут всяк спиниться й прочитає на камені імена краян: і радянських солдатів, і не визнаних офіційно повстанців. Поряд — фігури командира УПА генерала Чупринки й української матері, що тримає похоронку. Так «звучить» в проекті ідея примирення матері-Батьківщини із синами. Проект виставлено в будинку культури, й мешканці міста жваво обговорюють його: схвально-дискусійно. Може, замість генерала Чупринки поставити місцевого героя УПА? Чи краще юного повстанця? Були й скептики: де гроші? Миколаїв має клопіт з водою, он де коштів треба! У суперечці ідеалістів з реалістами перемогли перші. Міський голова Микола Адамчук заспокоїв скептиків. Місцевий бюджет не чіпатимуть, на меморіал підуть громадські кошти, їх збере ініціативна група. Сесія міськради підтримала ідею. Навесні громада візьметься за благоустрій території, створення паркової зони. А дорога до Храму сама підкаже, в чім істина.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львівська область.

Епоха на ім’я Альперт

БАТЬКИ Й ДІТИ

На всій Херсонщині не знайдеться місця, де б не побували батько чи син Альперти. Через об’єктиви їхніх фотоапаратів пройшла історія Таврійського краю. На кілометрах фотоплівки зафіксовані найяскравіші сторінки в біографіях людей, події, дати, імена.

Унікальність сім’ї Альпертів в тому, що це, напевне, єдина в Україні династія фотожурналістів. Понад 60 років працював Олександр Григорович Альперт у обласній газеті «Наддніпрянська правда». Фотокором херсонської молодіжно-комсомольської газети «Ленінський прапор» був його син Алеан. Понад 200 його знімків опублікувала «Правда», стільки ж — «Радянська Україна « та «Правда України». Робота Алеана Альперта «Колос Таврії» прикрашає кабінет Президента України. Онук Олександра Альперта Ігор — автор знімків у багатьох херсонських виданнях, у газеті «Голос України». Створений власними силами фотоклуб для дітей та молоді він назвав іменем свого діда. Коли врахувати, що фотографом була й дружина Олександра Григоровича, Фаїна Наумівна, загальний «фотостаж» династії сягне двох століть!

...У десять років Сашка віддали в науку відомому в Херсоні фотомайстру Віктору Соломоновичу Беренштейну. В обов’язки учня входило носити воду для промивання фотознімків, уважно слідкувати, щоб перед промиванням з ємкості до останньої краплини був злитий проявний чи закріплювальний розчин. Якщо поспішиш і почнеш промивати раніше, неодмінно заслужиш гнів і побої хазяїна. Тож істину, що фотографія — це високе мистецтво, майбутній майстер затямив змалечку. Згодом його допустили до салону. Цілих півроку Сашко стояв за спиною вчителя й спостерігав, як треба наводити різкість.

Фотоательє на вулиці Суворова було єдиним у дореволюційному місті (нині тут розташований ювелірний магазин). Звісно, кожен сановитий мешканець міста, починаючи з купця й закінчуючи губернатором, неодмінно «фіксувався» на плівку. Своїм колегам, херсонським журналістам Олександр Григорович розповідав, як приїздив на зйомку черговий градоначальник із своїм сімейством. Перекривали вулиці й тротуари, оточували весь квартал, вартові порядку ставали на кожному кроці. З карети виходила знатна особа з усім «виводком», поважно піднімалися сходами, сідали в крісла. Сашкові вже дозволялося підставити стільчика під ноги, поправити ліктики дітлашні, розрівняти бантики чи складочки на вбранні. Чотири години потом в гарному, з вензелями конверті учень доставляв знімки до «палацу».

Роки революції й громадянської війни не обійшли й фотосалон Беренштейна. У величезній вітрині, як у калейдоскопі, змінювалися обличчя вождів. Тільки-но увірвалися в місто чергові «кольорові», найперше: де фотосалон? Сфотографували «героїв», віддрукували й —у вітрину. Через кілька годин налітають махновці: «Нас виставляй, мордо жидівська!» За ними — червоні, знов до хазяїна: «До товарища маузера захотів?! Чому бандити у вітрині?» Тремтячими руками Сашко поправляв кашкети, нагородні хрести, ефеси шабель. Білі, зелені, григорівці, петлюрівці, греки, французи, австрійці... Хто тільки не позував перед чорною триногою! Знімалися на згадку про перебування в місті Дзержинський, Цюрупа, Луначарський.

У двадцятих роках фотограф Олександр Альперт познайомився з кінооператором Іллею Дененбергом. Відомий документаліст відвідував у Херсоні рідну сестру.

— Сашо, ви прекрасний портретист! Фотоательє — це надто скромно. Ваше місце в газеті.

З того часу й до останнього подиху — Олександр Альперт помер на 92-му році життя — він працював у «Наддніпрянській правді». Жодного номера не виходило без знімка з підписом «Фото О. Альперта». Він пережив сімох редакторів. Статус газети зобов’язував червоною ниткою проводити партійну лінію. Статус Альперта зобов’язував його бути «придворним» фотокором. Він пережив п’ятнадцять господарів того «двору» — перших секретарів обкому. Найперший з післявоєнних, Олексій Федоров, заступивши на «трон», одразу відправив в далеке село, де перебувала в евакуації родина Олександра Григоровича, телеграму: «Альперту повертайтеся в «Наддніпрянку» негайно!» Дві трофейні «лейки», що подарував під час зустрічі фотокору колишній славний партизанський командир, зберігаються в родині як реліквію.

Син Олександра — Аліан Альперт.

Ігор Альперт.

Усі, хто працював з Олександром Григоровичем, неодмінно кажуть про його одержимість у роботі. На підводі, що була тоді єдиним транспортом в редакції, він об’їздив усю Таврійську губернію.

Цього літа одному з нас, авторів, що протягом 18 років працював з Альпертом, випало робити фоторепортаж з жнивного поля у Великоолександрівському районі. Літній комбайнер з гордістю розповідав, як ще хлопчиком-помічником його знімав сам Альперт, що приїхав у сільську глибинку за 150 км від обласного центру за «кермом» воза, запряженого кобилою!

Олександр Альперт (ліворуч).

Колеги Олександра Григоровича розповідають про його рідкісну вдачу сходитися з людьми. Колеги любили їздити з Альпертом у відрядження й спостерігати, як він спілкується. Він був неперевершеним оповідачем, і житейських історій з вуст Альперта вистачило б на окрему книгу. Любив компанію, цінував гумор, шанував жінок і сам, незважаючи на вік, мав у них успіх. З цією пристрастю майстра було, кажуть, пов’язано навіть кілька редакційних анекдотів. Якось чекали знімка в номер. Усе готово, усі ждуть Альперта, котрий тільки-но примчав — якщо можна так сказати про швидкість редакційної кобили — зі зйомок і зачинився в «темній» кімнаті. А він все не з’являється. Лише червона лампочка над дверима горить застережливо: не заходити! «Може, він там не один?» — раптом хтось жартома висловлює припущення... «Якщо це й так, переконаний, явище сіє на якості роботи не позначиться», — красномовно виголошує відповідальний секретар Давид Гаухман.

Олександр Альперт.

Та над усе Альперт кохався в роботі. Його пристрастю були панорамні зйомки. Зазвичай влаштовувався десь поближче до небес і звідти вибирав ракурс. Одного разу скомандував підняти його найвищим портальним краном, щоб згори зафіксувати велич і потужність Херсонського суднобудівного заводу. Коли все зробив, щось у тому крані раптом «запручалося». Ледве не плакав машиніст, коли дві години Олександр Григорович нагорі чекав, доки дадуть лад машині.

У свої дев’яносто він запросто залазив на дах комбайна, щоб зверху сфотографувати колоскове поле. Якось у одному з сіл Олександр Григорович забрався на водонапірну башту, аби зробити панорамний знімок. А спуститися вниз не під силу. — Телефонуйте першому секретареві райкому, скажіть, що тут Альперт завис, — гукав Олександр Григорович голові колгоспу, — нехай присилає пожежну машину!

Усе село вже зібралося, коли приїхав спецавтомобіль з караулом.

— Я ж пояснював , що у вашому віці не варто цього робити — униз не злізете, — метушився молодий голова.

— Хм! Та ви, юначе, спробуєте в моєму віці хоча б уверх залізти, — відрубав йому маестро.

Само собою виходило, хоч би з ким спілкувався Альперт, усі були молодшими віком. Якось перебував у місті відомий актор Микола Крючков . «Бачили ваш знімок у Альперта, чудовий, неодмінно подивіться», —сказав хтось митцю. «Охоче, хай привозить в готель, я його прийму». Переказали це Альперту. «Ось доживе до моїх років, тоді й зрозуміє, хто до кого приїздити мусить!» — і не поїхав.

У 86-му, коли йому йшов 87-й , він запропонував свою кандидатуру для відрядження в Чорнобиль .

...До Нового 1956 року на першій сторінці «Наддніпрянської правди» вийшов знімок — Дід Мороз несе в руках ялинку. І підпис: «Фото А. Альперта».

— У газеті помилка, — телефонували в редакцію читачі, — не «А», а «О» Альперт...

Так у фотожурналістиці дебютував син Алеан. — Не знаю, що й вибрати, — розгубився тодішній редактор «Наддніпрянки» Іван Гайдай, коли батька на час короткої відпустки підмінив син, щоб зняти першотравневу демонстрацію. —Усі знімки хороші!

Батькову науку Алеан Альперт успадкував і розвинув. «Правда», «Известия», «Труд», «Сельская жизнь» не раз присуджували фотокору з провінційного українського Херсона призи та премії в конкурсах на кращу роботу.

Тодішня фотожурналістика різнилася від нинішньої. Коли вже в 1989 році в «Огоньке» вийшло фото свинарки «в натурі», всі жахнулися. На знімку героїня постала такою, як у реальному житті — серед справжнього свинарника... Радянська цензура в особі обллітту суворо пильнувала, щоб жодної цяточки, складочки чи, не дай боже, плямки на спецівці. Знімки мають бути вилизані, обличчя піднесені, а вся «натура» — причесана.

У кофрі — спеціальній валізі для фотоприладдя — поруч з кількома об’єктивами, плівкою, спалахом Алеан Альперт постійно возив для своїх героїв чисту сорочку, краватку й станок для гоління. Прямо на робочому місці робив зачіски дояркам і голив механізаторів.

— А комбайнерів серед пшениці ставив на коліна, — розповідає Алеан Олександрович, — щоб здавалося, що хліб — до пояса!

...У родинному фотоальбомі Альпертів — ціла епоха. З кращими роботами знайомляться відвідувачі фотоклубу імені Олександра Альперта, що на вулиці Гоголя в Херсоні. Сюди приходять школярі й підлітки, хто бажає набути «азів» науки писати світлом. Ігор Альперт, онук за «статусом» у фотодинастії, не зрадив родинному ремеслу. «Альперт — це не прізвище, це професія», — жартує нащадок Маестро.

Цього року, у суто «чоловічий» день, 23 лютого виповнилося 105 років з дня народження Олександра Григоровича Альперта. Вочевидь, було б справедливо, щоб посмертно став він почесним громадянином міста, а на будинку, де жив, з’явилася меморіальна дошка. Нинішня влада не заперечує, навіть рахунок на виготовлення дошки — на 15 тисяч —виписала й для оплати вручила... синові. З шапкою їх збирати?..

P. S. Цього року Херсон святкує 225 років із дня заснування, можливо, хоч з цієї нагоди Маестро дочекається гідного вшанування...

Анатолій АНДРЕЄВ, Алла БРУСИЛОВА.

Фото з родинного альбома Альпертів.

Херсон.

Він був неперевершеним оповідачем, і житейських історій вистачило б на окрему книгу

А за кадром — подій купа...

Голосні «справи» Ващука і Сичова затьмарили геть усі події, що відбувалися останнім часом в українському футболі, який нині на зимових канікулах. А за кадром, виявляється, — подій ціла купа...

Передусім слід, либонь, згадати про тренерські переміщення. Приміром, львівські «Карпати» очолив сербський тренер Іван Голац. І керівники плекають надію вивести клуб з допомогою нового наставника на певні висоти, які дадуть змогу взяти участь у єврокубках.

Щось схоже відбувається і в запорізькому «Металурзі». Там також новий «керманич», хорват Іван Каталініч, який працював у збірній своєї країни разом з Мирославом Блажевичем. Щоправда, у запоріжців у чемпіонаті країни значно більше проблем, ніж у львів'ян. Адже вони — на передостанньому місці в турнірній таблиці. І насамперед вони мають подумати про порятунок, а тоді вже плекати міжнародні плани.

Багато хто вважає, що донецький «Металург», який розпрощався зі своїм тренером Семеном Альтманом, втратив. Цей фахівець, як то кажуть, на голому місці створив конкурентоспроможний ансамбль. Протягом невеликого проміжку часу, перебуваючи на капітанському містку цього клубу, пан Альтман привів його до «бронзової» гавані чемпіонату України. Що також дало змогу команді дебютувати в розіграшу Кубка УЄФА. Зовсім непоганий показник. Однак боси «Металурга» чомусь бачать свою команду обов'язково на чолі з зарубіжним фахівцем. Що ж, їм, либонь, видніше...

А от одеський «Чорноморець», який стоїть на межі, за якою — перша ліга, схоже, надбав. Семен Альтман з 8 лютого очолює цей колектив. У «Чорноморці» він свій. Адже найкращі роки воротаря Альтмана пов'язані саме з Південною Пальмірою. І всі називають його одеситом. Хоча Семен Йосипович — корінний киянин. Футбольну школу пройшов у ДЮСШ — місьвкно. У ті часи пробитися в «Динамо» було надто важко. Тому опинився в Одесі і там став справжнім одеситом.

— Я чверть століття віддав цій команді, — каже Семен Альтман. — Тож нині відчуваю величезну відповідальність з огляду на ту довіру, що її виявила до мене громадськість. Зараз хотів би уникнути банальних слів, але я знав, на що йду. Зроблю все можливе, щоб виконати основне завдання, яке стоїть перед командою, — залишитися у вищій лізі.

А планів у нового тренера «Чорноморця» чимало. Це і створення селекційного відділу в клубі, і відродження науково-методичної групи, працівники якої вивчатимуть не тільки можливості суперників, а й аналізуватимуть передусім дії власних гравців.

Звичайно, аутсайдери і середняки, про яких ми згадали, зміцнюватимуться. Але й еліта не сидить склавши руки. Одним із найпомітніших переходів вважають повернення в Україну грузинського форварда Георгія Деметрадзе. Він потрапив до іспанського «Реалу Сосьєдад», що животів десь на дні турнірної таблиці чемпіонату Примере. Тоді спробував щастя в московському «Локомотиві». Провів шість матчів і не забив жодного м'яча. Повернувся до Басконії. А його клуб із статусу «бридкого каченяти» перейшов у ранг лідера чемпіонату Іспанії. Але й там не затримався Георгій — опинився в донецькому «Металурзі».

Чемпіон і лідер «Шахтар», за словами його наставника Валерія Яремченка, у найближчій перспективі віддаватиме пріоритет футболістам слов'янського походження. Тому у тренувальному таборі гірників з'явилися спочатку болгарин сербського походження захисник Пажин, який прибув з... Китаю, а потім серби — форвард Йованович із «Войводини» і напівзахисник Лалатович із «Црвеної Звезди».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Та найбільше на своїх сподівається, мабуть, найнайукраїнський за складом клуб — дніпропетровський «Дніпро». Хоча і його тренер Євген Кучеревський все-таки позирав «вбік». Зокрема, на оглядинах у команді перебували — словенський нападник Пекич і його колега по амплуа Саламович із Боснії.

В Україні дедалі наполегливіше лунають голоси, що вимагають запровадження квоти на іноземців. Один із найавторитетніших фахівців, заслужений майстер спорту, в минулому центральний захисник київського «Динамо» і збірної СРСР Стефан Решко (тепер він — справжній полковник, завідувач кафедри Академії внутрішніх справ, а ще й голова двох комітетів ФФУ — контрольно-дисциплінарного і з питань безпеки і справедливої гри) вважає, що з іноземцями в українській лізі вже передали куті меду. Особливо його турбує рідний клуб.

— Не можу позитивно ставитися до команди — гордості українського футболу, в якій 14 легіонерів, — каже Стефан Михайлович. — Я хотів би бачити «Динамо», в якому грають двоє-троє класних іноземців, а решта — наші. До такої команди я ставився б добре. А до засилля легіонерів ставлення вкрай негативне. Якщо у двох наших провідних командах («Шахтарі» й «Динамо») 30 іноземців, то звідки братимуть гравців збірної? З «Ворскли» чи «Оболоні»? Наше «Динамо» в минулі роки було базовою командою збірної СРСР, у нас лише один-два гравця з «Пахтакора» сиділи на лаві. Треба зробити, як в Англії, де грають лише «збірники» інших країн, та й ті отримують дозвіл на роботу після проходження документів через парламентську комісію... У нашому запорізькому «Металурзі» майже півтора десятка легіонерів! Що, не маємо своїх гравців, з якими можна «вилетіти» з вищої ліги?.. Запровадивши квоту, ми на певний час можемо дещо втратити в європейських турнірах. Хоча, якщо чесно, то й втрачати особливо нема чого. Ми що, за останні роки кубки вигравали чи у фіналі грали? Ні. То хоч міцну збірну, можливо, матимемо років через п'ять!

Якось за розмовами про придбання, «легіонерів» ми призабули про клуб, який наробив найбільше шелесту в першому колі. Це київський «Арсенал». Команда, котру буквально за кілька днів перед стартом нинішнього чемпіонату очолив В'ячеслав Грозний, опинилася на проміжному фініші на третій позиції. І справа не в місці, а у грі, що її демонстрували «каноніри». Вона здебільшого була приваблива і результативна.

Арсенальці зміцнюються як можуть. Багато хто вже в курсі, що кияни вихопили з-під носа елітних російських клубів дуже перспективну трійцю із «Краснодара-2000» — захисника Сергія Кручихіна, нападників Євгена Кубрака й Олександра Орєхова, які значаться в юнацькій збірній Росії. Чому вони опинилися саме в Києві?

Самі хлопці заявили, що приїхали конкретно до Грозного...

— Либонь, ми показали цим футболістам перспективу швидкого входження до основного складу, — сказав мені В'ячеслав Вікторович. — У маститих московських клубах їм довелося б довго чекати свого часу. А наш «Арсенал» — наймолодша команда в Україні, та й у Росії такої не знайдеш. Звичайно, їм простіше буде працювати з однолітками. Приємно, що це тріо знайоме з моєю методикою роботи. Адже в юнацькій збірній вони, виявляється, товаришують зі спартаківцями — Данішевським та іншими. Значить, враження про мою роботу непогане...

Звичайно, батьки муніципального клубу сподіваються: «Арсенал» не знизить темп. А гравцям і тренерам обіцяють чимало. Президент клубу, він же заступник міського голови, Михайло Поживанов, повідомив, що вже визначено майданчики для спорудження заміської бази і клубного стадіону.

Отака досить строката картина вийшла в нас із вами. А до початку другої половини сезону, як то кажуть, рукою подати. Вже 5 березня відбудуться перші півфінальні матчі Кубка країни.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

P. S. Коли цей матеріал був готовий до друку, стало відомо, що донецький «Металург» очолив-таки український фахівець, 34-річний Олександр Севідов. Донеччани свій перший матч (на зборі в Нідерландах) під керівництвом нового наставника зіграли внічию з віце-чемпіоном Росії, московським ЦСКА — 0:0.

На трьох китах...

Хокей. Київський «Сокіл» — один з лідерів чемпіонату СЄХЛ. Як відомо, колектив постійно підтримують столична держадміністрація (її голова Олександр Омельченко — президент Федерації хокею України) і міська рада профспілок (голова Микола Верес). А оце нещодавно головному хокейному клубові країни плече підставило і спільне україно-австрійське підприємство — лижна фабрика «Фішер-Мукачеве» (генеральний директор Василь Рябич).

— Це дуже щедрий і надійний друг, — каже про нового спонсора генеральний менеджер національної збірної та ХК «Сокіл» Василь Фадеєв. — Він допомагає і нашому клубові, і національній команді. В Європі лижі цієї фірми широко відомі. А ключки «Фішер-Мукачеве» за якістю не поступаються відомим виробам TITAN, КОНО тощо. До речі, ними грають більшість клубів російської Суперліги, багато національних збірних, зокрема Австрії та України. Ці команди наприкінці квітня у столичному Палаці спорту проведуть два контрольні поєдинки напередодні старту чемпіонату світу.

Український хокей, як бачимо, тримається на трьох китах. А може, з'явиться четвертий, п'ятий...

У НОМЕР

■ Футзал

Україна — у фіналі!

Збірна України у півфіналі чемпіонату Європи в Італії перемогла збірну Чехії — 5:1 (Косенко, 6, Москвичов, 23, 26, Пелипів, 16, Корідзе, 18 — Блажей, 16) і вийшла до фіналу. Учора, коли це число нашої газети було вже підписано у світ, у місті Казерта підопічні Геннадія Лисенчука в матчі за золоті нагороди мірялися силами з командою Італії, котра у другому півфіналі перемогла збірну Іспанії — 2:1.

Подробиці про фінальну зустріч читайте в наступному числі «Голосу України».

■ Бокс

Батька надихатиме син

Минулої суботи киянин Олександр Гуров разом зі своїм тренером Сергієм Бахмутовим, президентом НЛПБУ Михайлом Зав'яловим та почесним президентом ліги Станіславом Сафроновим вилетіли до США. Як відомо, першого дня весни в Лас-Вегасі Гуров проведе поєдинок із французом Жаном Марком Мормеком за звання чемпіона світу за версією WBA у важкій вазі (до 86 кг). Телеканал «1+1» планує трансляцію цього поєдинку. А напередодні українська боксерська делегація зустрілася з журналістами у Київській міській держадміністрації. Присутніх привітав заступник Олександра Омельченка Михайло Поживанов.

Олександр Гуров, чотириразовий чемпіон Європи серед професіоналів, розповів про майбутнього суперника:

— Я бачив його поєдинок у Марселі проти Брауна. Мормек боксує різнобічно, фізично сильний. Хоча якоїсь особливої характерної риси ведення бою у нього немає.

Михайло Зав'ялов додав: «Зріст Мормека 182 сантиметри, а вага 86 кілограмів. У найближчому майбутньому француз, якого віднедавна почав опікувати Дон Кінг, планує виступати серед суперважковаговиків...».

Гуров ретельно готувався у Лондоні. Там він провів 96 раундів спарингу. Одним з партнерів українця був відомий майстер Джулиус Френсіс, котрий боксував з багатьма провідними «панцерами» суперважкої ваги.

Сергій Бахмутов сказав, що в Сашка з'явився хороший стимул добре виступити в Лас-Вегасі. Адже нещодавно дружина подарувала йому сина. Наш чемпіон повідомив, що планує нокаутувати Мормека. Що ж, нехай супутником Олександра буде удача!

■ Вільна боротьба

На високому рівні

У Києві відбувся дев'ятий міжнародний турнір на честь українських борців чемпіонів світу, Європи та олімпійських ігор. На килимах у Палаці спорту спечалися спортовці і спортовки з 20 країн світу — Великої Британії, Росії, Греції, Румунії, Франції, Узбекистану, Білорусі, Молдови, Польщі, США, Угорщини, Азербайджану, Монголії, Казахстану, Канади, Німеччини, Литви, Тунісу, Італії та України.

За традицією, змагання проведено на високому організаційному рівні. Збірна України виборола п'ять золотих, п'ять срібних і шість бронзових нагород. Переможці і призери (наші атлети) **у чоловіків: 55 кг.** Амірам Карданов (Греція). **60 кг.** 1. Євген Хавелов. 2. Ілля Стоянов (обидва — Україна). **66 кг.** Ельбрус Тедеєв (Україна). **74 кг**. Алі Айбазов (Росія). **84 кг**. 1. Теймураз Кочієв (Росія)... 3. Тарас Данько (Україна). **96 кг**. Зайнутдін Ібрагімов (Росія). **120 кг.** 1. Вадим Тасоєв. 2. Сергій Прядун (обидва — Україна). **У жінок: 48 кг.** 1. Адура Міранда (США)... 3. Людмила Балушка (Україна). **51 кг**. 1. Яна Стадник... 3. Інесса Ребар (обидві — Україна). **55 кг.** 1. Тетяна Лазарєва. 2. Ольга Кругіна (обидві — Україна). **59 кг.** Сабріна Еспассіно (Італія). **63 кг.** 1. Ольга Хілько (Білорусь)... 3. Людмила Головченко (Україна). **67 кг.** 1. Катерина Яворська (Польща). 2. Дар'я Ібрагімова. 3. Валерія Златова (обидві — Україна). **72 кг.** 1. Аніта Хетуллі (Греція). 2. Катерина Бурмістрова. 3. Тетяна Комарницька (обидві — Україна).

■ Футбол

Контрольні зустрічі

Донецький «Шахтар», який проводить збір на Кіпрі, виграв у польського клубу «Гроцлін» — 2:0 (Белік, 25, Тимощук, 80). «Шахтар»: Ковалевський, Старостяк, Пажин (Попов, 70), Левандовський, Окоронкво, Лалатович, Тимощук, Пуканич, Агахова, Белік, Воробей (Гай, 46).

Динамівці Києва в Нідерландах програли ярославському «Шиннику» — 0:1 (Карпенко, 85). У першому таймі наші грали в такому складі: Шовковський, Головко, Саблич, Дмитрулін, Пеєв, Каддурі, Гусін, Гіоане, Белькевич, Мелащенко, Босняк; у другому — Рева, Несмачний, Федоров, Гаврančич, Боднар, Хацкевич, Леко, Рінкон, Чернат, Ідахор, Шацьких. Потім динамівці в Німеччині зустрілися з клубом регіональної ліги «Оснабрюк» і програли — 1:2 (Хацкевич, 43, а переможці забили на 62-й і 76-й хвилинах).

ОГОЛОШЕННЯ

14.02.2003 р. Господарським судом Миколаївської обл. (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) ухвалою по справі 4/262, визнано банкрутом, та розпочата ліквідаційна процедура в відношенні ТОВ «Панорама-Інфо» зареєстрованого Миколаївським міськвиконкомом за № 10343 від 22.11.1996 р. (юридична адреса: м. Миколаїв, вул. Фрунзе, 2, код ЄДРПОУ 23397690, р/р 26006509679000 у МФ ПУМБ м. Миколаїв, пр. Леніна, 67, МФО 326126, код ЄДРПОУ 23042001).

Ліквідатором призначено: Білика Сергія Івановича, ліцензія АА № 419460, т. 0512-50-04-30; 54017, м. Миколаїв, пр. Леніна, 67.

На підставі рішення зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю «БЕРЕСТ» (протокол зборів учасників № 11 від 17.02.2003 р.) Товариство з обмеженою відповідальністю «БЕРЕСТ», код 14251906, ліквідується.

Претензії кредиторів приймаються у письмовому вигляді до 25.04.2003 р. за адресою: 14014, м. Чернігів, вул. Щорса, 66. *Телефон (0462) 141-109.*

Ліквідаційна комісія.

Господарський суд Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-А) порушив справу про банкрутство:

1. ТОВ «Рос-тест», код ЄДРПОУ 30838331, юридична адреса: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Маріупольська, 3, р/р 26001310522/810 АКБ «Мрія», МФО 306931, справа № Б15/167/02. Розпорядник майна — Ясногор І. В., ліцензія АА № 047844, тел. — (0562) 318212, 306160.

Господарський суд Вінницької області (м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) 23.01.2003 р. порушив справу про банкрутство сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» (23562, с. Ярове, Шаргородського р-ну, Вінницької області; р/р 260037347 в АППБ «Аваль», МФО 302247; код ЄДРПОУ 03732755) і ввів мораторій на задоволення вимог кредиторів.

Розпорядником майна призначено Тушевського Ю. В., ліцензія № 250425, м. Вінниця, т. 35-63-00. Заяви кредиторів приймаються протягом місяця від дня публікації оголошення.

Баланс ТОВ "Фортуна-банк" за станом на 1 січня 2003 року

ФОРТУНА·БАНК

Найменування статті	2002 р. (тис. грн.)	2001 р. (тис. грн.)
АКТИВИ		
Грошові кошти та залишки в НБУ	1534	–
Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	0	–
Кошти в інших банках	11848	–
Цінні папери на продаж	0	–
Кредити та заборгованість клієнтів	26282	–
Інвестиційні цінні папери	0	–
Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	–
Основні засоби та нематеріальні активи	2547	–
Нараховані доходи до отримання	216	–
Інші активи	182	–
Усього активів	42609	–
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
Кошти банків	7818	–
Кошти клієнтів	3238	–
Інші депозити	0	–
Боргові цінні папери емітовані банком	0	–
Нараховані витрати до сплати	20	–
Інші зобов'язання	5728	–
Усього зобов'язань	16804	–
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
Статутний капітал	24973	–
Капіталізовані дивіденди	0	–
Акції, викуплені в акціонерів	0	–
Емісійні різниці	0	–
Резерви	0	–
Результати переоцінки	0	–
Нерозподілений прибуток	832	–
у тому числі,		
сума переоцінки у разі вибуття необоротних активів	0	–
Усього власного капіталу	25805	–
Усього пасивів	42609	–

Голова Правління **А. Б. Масленнікова** Головний бухгалтер **В. В. Сєрік**

Звіт про фінансові результати ТОВ "Фортуна-банк" за станом на 1 січня 2003 року

ФОРТУНА·БАНК

Найменування статті	2002 р. (тис. грн.)	2001 р. (тис. грн.)
Процентний дохід	296	–
Процентні витрати	(28)	–
Чистий процентний дохід	268	–
Комісійний дохід	21	–
Комісійні витрати	(2)	–
Чистий комісійний дохід	19	–
Дивідендний дохід	–	–
Чистий торговельний дохід	1849	–
Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	–	–
Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані й дочірні установи та інших інвестицій	–	–
Інший операційний дохід	0	–
Операційний дохід	2136	–
Загальноадміністративні витрати	(673)	–
Витрати на персонал	(244)	–
Прибуток від операцій	1219	–
Витрати на безнадійні борги	(345)	–
Прибуток до оподаткування	874	–
Податок на прибуток	(42)	–
Прибуток після оподаткування	832	–
Непередбачені доходи/витрати	0	–
Чистий прибуток/збиток банку	832	–
Чистий прибуток на одну просту акцію	–	–
Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	–	–

Голова Правління **А. Б. Масленнікова** Головний бухгалтер **В. В. Сєрік**

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) постановою від 18.02.2003 р. по справі № Б-19/158-02 визнав банкрутом КСП «Безлюдівка» (вул. Романа Левицького, 28, с. Безлюдівка, Харківський р-н, Харківська обл.) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Тризну Олександра Васильовича (ліц. АА № 250285 від 24.01.2002 р., адреса: а/с 8708, м. Харків, 61174).

Постановою господарського суду Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) від 11.02.2003 р. по справі № Б-19/127-02 визнано банкрутом Відкрите акціонерне товариства «Торговий дім-Лозова» (ЄДРПОУ 00907616, с. Катеринівка, Лозівський р-н, Харківська обл.) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатор — арбітражний керуючий Максічко Д. О. (ліц. АА № 249707 від 19.10.2001 р.).

Заяви кредиторів приймаються протягом одного місяця господарським судом Харківської області.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Орландо» зареєстроване в держадміністрації Бородянського району Київської області код ЄДРПОУ 24223377 за адресою Київська область, Бородянський район, смт. Бородянка, вул. Вокзальна, 8а, повідомляє про свою ліквідацію згідно протоколу загальних зборів учасників № 4/1 від 31.12.02 р.

Претензії приймаються у місячний строк після публікації оголошення.

Господарський суд Харківської області (Держпром, 8-й під'їзд, пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) постановою від 04.02.2003 року по справі № Б-31/18-02 визнано банкрутом ЗАТ «Торговий будинок «Харківський» (код ЄДРПОУ 24277255). Ліквідатор боржника Кузнєцова Ірина Віталіївна (ліц. № 140470 від 02.07.2002 року).

Тел. 36-65-64.

Господарський суд Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-А) порушив справи про банкрутство:

1. ДП «Жилкомунсервіс» ВАТ «Дніпровськпромбуд», код ЄДРПОУ 01242656, юридична адреса: 49017, м. Дніпропетровськ, вул. Каменська, 30, р/р 2600130134288 у філії Дніпропетровського центрального відділення «Промінвестбанку», МФО 305437, справа № Б29/91/02. Розпорядник майна — Балась С. І., 51900, м. Дніпродзержинськ, вул. Болотнікова, 15, а/с 126, тел. — (0569) 531306.

2. ВАТ «Петриківський агротехсервіс», код ЄДРПОУ 00903274, юридична адреса: 51830, Дніпропетровська область, смт. Петриківка, вул. Піонерська, 3, р/р 26008160326001 в Дніпродзержинській філії КБ «Приватбанк», МФО 305965, справа № Б 26/206/02. Розпорядник майна — Чеснова Н. В., 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Наб. Леніна, 29/А-87, тел. — (0562) 361075, 373016.

ЗАО «Фото–Таврии»

объявляет о проведении 16 апреля 2003 г. в 14.00 общего собрания акционеров по адресу: Херсон, ул. Белинского, 11.

Повестка дня

1. Отчет по финансово-хозяйственной деятельности за 2002г.
2. Отчет Наблюдательного совета и Ревизионной комиссии за 2002 г.
3. Выборы Наблюдательного совета и Ревизионной комиссии.
4. Распределение дивидендов.

Регистрация акционеров начинается с 12.00 до 14.00 в кабинете директора.

Підприємство «Кунар» Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організацій інвалідів України» код ЗКПО 31406125 оголошує про свою ліквідацію. Претензії кредиторів приймаються протягом 2-х місяців за адресою: м. Київ, вул. Січневого повстання, 27, тел 451-79-67.

ТОВ «Бромадик», код 23102447, повідомляє про свою ліквідацю. Претензії приймаються продовж двох місяців, за адресою: м. Вінниця, вул. Пирогова, 133-а. Тел.35-48-47.

Ліквідатор ВАТ «Сумзалізобетон»

повідомляє про продаж майна. Майно знаходиться за адресою: м. Суми, вул. Воєводіна, 27.

Склад майна: будівлі, споруди, транспортні засоби, обладнання, пристрої, залізобетонні вироби та ін.

Порядок продажу: відкриті торги на аукціоні. Строк подачі заявок для участі в аукціоні — 30 календарних днів з дня опублікування оголошення.

Умови продажу: обов'язковим є оплата 10 відсотків початкової ціни на розрахунковий рахунок 26001301702235, код 01268130, в ЦВ ПІБ м. Суми, МФО 337278, подання до заяви документа, що посвідчує повноваження представника. Переможець аукціону зобов'язаний у 3-денний термін укласти договір купівлі-продажу майна. Заявки приймаються за адресою: м. Суми, вул. Козацький вал, 2-А, **тел. (0542) 22-22-73.**

Повідомлення

Доповнення до порядку денного загальних зборів акціонерів «Універсаму № 24», які відбудуться 28 березня 2003 року пункт питання № 6 «Про відкликання та обрання членів Спостережної Ради товариства».

Товариство з обмеженою відповідальністю «Вейс-Буд» зареєстроване в Держадміністрації Печерського району м. Києва, код ЄДРПОУ 30968635 за адресою: м. Київ, б-р Лесі України, 15 повідомляє про свою ліквідацію згідно протоколу загальних зборів учасників № 4 від 20 серпня 2002 р.

Претензії приймаються у місячний строк після публікації оголошення.

ТОВ "УКРМ'ЯСО"

код 32107365 реєстраційний № 07714 від 14.11.2002р. в Дніпровській держадміністрації Києва ліквідується.

Претензії приймаються в двухмісячний термін (044) 254-20-32

Київ, вул. С. Сагайдака, 114А

Господарський суд Вінницької області (м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 10/286-03 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Немирівський цукровий завод», Вінницька обл., Немирівський р-н, с. Ковалівка, вул. Калініна, 14; код 00371736, р/р № 260052885 в ВОД АППБ «Аваль», МФО 302247. Розпорядником майна призначена Демець Л. В. (тел. 0432) 35-63-09 Вінниця, а/с 5894, 21036). Претензії кредиторів та пропозиції санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Закрытое акционерное общество «Кондитерская фабрика «А. В. К.» г. Луганск»

Сообщает, что общее собрание акционеров ЗАО «Кондитерская фабрика «А. В. К.» г. Луганск» состоится 25 апреля 2003 года в 10 часов утра в Украинском драматическом театре: г. Луганск, ул. Оборонная, 11 (бывший ДК Строителей).

Повестка дня собрания:

1. Отчет директора фабрики о результатах финансово-хозяйственной деятельности ЗАО «Кондитерская фабрика «А. В. К.» г. Луганск» за 2002 год и основные направления работы в 2003 году.
2. Отчет ревизионной комиссии о результатах проверки годового отчета и баланса ЗАО «Кондитерская фабрика «А. В. К.» г. Луганск» за 2002 год.
3. Утверждение годовых результатов деятельности ЗАО «Кондитерская фабрика «А. В. К.» г. Луганск» за 2002 год.
4. О распределении прибыли за 2002 год.

Регистрация акционеров (их представителей), прибывших для участия в собрании, будет проходить с 7.30 до 9.30 по месту проведения собрания.

Для регистрации акционерам необходимо иметь при себе паспорт и сертификат акций, а представителям акционеров — паспорт, сертификат акций и документ, который удостоверяет их полномочия (доверенность).

Без сертификата акций акционеры и их представители к участию в общем собрании не допускаются.

СФГ «Деметра», код 30888733 інформує про самоліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців за адресою: с. Карпівці Чуднівського району Житомирської області, вул, 1-го Травня, 21, тел. 9-66-39, телефакс 2-13-00.

Творча архітектурна майстерня «О. Комаровський» колективне підприємство Київської організації Спілки архітекторів України, ідентифікаційний код 02018323, сповіщає про реорганізацію шляхом перетворення у товариство з обмеженою відповідальністю «Творча архітектурна майстерня «О. Комаровський».

Хозяйственным судом Запорожской области (69001, г. Запорожье, ул. Тюленина, д. 21) признаны банкротами и открыты ликвидационные процедуры по следующим предприятиям:

- Общество с ограниченной ответственностью «Кондор-2», определение от 15.01.2003 г. дело № 22/1/03, код ЕГРПОУ 22117808; юридический адрес: 69009, г. Запорожье, Павлокичкаский промузел, р/счет 26002301301458 в Филиале «Орджоникидзевского отделения Проминвестбанка г. Запорожья»;
- Частное предприятие «Каштан», определение от 26.12.2002 г. дело № 5/4/338-02, код ЕГРПОУ 24908477; юридический адрес: 69124, г. Запорожье, ул. Дорошенко, д. 3, кв. 54, р/счет 26008301300367 в Филиале «Орджоникидзевского отделения Приватбанка г. Запорожья»;
- Частное предприятие «Тигель», определение от 05.06.2003 г. дело № 5/4/123-02, код ЕГРПОУ 22124091; юридический адрес: 69114, г. Запорожье, пр. Юбилейный, д. 24, кв. 1, р/счет 26002002570001 в АКБ «Индустриалбанк» г. Запорожья.

Ликвидатором назначен Персюк С. В., 69035, г. Запорожье, пр. Маяковского,, 11; тел. 8 (0612) 12-94-84, 8 (0612) 12-74-11; лицензия АА № 250211.

Повідомлення
про проведення загальних зборів акціонерів
Закритого акціонерного товариства
«Акціонерна страхова компанія «Остра-Київ»

Повідомляємо, що 11 квітня 2003 року об 11 годині відбудуться загальні збори акціонерів за адресою: м. Київ, вул. Кутузова, 4а.

Порядок денний:

1. Затвердження звіту Голови Правління про результати діяльності АСК «Остра-Київ» за 2002 р.
2. Затвердження звіту Ревізійної комісії АСК «Остра-Київ».
3. Затвердження балансу АСК «Остра-Київ» за 2002 рік.
4. Розподіл отриманого за 2002 р. прибутку АСК «Остра-Київ».
5. Збільшення розміру Статутного фонду АСК «Остра-Київ».
6. Внесення змін до Статуту та Установчого договору АСК «Остра-Київ».
7. Затвердження бюджету АСК «Остра-Київ» на 2003 рік.
8. Затвердження результатів тендера на проведення аудиту АСК «Остра-Київ».
9. Затвердження змін до положень про представництва та філії АСК «Остра-Київ». Затвердження нових редакцій положень про представництва в м. Луцьку, м. Запоріжжі, м. Ужгороді, м. Миколаєві та нових редакцій положень про філії в м. Донецьку, м. Харкові, м. Дніпропетровську, м. Одесі м. Львові, м. Хмельницькому.
10. Затвердження рішення Голови Правління про створення представництва АСК «Остра-Київ» в містах Чернігові, Чернівці, Сімферополі та реорганізацію Криворізького представництва у філію. Затвердження відповідних Положень.
11. Вибори Голови Ради товариства.

Збільшення розміру статутного фонду товариства на 4 508 640,00 грн. проводиться за рахунок реінвестиції дивідендів, нарахованих по результатах діяльності за 2002 рік. У зв'язку з цим випускається додатково 6 262 акції номінальною вартістю 720, 00 грн. акціонери товариства мають рівне переважне право на придбання акцій додатково випуску у кількості, пропорційній їх частці у статутному фонді на момент прийняття рішення про збільшення розміру статутного фонду.

У зв'язку із збільшенням розміру Статутного фонду товариства пропонується § 4.1. Статуту викласти в наступній редакції: «Статутний фонд товариства становить 18 195840, 00 (вісімнадцять мільйонів сто дев'яносто п'ять тисяч вісімсот сорок) грн., який поділений на 25 272 (двадцять п'ять тисяч двісті сімдесят дві) простих іменних акцій номінальною вартістю 720,00 (сімсот двадцять) грн. кожна».

Документи, пов'язані з порядком денним загальних зборів акціонерів, надсилаються акціонерам рекомендованим листом.

Рішення про зміни в порядку денному загальних зборів доводяться до відома всіх акціонерів не пізніше як за 10 днів до дати проведення зборів шляхом надіслання поштового повідомлення.

Реєстрація акціонерів буде проводитись 11 квітня 2003 року з 10 год. до 10 год.30хв. за адресою: м. Київ, вул. Кутузова, 4а.

ТОВ «Вега Мотор Сервіс»,
код 23102447, повідомляє про свою ліквідацію.
Претензії приймаються продовж двох місяців, за адресою: м. Вінниця, вул. Пирогова, 133-а.
Тел. 35-48-47.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Крастар»,
ідентифікаційний код 32040704, перейменовується в Товариство з обмеженою відповідальністю «Вікнасервіс».

ТОВ «Сплав-2»
(код ЄДРПОУ 01515798) оголошує про свою ліквідацію.
Претензії приймаються протягом 2-х місяців з дня опублікування оголошення за телефоном (044) 451-00-31.

ТОВ «ОЛСІ»,
код ОКПО 30107908, объявляет о самоликвидации предприятия. Претензии принимаются в течение 2-х месяцев со дня опубликования объявления по адресу: г. Киев, ул. Проектная, 3, тел. 242-59-48.

Хозяйственным судом Донецкой области (83048, г. Донецк, ул. Артема, 157) определением от 07.02.2003 г. возбуждено дело № 15/2Б о банкротстве Производственно-Торгового предприятия «Норд-Маркет» (85400, Донецкая обл., г. Селидово, ул. Советская, 135, код ОКПО 25325708, р/с 26009980339 в Селидовском отд. УСБ, МФО 334710).

Мораторий на требования кредиторов введен 08.01.2003 г.

Распорядителем имущества назначен Белозер Василий Васильевич, лицензия № 047680 (тел. 8(0623) 22-06-28).

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение одного месяца со дня опубликования объявления.

Господарським судом Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21) порушено справу 20/13/03 про визнання банкрутом Відкритого акціонерного товариства Веселівське районне виробниче об'єднання «Агротехсервіс». Юридична адреса: 72220, Запорізька обл., Веселівський р-н, с. Новоуспенівка, вул. Степна, 1. Код ЄДРПОУ 03742239. Поточний рахунок 26001000307003 у Веселівському відділенні ТВБВ МФ АППБ «Аваль». Розпорядник майна арбітражний керуючий Персюк Сергій Володимирович (м. Запоріжжя, пр-т Маяковського, 11). Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування.

Постановою господарського суду Київської області від 20.12.2002 року по справі № 127/14б-02 комунальне підприємство «Білоцерківський авіаремонтний завод» (09100, м. Біла Церква, вул. Гайок, 4, код ЄДРПОУ 07869043, р/р № 26000301181348 та № 26009302181384 в Білоцерківському відділенні АКБ «Промінвестбанк») визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором банкрута призначено Колосінського І. А. (ліцензія №249638 від 19.10.01 р.), м. Київ, вул. М. Гречка, 18Д, кв. 67.

Господарським судом Чернігівської області (1400, м. Чернігів, проспект Миру, 20) порушено справу № 9/121-б про банкрутство закритого акціонерного товариства «Транспортник» (14037, м. Чернігів, вул. Інструментальна, 28; код 01547189; п/р 26002301231 в ОПЕРВ Облуправління Ощадбанку, м. Чернігова, МФО 353553).

Розпорядником майна призначено Танську Тетяну Юріївну (Ліцензія Мінекономіки та з питань європейської інтеграції України АА № 250098 від 26.11.2001 року; м. Чернігів, проспект Миру, 139, кім. 21).

Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Акціонерне товариство закритого типу «Торгівельна фірма ВЛД»,
зареєстроване виконкомом Дніпропетровської міської ради народних депутатів, свідоцтво про реєстрацію № 0227 від 14.03.1994 р., реєстраційний № 8360-АТ, оголошує про свою реорганізацію в Приватне підприємство "Торгівельна фірма ВЛД" на підставі рішення Загальних зборів акціонерів від 30 січня 2003 р. (Протокол № 1 від 30 січня 2003 р.).

Постановою господарського суду Кіровоградської області від 05.02.2003 року по справі № 14/14 визнано банкрутом відкрите акціонерне товариство «Сальківський цукровий завод» (смт. Сальково, Гайворонського району, Кіровоградської області) та відкрито ліквідаційну процедуру даного підприємства.

Ліквідатором призначено Христенко Вадима Васильовича, ліцензія № 249793 від 19.10.2001 р. (26028, м. Кіровоград, вул. Героїв Сталінграду, 4, к.9. тел. (0522) 55-16-41, 24-88-71).

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) порушив справу про банкрутство Приватного підприємства «ПРОММЕТ»; 87035, м. Маріуполь, пр. Металургів, 202, кв. 24; р/р 26001301512731/980 у Іллічівському Головному відділенні Промінвестбанку у м. Маріуполі, МФО 334442; порушено справу № 3/4б і введено мораторій 08.01.2003 р.; введена процедура розпорядження майном та призначено розпорядником майна Крамаренка А. В.

Господарський суд Донецької області приймає заяви кредиторів та можливих санаторів протягом місяця від дати опублікування оголошення.

Господарський суд Сумської області (40030, м. Суми, вул. Рибалко, 2) Постановою від 16 грудня 2002 р. по справі № 4862-6/177 визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру щодо підприємства ВАТ «Охтирське АТП-15963».

Код 03118564.

Місце знаходження: 42700, Сумська область, м. Охтирка, вул. Соснова, 31.

Р/рахунок: 26006301490156 в АК ПІБ м. Охтирка, МФО 337319.

Ліквідатором призначено Ковтуненко Вячеслава Миколайовича (ліцензія № 249752 від 19.10.2001 р., 40030, м. Суми, вул. Псільська,4, кім.9, тел (8-0542) 22-19-78).

Господарським судом м. Києва (м. Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) порушено справу № 24/38-б про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Сталкер ЛТД» (код 30213426), м. Київ, вул. Кіквідзе, 26, р/р 26001301300539 в Старокиївському відділенні ПІБ м. Київ, МФО 322227.

Розпорядником майна призначено Орлова І. Ф. (ліцензія серія АА № 249781 від 19.11.2001 р.).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Хозяйственный суд Запорожской обл. (69001, г. Запорожье, ул. Тюленина, 21) Постановлением от 27.01.2003 г. по делу № 5/4/248—02 признал банкротом и открыл ликвидационную процедуру в отношении Закрытого Акционерного Общества «Надія», 72312, Мелитополь, ул. А. Невского, 24. Код ОКПО — 00307262 р/с 26002211242001 в ЗРУ КБ «Приватбанк». Ликвидатором банкрота назначен арбитражный упраляющий Ищенко Василий Дмитриевич, лицензия АА — № 250004, т/ф (06192) 3-03-21.

Правління ВАТ «Бердянський райагропромпостач»
повідомляє, що загальні збори акціонерів ВАТ «Бердянський райагропромпостач» відбудуться 13 квітня 2003 року об 11 годині за адресою: Запорізька обл., м. Бердянськ, Мелітопольське шосе, 84/1 в приміщенні адмінбудинку.

Порядок денний:

1. Звіт правління ВАТ про результати фінансово-господарської діяльності у 2002 році.
2. Звіт ревізійної комісії ВАТ про роботу за 2002 рік.
3. Звіт спостережної ради про роботу за 2002 рік.
4. Затвердження річного балансу за 2002 рік.
5. Вибори голови та членів правління.
6. Вибори голови та членів спостережної ради.
7. Вибори голови та членів ревізійної комісії.

Правління ВАТ «Бердянський райагропромпостач».

Господарським судом Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) ухвалою від 21.01.2003 року порушено провадження по справі № 14/1 про визнання банкрутом Відкритого акціонерного товариства «Актан» (м. Гайворон Кіровоградської області, код 14315005, п/р 260023604 в АППБ «Аваль», МФО 323538) та введена процедура розпорядження майном боржника.

Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Шепотинник Валентину Миколаївну (ліцензія АА № 250374 від 20.03.2002, адреса: 25006, м. Кіровоград, вул. Дзержинського, буд. 64-А, тел. (0522) 24-95-04).

Господарський суд Кіровоградської області (25022, Кіровоградська область, вул. Луначарського, 29) порушив справу № 14/122 від 26.11.2002 року про банкрутство сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Іскра», юридична адреса: Кіровоградська обл., Онуфріївський р-н, с. Зибкове, вул. Шкільна, 63-а.

Розрахунковий рахунок № 26005381 в Онуфріївському ОД АППБ «Аваль», МФО 323538.

Розпорядником майна призначено Заболотного Геннадія Вадимовича, ліцензія № 000352 від 15.03.2000 року.

Заяви від кредиторів приймаються Господарським судом у місячний строк з дня опублікування за адресою: 25022, Кіровоградська область, вул. Луначарського, 29.

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21) порушив справу № 20/17/03 про визнання банкрутом Закритого акціонерного товариства «Група компаній «Альфа» (69001, м. Запоріжжя, бул. Шевченка, 31, ЄДРПОУ 30001024, розрахунковий рахунок № 26003301570 у АКБ «Форум» м. Києва, МФО 322948). Розпорядником майна боржника призначений Буряк Ігор Валерійович, який має ліцензію арбітражного керуючого серії АА № 249531 (69039, м. Запоріжжя, вул. Куйбишева, 71). Попереднє засідання господарського суду Запорізької області призначене на 15 квітня 2003 року о 10 годині 00 хвилин.

Претензії кредиторів та пропозиції санаторів приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення.

Господарським судом м. Києва постановою № 24/170-б від 21.02.2003 р. Товариство з обмеженою відповідальністю Науково-виробниче підприємство «Канон-2000» визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Козлова В. М. Претензії кредиторів приймаються за тел. 443-21-39.

ОАО «Черниговское районное предприятие материально-технического обеспечения»

00903914 зарегистрированное 23.02. 1996 года Черниговской райадминистрацией, объявляет о своей ликвидации.

Претензии принимаются в течении 2-х месяцев по адресу: 71206, Запорожская область, Черниговский район ст. В. Токмак-1.

Постановою господарського суду Сумської області (40030, м. Суми, вул. Рибалко, 2)
визнано банкрутами наступні підприємства та відкрито ліквідаційні процедури:

1. Постанова № 5598-15/199 від 14.10.2002 р. районне міжгосподарське товариство по агропромисловому будівництву «Райагробуд» м. Білопілля, вул. П. Бані № 56.
2. Постанова № 4689-6/171 від 30.08.2002 р. Дочірнє підприємство ВАТ «Білопільський завод продовольчих товарів», м. Білопілля, вул. Червона Площа № 21.
3. Постанова № 4841-7/179 від 13.09.2002 р. ТОВ «Пеленг ЛТД» м. Кролевець, вул. Радянська № 14.
4. Постанова № 5599-7/196 від 01.11.2002 р. ТОВ «Марс» м. Білопілля, вул. Котляревського, 9.
5. Постанова № 5600-7/197 від 01.11.2002 р. КСП АФ «Нива», смт. Улянівка, Білопільського району, вул. Леніна,1.
6. Постанова № 6022-7/239 від 29.11.2002 р. КСП АФ «Тучненське», с. Тучне, вул. Центральна № 1, Сумської обл., Білопільського району.
7. Постанова № 6976-7/291 від 26.12.2002 р. ТОВ «АФ «Супрунівська», с. Супрунівка, вул. Радянська 21, Сумської обл., Білопільського району.
8. Постанова № 6934-6/303 від 26.12.2002 р. Липоводолинський Харчокомбінат, смт. Липова-Долина, пров. 3-й Роменський, 7, Сумської обл.
9. Постанова № 7/17-4/110 від 17.01.2003 р. КСП «Колос», Л. Долинського району, Сумської обл.
10. Постанова № 7/4 від 21.01.2003 р. ПСП «Мир» с. Сергіївка, Білопольського району, вул. Черняхівського, 1.
11. Постанова № 7/5 від 2101.2003 р. КСП «Гуринівське» с. Мороча, Білопільського району, вул. Радянська.
12. Постанова № 7/6 від 2101.2003 р. КСП АФ ім. Шевченка, с. Терещенки, Білопільського району, вул. Гуріна,23.

Заяви з вимогами до банкрутів приймаються ліквідатором протягом одного місяця з дня опублікування оголошення. Ліквідатором підприємств призначено Калюжного Миколу Івановича. Адреса: 41800, м. Білопілля Сумської обл., вул. К. Лібкнехта, 43, ліцензія Міністерства Економіки та з питань Європейської інтеграції України серії АА № 249716 від 19 жовтня 2001 року.

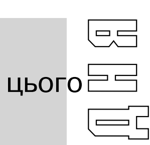
ФОТОФАКТ

У столичному парку імені Тараса Шевченка відбулися святкові заходи з нагоди 7-ї річниці створення Народно-демократичної партії та Дня захисника Вітчизни. Традиційно всіх бажаючих частували солдатською кашею.

Новосілля у свято

Напередодні Дня захисника Вітчизни 80 сімей військовослужбовців підрозділів ППО отримали квартири в Одесі. Десятиповерховий будинок по вулиці Щорса спорудила для них фірма «Моноліт». А інвесторами стали морський торговий порт «Южний» і підприємство «Одесаавіаремсервіс», повідомляє **наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

25 лютого

■ 1831 р. У ході придушення польського повстання російська армія розгромила 56-тисячне військо повстанців. ■ 1871 р. Народилась Леся Українка. ■ 1882 р. Помер Петро Кішка, матрос, герой першої Севастопольської оборони. ■ 1922 р. У Радянській державі розпочалось вилучення церковних цінностей на користь «боротьби з голодом у Поволжі і для обнасінення його полів». ■ 1954 р. Не стало письменника Юрія Яновського. ■ 1956 р. На XX з'їзді КПРС на закритому засіданні виступив Микита Хрущов із доповіддю «Про культ особи та його наслідки».

А ВІД РАХУНКІВ КИДАЄ У ЖАР

У Львові тарифи на квартплату не зросли

Сюрприз у вигляді подвоєної квартплати чекав на львів'ян ще з перших днів нового року, але обласна влада не допустила нововведення. Наступну пропозицію — збільшити її на 47 відсотків — ОДА знову не підтримала, і нині триває робота над економічним обгрунтуванням нових тарифів. Комунальні служби наполягають на збільшенні квартплати, бо бракує коштів на поточний ремонт будівель, збільшення заробітної плати. Нові тарифи мають враховувати якість споруд і навіть район забудови.

Тим часом сердиті на комунальників львів'яни сприймають усякі перерахунки упереджено. Зокрема, мешканці старих будинків із високими стелями не готові платити за обігрів одного квадратного метра площі понад 2,5 грн. за добу, тобто значно більше, аніж господарі квартир у багатоповерхівках. Тепловики мають свої справедливі претензії до споживачів. Вони приходять до злісних неплатників разом із... правоохоронцями, і гарячі переговори сторін завершуються успішно.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

То ви, капітане, товариш майор?

МІЛІЦЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ

Олександр Павельчук в органах МВС з лютого 1995-го. За період служби в лінійному відділі станції Сімферополь на посаді старшого інспектора групи у роботі з особовим складом «зарекомендував себе з позитивного боку як ініціативний, сумлінний і дисциплінований працівник...».

У лютому 2002-го 24-річного офіцера Павельчука звільнено в запас... за порушення дисципліни, що проявилося у здійсненні вчинка, не сумісного з подальшим перебуванням на службі в органах внутрішніх справ. Олександр Олександрович, з'ясувалося, сфальсифікував службові документи про надання собі спеціального звання «майор міліції».

Моторний, однак, капітан, чи не так?

— Неправда, — парирує Павельчук. — Наказ ГУ МВС України в Криму № 487 л/с від 29.12.2000 р. про надання мені достроково звання майора було зачитано перед особовим складом лінійного відділу його начальником 6 січня 2001-го. Він же вручив мені погони, які я носив цілий рік, одержуючи відповідне грошове утримання. До речі, до одержання чергового звання залишалося три місяці, а різниця в оплаті за звання майора і капітана становить аж п'ять гривень. Чи варто було мені прискорювати події, фальсифікуючи документи, заради таких грошей? На мене звели наклеп, мене принизили, образили. Якщо наказ № 487 — чиясь помилка, то чому відповідальність за неї на мені?

Наказ про звільнення майор (капітан?) оскаржив у місцевому суді, але безрезультатно. Павельчук має намір відстоювати свої права у вищих судових інстанціях, але в цьому ми йому, на жаль, не помічники. Допомогти хочемо... міліцейському начальству УМВС України на Придніпровській залізниці, їх керівництву в Сімферополі та Києві. Може, хоча б заднім числом вони розберуться, хто готував і підписував наказ № 487.

Можливо, тепер прислухаються до висновків прокуратури, яка вважає, що в діях Павельчука формально встановлено ознаки недбалості, за що він і має нести відповідальність, але не підробки.

Начальство, якщо воно послідовне й принципове не тільки стосовно Павельчука, має дати оцінку і порушенням з боку керівництва УМВС на Придніпровській залізниці. Чому там протягом восьми (!) місяців не виплачували звільненому майору (капітану?) компенсацію за обмундирування й відрядження? За його словами, наказом по управлінню МВС на залізниці № 38 від 31.01.2002 р. він усувався від виконання функціональних обов'язків, про що дізнався лише через п'ять днів у день звільнення, тобто фактично працював з особовим складом, незважаючи на грізне: «Не пущать!».

— Мою причетність до фальсифікації документів ніким не доведено, але в Сімферополі і Києві не хочуть об'єктивно й справедливо розібратися в ситуації, — резюмує Олександр Павельчук. — Усюди як прапором прикриваються рішенням місцевого суду. Але ж воно не остаточне...

Іван ІЛЛЯШ.

Наче ковток свіжого повітря

ПРЕМ'ЄРА

Перший ігровий фільм «Сватання» за твором Євгена Кравченка знято у Рівному режисером, викладачем міжнародного університету «РЕГІ» імені академіка Степана Дем'янчука Богданом Денисюком. Усі ролі в ньому зіграли члени студентського театру «Бриз». Зйомки проводились у фольклорно-етнографічному куточку в Сарненському районі, що дало змогу максимально передати атмосфери селянського побуту і життя багатодітної української сім'ї за часів російського царату.

Незважаючи на некомфортні умови під час зйомок (бюджет фільму був надто скромний), юні актори, схоже, розуміли, що це їхня перша можливість проявити себе у великому кіно, а тому дуже старалися.

Олександра ЮРКОВА.
Рівне.

Голос України
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО,**
Анатолій **ГОРЛОВ,**
Сергій **ДЕМСЬКИЙ,**
Віталій **ЖЕЖЕРА,**
Іван **ІЛЛЯШ,**
Світлана **ПИСАРЕНКО,**
Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Ⓡ Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311036. **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ **ТЕЛЕФОНИ:** для довідок — 454-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos